

אין דבר גדול מזה, היינו להיות אצלי על ראש
בשנה ואמר שכל עסקו הוא רק ראש השנה
והפליג אז מאד מאד גודל מעלת מוי שזוכה להיות
אצלי על ראש השנה ואמר שערובין להיות אצלי

להיות אצלי

בגודל מעלת ההתקבצות בציון
רביה"ק באומן בראש השנה
ומענה לקונטרס רב"י

להיות אצלי

בגודל מעלת ההתקבצות בציון רביה"ק באומן
ומענה לקונטרס רב"י

אשר בו יוכח בבירור לכל, כי רצון רבינו הקדוש שכל
אנשיו יבואו למקום גניזתו הקדושה באומן לראש
השנה עד ביאת גואל צדק

- פנימי -

מהדורה מתוקנת

לפרטים ותגובות

פקס: 0774447915

דוא"ל 6921725@gmail.com

מבוא

הקונטרס הזה, בא להראות בבירור לכל, כי רצון רבינו הקדוש שכל אנשיו יבואו למקום גניזתו הקדושה באומן לראש השנה, וכל דברי הזהרותיו הגדולות בזה, הם נצחיים, חיים וקיימים, עד ביאת גואל צדק, וחלים על כל אנשיו באשר הם, גם אלו הדרים בארץ הקודש, כן יבואר בו, כי את קדושת ארץ ישראל מקבלים דווקא באומן בראש השנה. וכן את דעתם הצרופה ומנהגם של גדולי חסידי ברסלב בכל הדורות בעניין זה. (אבל על עצם גודל החיוב והחשיבות להיות באומן על ציונו הק' בימי ראש השנה ע"ז ב"ה כבר יצאו כמה ספרים וחוברות יקרים ה"ה "ראש השנה" "ראשית השנה" הדרך לצדיק" "ראש השנה של הצדיק האמת" "הראש השנה שלי" ועוד)

והזמן גרמא, היות ובשנים האחרונות מופצת חוברת בשם "רב"י" (ראש השנה שלי בארץ ישראל), אשר נתגבבו בה שיחות שונות ("כרו לי זדים שיחות' אשר לא כתורתך"), תוך סילוף בולט לעין של דברי צדיקים שיסודם בהררי קודש. ומכיון שיש רבים שאינם בקיאים בדברי ימיה של ברסלב כדבעי, ואף אינם שמים לב לסילופים המחרידים ונדמה להם שיש בקונטרס הנ"ל דברים של טעם, על כן זה הביאנו לסתור טענותיו הריקניות של אותו קונטרס המתלבש עצמו באיצטלא של "אהבת ארץ ישראל" כביכול, למנוע את נשמות ישראל מלקבל תיקונם המיוחד

להיות אצלי

והנצחי על ידי רבינו הקדוש הנחל נובע מקור חכמה, ביום ראש השנה הגדול והנורא והאיום מאוד, ואם על ידי כך יבוא עוד אחד לאומן, זה יהיה שכרנו. כידוע גדול ריבוי הבתים שמתוספים עד אין שיעור על ידי כל נפש שנתוסף לקיבוץ הקדוש. כמובא בלקו"מ וחיי מוהר"ן ובלקו"ה וכותב מוהרנ"ת בעלים לתרופה מכתב רס"ז "ויקבל האגרת וכו' ויראה לשלחו מיד, כי נחוץ הוא, כי אני מזרזו שיבוא על ראש השנה הבא עלינו לטובה, אשר זה טובת כולנו שיתוסף נפש אל הקיבוץ הקדוש כדי שיתרבו הבתים וכו'"

ומובא בשיחות של רבי שמואל הורביץ זצ"ל: "ידוע שבראש השנה האחרון אצל רבינו היו חסרים בהקיבוץ ב' אנשים, והם: הרב הקדוש רבי אהרון הרב מברסלב, והשני בשם משה (שהיה אדם פשוט) ואחרי ראש השנה אמר רבינו ז"ל "משה ואהרון לא באו אצלי על ראש השנה, על כן מוכרח אני להסתלק מן העולם". ומזה רואים שאצל רבינו אין חילוק בין תלמידיו ואף על פי שהרב ר' אהרון הנ"ל היה ממש קדוש עליון בחינת קדושת יעקב אבינו, והשני משה היה אדם פשוט, ואף על פי כן כשרבינו הזכיר אותם הזכיר את שניהם כאחד, כי לגבי רבינו ז"ל אנו כולם שווים בלי הבדלים.

והאמת, שלא היה צריך להתייחס כלל לחוברת הנ"ל, כי כל בר דעת רואה שאין בו ממש ולא אמר כלום, אבל היות שיש אנשים המתייחסים אליה וזה יכול לבלבל איזה מישוהו ולהכניס בלבו ספק בנצחיות הראש השנה של רבינו במקום גניזתו הקדוש באומן, על כן אמרנו בעזהשי"ת להתייחס ולהפריך כל הנאמר שם מתחילתו ועד סופו.

ואנו מתנצלים מראש אם יהיו לשונות קצת חריפים, כי במקום שיש חילול השם אין חולקים כבוד לרב, (שבועות ל:): ואין לך חילול השם גדול מזה להוציא עלה נידף בשם רב"י (ועיין בפרפראות לחכמה על תורה קי"א בשם ספר הקנה שרב"י ראשי-תיבות רע בעיני י') לעקור את כל הראש השנה של רבינו, שאנ"ש מסרו את נפשם כדברי מוהרנ"ת לקיים ציווי רבינו הקדוש, כמובא באבני"ה ברזל סעיף עו: "כשנתגבר המחלוקת על אנ"ש ולמתנגדים הותר לעשות לאנ"ש כל מה שלבם חפץ וכל מי שלא קילל את מוהרנ"ת ז"ל סימן שהוא גם כן ברסלבר ומותר לקפח פרנסתו ובכך החלו המתנגדים לדבר על לב הרב רבי יוסיל שיקפח גם את פרנסת רבי יצחק בנו של מוהרנ"ת שהוא נוסע לאביו לברסלב והרבי יוסיל הנ"ל דחה אותם בזה, וכי בשביל שנוסע הוא לברסלב לאביו הוא אות שהוא ברסלבר?! אין מזה ראייה, הוא סתם נוסע לכבוד אותו, והמתנגדים הוכרחו לקבל דבריו, אמנם כשהגיע הזמן לנסוע לאומן על ראש השנה אז היה באמת הרבי יצחק הנ"ל במצוקה באם יסע לשמה אז יהיה הוכחה גדולה שהוא ברסלבר, ובכך הקדים לנסוע לאביו מוהרנ"ת ז"ל לשאול את פיו מה יעשה עכשיו על זה. אמר לו אביו שהנסיעה לאומן על ראש השנה זה עולה על הכול ומחויבין לקיים זאת במסירות נפש ממש, מובן שלא השגיח על שום דבר ועל ראש השנה נסע לאומן וכו'.

ולא הרבה פעמים אנו מוצאים שרבינו "הקפיד", ועל כגון זה ודאי רבינו מקפיד, כמובא בחיי מוהר"ן תו: "בערב ראש השנה האחרון עמדנו לפניו, אז שאל על איש אחד מנמרוב שלא בא על ראש השנה, והתחיל

רבי נפתלי לתרצו ולא קיבל הדברים והקפיד עליו מאוד”.

וראה באיזו חרדת קודש, כותב רבי ישראל קרדונה, אשר בגלל מניעות שונות לא יכל לנסוע במקדם מארץ ישראל לאומן לראש השנה, במכתב (אמונת אומן, לב): “וסמכתי שהתנא האלוקי רשב”י ימליץ בעדי לפני רבינו הקדוש בעולם העליון לבלי להתרעם עלי על שלא נסעתי לאומן (מארץ ישראל) על ראש השנה וכו” עכ”ל.

אין דבר גדול מזה, היינו להיות אצלו על ראש השנה ואמר שכל עסקו הוא רק ראש השנה והפליג אז מאד מאד בגודל מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה ואמר שצריכין להיות אצלו על ראש השנה דייקא שיכולים אז אנשים לקבל תיקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תיקון בשום אופן

להיות אצלי

נתייחס לדברי ההבל המובאים בחוברת הנ"ל ואם ירצה ה' נפריכם אחת לאחת, לפי הסדר המובא שם, דבר דבור על אופניו.

בדף ג' ואות א' כותב הכותב:

"שבראש השנה, אנשי ארץ ישראל לא צריכים לנסוע לאומן, כי בארץ ישראל זורח אורו של צדיק ביתר שאת וביתר עוז, וכמובא בדברי רביז"ל בלקו"מ סימן קי"א ראש בני ישראל ר"ת רבי ובסימן מ"ח מבואר, שדווקא בארץ-ישראל זורח אורו בבחי' רבי, משא"כ בגלות דהוה אתוון ריב, ואין כוונותינו למנוע כלל בדברים אלה את הנסיעה לציונו הקדוש קודש קדשים במשך שאר ימות השנה, אדרבה ואדרבה מצוה גדולה לנסוע לשם עדי נזכה שיופיע קדושתו אלינו בארצינו במהרה בימינו אלא כל כוונותינו לכתוב ולהוכיח בראשי פרקים מהנמצא בליבנו, שמהרבה מאוד סיבות אין לנסוע על ראש השנה מארעא קדישתא לארץ העמין ושאין זה רצון רבינו ז"ל כלל וכלל. כתוב בתורתנו הק' ארץ אשר השם אלוקיך דורש אותה, תמיד עיני השם אלוקיך מראשית השנה (כלומר ראש השנה בעצמו) ועד אחרית שנה (כלומר ערב ראש השנה), הרי מפורש שישנה השגחה פרטית מיוחדת מאת הבורא בארץ ישראל בראש השנה ובמשך כל השנה כולל ערב ראש השנה. מה שאין כן בשום מקום אחר בעולם כולו ואין שום נברא אפילו צדיק ונביא שיכול לשנות ולומר אחרת". עד כאן דבריו.

וכי בגלל שיש השגחה בארץ ישראל בראש השנה ובמשך כל השנה כולל ערב ראש השנה, לא צריכים לנסוע ולהיות אצל רבינו הקדוש כמו שהוא ציוה עלינו מה הקשר בכלל? מה ענין שמיטה אצל הר סיני? הנה ידוע לכל באי שער חסידות ברסלב כמה הפליג רבינו בגודל מעלת יקרת ערך ארץ ישראל, כמעט אין צדיק בכל הדורות שדיבר במעלת קדושת ארץ ישראל יותר מרבינו הק' וגילה מאמרים רבים על גודל מעלת קדושתה, והוא בעצמו

להיות אצלי

מסר את נפשו על קדושת ארץ ישראל ונסע לשם בעת מלחמה, בשביל לזכות לבוא לחון את עפרה, וכמו שאמר כשבא לארץ ישראל שכל ההשגות שהשיג עד שלא בא לארץ ישראל אינם נחשבים בעיניו, ועיין בשבחי הר"ן על גודל מסירת נפשו על הנסיעה לארץ ישראל, וכן בחיי מוהר"ן (בערך נסיעתו לארץ ישראל) וכן כמה וכמה תורות בליקוטי מוהר"ן המדברים על מעלת ארץ-ישראל וקדושתה, תורה ז, וכן בתורה ט, י, יא. י"ד, כ, מ"ז, מ"ח, נ"ה, ס"א, פ"א, ק"ד, קכ"ט, קנ"ב, קנ"ה, קס"ז, רל"ד, רע"ז, וכן בתנינא תורה ח, י, מ, ס"ג, ע"א, ק"ט, ע"ח ובתורה כ' כותב רבינו הקדוש מי שרוצה להיות איש ישראל באמת דהיינו שילך מדרגא לדרגא, אי אפשר כי אם על ידי קדושת ארץ ישראל, כי כל עליות שצריך לעלות אל הקדושה הוא רק על ידי ארץ ישראל, וכן כל עליות התפילה הוא רק בארץ ישראל עכ"ל. ובתורה רל"ד כותב ארץ ישראל היא כלליות הקדושה שבכל הקדושות וכו' עיי"ש וכן בתורה קט"ז ח"ב "ואף על פי כן היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדושה עצומה ונוראה מאד אשרי הזוכה להלך שם אפילו ארבע אמות וכו'". עיין שם.

וכן תלמידו הקדוש רבי נתן זי"ע בספריו הקדושים "ליקוטי הלכות" כתב מאמרים רבים על מעלת קדושת ארץ ישראל, דברים כגחלי אש, וכן בספרו ליקוטי תפילות כמה וכמה תחינות ובקשות על עניין ארץ ישראל, וגם מוהרנ"ת מסר את נפשו ונסע לארץ ישראל כמובא כל זה בספר ימי מוהרנ"ת חלק שני, וכן תלמידו רבי נחמן הרב מטשערין חיבר ספר הנקרא "זמרת הארץ" ומראה שם איך בכל תורה ותורה בליקוטי מוהר"ן רבינו רמז על קדושת ארץ ישראל. אבל אין לכך שום קשר לגודל החיוב והחשיבות לנסוע לרבינו הקדוש על ראש השנה. כמו שאף אחד אינו מעלה על דעתו שההבטחה שהבטיח רבינו הקדוש "שמי שיבוא על קברו ויאמר העשרה מזמורים הנקראים תיקון הכללי, אפילו אם גדלו ועצמו עוונותיו וחטאיו מאד מאד ח"ו אזי אתאמץ ואשתדל לאורך ולרוחב להושיעו ולתקנו ואמר בזה הלשון "איך וועל מיך לייגען אין דער

להיות אצלי

לענג און דער ברייט איך זאל איהם א טובה טהון, ביי די פאות וועל איך איהם ארום ציהן פון שאול תחתיות", איש אינו עולה בדעתו לחשוב שמי שגר בארץ ישראל ולא נוסע לצינו הקדוש, יזכה בהבטחה הנוראה הזו, אף שיגיד תיקון הכללי בכותל או בשול אפילו ליד הכסא של רבינו הקדוש.
(כמו שכותב בעל החוברת:

**"ואין כוונתינו למנוע כלל בדברים אלה את הנסיעה לצינו
הקדוש קודש קדשים במשך שאר ימות השנה, אדרבה ואדרבה
מצוה גדולה לנסוע").**

וכמו שההבטחה של התיקון הכללי מתקיימת דווקא בצינו הקדוש ולא בשום מקום אחר בעולם, כן אותו הדבר מי שנמצא בארץ ישראל בראש השנה (אם לא מחמת אונס), פשוט שהוא לא היה אצל רבינו, כי רבינו אמר לבוא 'אליו' ולהיות 'אצלו', דהיינו כהיום בצינו הקדוש כמו שכותב רבי אברהם ב"ר נחמן בביאור הליקוטים סימן סא' סעיף סא: "שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל שלא נמצא לו בירור ההלכה והמשפט הנ"ל זולת בג' דברים חיוב ללמוד .. וחיוב ... וחיוב אסיפת הנפשות בראש השנה למקום גניזתו הקדושה עכ"ל. והדבר הובא גם בכוכבי אור.

וכן כותב רבי נתן ב"ר יהודה תלמיד מוהרנ"ת (נתיב צדיק מכתב לב): "כי כך שמעתי מאדמו"ר מורנו הרב רבי נתן זצ"ל קודם הסתלקותו הקדוש והטהור וכך אמר בלשונו הקדוש שברוך ה' יש לנו עתה ג' הלכות מבוררות: על ראש השנה צריכין לנסוע, ושו"ע צריכין ללמוד, והתבודדות צריכין בכל יום".

(והאמת היא שהכותב בכתבו "שרבינו ציוה לבוא אליו ולא לציין שלוי" מגלה פניו ומעיד על עצמו שאין לו כלל אמונה בכל דברי מוהרנ"ת בליקוטי הלכות שהצדיק פועל במקום קברו הקדוש עוד יותר ממה שפעל בהיותו בגופו, כגון למשל בהלכות תחומין ו' אות ל"א: "ועל כן עתה אחר הסתלקותו שעולה לשם בעליה נפלאה לעילא ולעילא, על כן הכל יכולין להתקן על ידו, כי מכל

להיות אצלי

מקומות המטונפים שבעולם ומכל מיני אבי אבות הטומאה שבעולם, יכולין לשוב ולעלות בתכלית העליה על ידי הדרך של איה הנ"ל שמאיר ביותר על ידי הצדיק שעלה לשם, ועל כן צריכין לבוא על קברו הקדוש". ובחיי מוהר"ן מובא "אמר בזה הלשון: אני רוצה להישאר ביניכם ואתם תבואו על קברי וכו' וכותב מוהרנ"ת: וזה הדיבור יקר בעיני מאד מה ששמעתי בשמו זה הלשון בפירוש שאמר: 'אני רוצה להישאר ביניכם'. כי כל העולמות תלויים בזה מה שנשאר בינינו!" (נסיעתו וישיבתו באומן קצ"ז) ואם כן, היש ליצנות גדול מאשר להיות נרגן מפריד אלוף, להפריד בין רבינו ובין צינו הקדוש!?. וכבר כתב רבינו ז"ל: "הליצנות אינו מניח את האדם לילך לצדיקים" (ספר המדות 'צדיק' קלד).

ובפרפראות לחכמה על תורה ה' ח"ב כותב הרב מטשערין: "הלא עיקר הקיבוץ עכשיו הוא בשביל לבוא להתפלל על קברו וכו עכ"ל וכן בפרפראות לחכמה סימן ס"א (חדיר"ש) וז"ל: "ובזה גילה דעתו בפירוש שכוונתו להתאסף יחד גם על קברו ז"ל להתפלל שם כי עצמות יוסף הוא קבר הצדיק ממש וכו עי"ש". כמו שכתב רבי יצחק בריטר בשירו הידוע: "ראש כל שנה ושנה ציוה להתקבץ על צינו הקדוש אומנה".

על כן מי שלא מקיים את הציווי של רבינו להיות אצלו בראש השנה, ממילא לא זוכה לתיקונים המיוחדים שרבינו נותן בראש השנה דייקא, אשר על כן הובא בחיי מוהר"ן ת"ג: "הזהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר אל משמעתו ומקורב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה, ראוי לו לשמוח מאד מאד, איכלו מעדנים ושתו ממתקים וכו'".

וכן בסעיף ת"ד מובא שאמר רבינו: "אם לאכול אם שלא לאכול, אם לישון אם שלא לישון, אם להתפלל אם שלא להתפלל, אך ורק שתהיו אצלי על ראש השנה יהיה איך שיהיה".

ובסעיף ת"ה: "ענה ואמר: הראש השנה שלי חידוש גדול והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה. לא מבעיא אתם כולכם בודאי תליין בראש השנה שלי אלא אפילו כל העולם כולו תלוי בראש השנה שלי". וכן אמר "שיכולים אז בראש השנה לקבל תיקונים מה שבכל השנה לא היה אפשר לתקנם בשום אופן".

וכבר כתב ר' אברהם שטרנהארץ בתחילת הקונטרס 'אמרות טהורות': "על עניין התיקונים הגדולים והקדושים שהצדיקים עוסקים בראש השנה הק' עם כל העולם כולו אפי' עם דומם צומח חי ובפרט עם מדבר והעיקר עם כל נשמות ישראל עם קדוש ומכל שכנ וכל שכנ התיקונים הנעשים עם אלו הבאים על ראש השנה לקדושים אשר בארץ המה" וכו' עיי"ש.

ובחיי מוהר"ן סעיף ת"ו: "ענה הוא ז"ל ואמר בקול חזק מעומק הלב ומה אומר לכם אין דבר גדול מזה הינו מלהיות אצלו על ראש השנה (ווי אזוי זאל איך אייך זאגון קיין גרעסער דער פון איז ניט פאר האנדין) וכו' איי, צדיקים אחרים לא אומרים כך - אז תהיה עוד קושיא! כלומר הלא בלא זה כבר מקשין עליו קושיות הרבה ויהיה עוד קושיא זאת גם כן, מה שהקפיד כל כך להיות אצלו על ראש-השנה דייקא".

ובהמשך השיחה כותב מוהרנ"ת: "ומכלל דבריו הקדושים שדיבר אז עמנו, למדנו כמה דברים: למדנו עוד הפעם עוצם גודל החיוב להיות אצלו על ראש השנה, כי אף על פי שידענו זאת מכבר, אף על פי כן מריבוי דבריו הקדושים אז בזה ומתנועותיו הנוראות אז, הבינו עוצם החיוב יותר ויותר, שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאין דבר גדול מזה גם למדנו כמה צריכין לחזק לשבר המניעות מדבר שבקדושה, בפרט המניעות מלהיות על ראש השנה".

ובחיי מוהר"ן סעיף קכ"ו: "דרכנו היה להיות אצלו על ראש השנה ועל שבת חנוכה ועל שבועות, אך ביותר ויותר הזהיר להיות אצלו על ראש השנה ואמר

להיות אצלי

שעל ראש השנה הוא רוצה שיהיו כל אנשי שלומנו כולם כאחד אצלו, איש לא יהיה נעדר, וגודל האזהרה שהזהיר להיות אצלו על ראש השנה אין לשער, והכפיל באזהרה זו כמה פעמים ואמר שכל עניינו הוא ראש השנה, גם בראש השנה האחרון דיבר עמנו גם כן מזה, מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה ואמר בזו הלשון 'מה אומר לכם, אין דבר גדול מזה', ובלשון אשכנז וואס זאל איך אייך זאגן, קיין גרעסירס דער פון איז ניש דא וכו' כי אף על פי כן שאצל כל הצדיקים היו נוסעים על ראש השנה, אבל שום אחד מהם לא הקפיד ולא הזהיר כל כך כמותו. ועוד מבואר במקום אחר (סימן ת"ג) מה שצוה לעשות כרוז וכו' ואמר אז שכל מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה, ראוי לו לשמוח מאוד, אכלו מעדנים וכו'".

ובחיי מוהר"ן סעיף ר"כ כתוב: "בערב ראש השנה דיבר עמנו מהרב מברסלב שלא היה על ראש השנה אז באומן ואמר לנו: מה אמר לכם, אין דבר גדול מזה, היינו להיות אצלו על ראש השנה וכו' ואמר שכל עסקו הוא רק ראש השנה. והפליג אז מאד מאד להיות אצלו בראש השנה (ואמר בלשון אשכנז בזו הלשון וואס זאל איך זאגין קיין גרעסערס דער פון איז ניש פארהנדן, וכו') גם כבר אמר אופן ראש השנה דארפן אלע זיין (על ראש השנה צרכים כולם להיות) וכו' וגם מכבר דיבר עמנו הרבה, שהוא מזהיר ומצוה לכל מי שרוצה לשמוע ולציית אותו שיהיה אצלו על ראש השנה וכו' ודיבר מזה הרבה כמה פעמים".

ועוד כתוב בחיי מוהר"ן בסעיף ת"ו: "שצריכים להיות אצלו על ראש השנה דייקא ואמר שיכולים אז אנשים לקבל תיקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תיקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפילו הם לקבל תיקון, אף על פי שבכל השנה הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תיקונים כי אמר, שהוא עושה בראש השנה ענינים ותיקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות".

ובעלים לתרופה כותב מוהרנ"ת "אשרי אשרי המשתוקק ומתגעגע לכלל בהקבוץ הקדוש שלו, לעולם לא נבוש בחסדו איך שעובר על כל אחד, כי כוח גדול ונורא ונשגב מאד מאד עד אין חקר, וזה סמוך שמעתי מידינו הותיק, רבי גרשון נ"י נכד המגיד, ז"ל מטירה אוויצע ששמע מפיו הקדוש שבראש השנה הכל מקבלים ממנו תיקון אפילו דברים שאי אפשר לתקנם בזמן אחר, בראש השנה נתתקן הכל" (תלד).

ובחיי מוהר"ן סעיף תצא מובא: "בשנת תקס"ו בין כסה לעשור יצא רבינו ז"ל מהמקוה ואמר שנתגלה לו בעת הזאת מן השמים איך יתנהגו אנשי שלומנו בעניני תעניות כל ימי חייהם, כמה תעניות צריך כל אחד ואחד מאנ"ש להתענות בכל שנה ושנה ואיך ומתי יתענו וכו' והיינו מבינים מדבריו שאלו התעניות הם דברים יקרים והנהגות עליונות מאד מאד אשרי שזכינו לקבלם ונמשך הדבר בערך שנתיים, אחר כך כשבא מלמברג ציוה עלינו שלא להתענות כלל, ואמר הלא מי שאינו זוכה להיות אצלי על ראש השנה הוא אין לו להתענות כלל כנ"ל ומי שזוכה להיות על ראש השנה הוא בודאי אין צריך להתענות כלל, מאחר שזוכה להיות אצלי על ראש השנה והבן. ועיין במקום אחר מזה מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה".

וכן בעלים לתרופה תעא כותב מוהרנ"ת: "ואיך שהוא אשרינו שאנו מכלל הקיבוץ הקדוש הנאספים על שם אדוננו מורנו ורבנו זצ"ל כי כבר שמענו מפיו הקדוש שאין דבר גדול מזה".

ובכוכבי אור פרק אנשי מוהר"ן מובא שרבי ליפא לא היה על ראש השנה האחרון אצל רבינו ושאל רבינו ז"ל עליו ותרצו אותו כי הוצרך ליסע בשביל אתרוגים עבור כל אוקריינא, ענה רבינו ז"ל ואמר: "מה אומר לכם הראש השנה שלי עולה על הכל! גרעסערס דערפון איז ניטא - דבר גדול מזה, אין!".

ובחיי מוהר"ן סעיף רי"ט: "כל ימי הקיץ הנ"ל היה מצפה מאוד שנהיה שם בראש השנה, כי העיקר הוא אצלו ראש השנה. ואמר שכל עסקו הוא ראש השנה".

ובחיי מוהר"ן נ"ט מובא: "מאמר" מה שהעולם נוסעים על ראש השנה סימן רי"א נאמר סמוך לראש השנה תקס"ח ובראש השנה נאמר מאמר "חדי רבי שמעון" סימן ס"א ושם מבואר ביותר עניין זה שנוסעין על ראש השנה לצדיקים וענין כולו במחשבה אתברירו רק שבכאן בסימן רי"א מרומז גם מעניין נסיעה על קברי צדיקים בבחי' ויקח משה את עצמות יוסף (כי אז רבינו הקדוש התחיל להשתעל [ממחלת ההוסט] ואמר שזה כבר מרמז על הסתלקותו ושלוש שנים חי בנס על כן רימז כבר על הנסיעה לקיברו הק') ונביא בזאת ליקוט ממכתבי מוהרנ"ת בגדולת נצחיות הראש השנה של רבינו באומן:

"ויראה לכתוב לי מבני הנעורים שבקהילתכם, אם כולם נכונים לנסוע לבוא ליום הכסה לאומן אז טוב להם". (מכתב פט)

"ותזכה לנסוע מהרה על ציון הקדוש לאומן על ראש השנה הבא עלינו לטובה נגילה ונשמחה בישועתו". (מכתב ק"נ)

"ואל תשכח, שתהילה לאל, היית על ראש השנה הזה בתוך עדה קדושה ונוראה כזאת. וכבר הזהירנו הוא, ז"ל שמי שהוא אצלו על ראש השנה, צריך לשמוח בכל השנה, ואמר בפירוש: איכלו מעדנים ושתו ממתקים, כי חדות ה' היא מעוזכם" (רי"ג).

"אשר אתה חושב מהיום על נסיעת ראש השנה אם אמנם יפה שיהיה ראש השנה במחשבה כל השנה כולה וכו' ראוי לך לשמוח מאד מה שימי ראש השנה ממשמשין ובאין ותזכה להיות על ציון הקדוש". (רכז)

"שתבוא אתה גם אתה לאומן על ראש השנה הבא עלינו לטובה להיות נמנה עמנו, מה אמר לך ידיד נפשי המאמין לא יחוש בפרט כי ידעתי כי תהלה לאל

לבך נכון וחזק בהאמת לאמתו ע"כ אל תתרשל חס ושלום נלקים דברינו כי העולם הזה כצל עובר ורווח כזה אין נמצא בעולם ודי למבין בזה" (רכח).

"ועל כולם מה שאנו מכינים עצמנו במחשבתנו להיות על ראש השנה במקום קודש גניזתו הקדושה זאת נחמתנו בענינו, ובזה יגיל וישים לבנו" (רמח)

"והעיקר שתשמח במה שזכית להיות על ראש השנה כמה פעמים, ובמה שאנו מקוים להיות עוד על ראש השנה כל ימי חיינו, כי עתה זה כל נחמתי וכל מגמתי לזכות את כל השומעים לדברי, שיהיו כולם על ראש השנה, היינו במקום גניזתו הקדוש של אדוננו מורנו ורבינו ז"ל כל ימיהם לעולם, בודאי יחזיקו לי טובה לנצח, ובזה נגיל ונשיש תמיד" (רס).

"גם רבי אפרים בן רבי נפתלי שיחי' כבר בא בשלום לפה על ראש השנה, ועיני מצפות לראותך בחיים ושלום, וכל אנשי שלומנו בוא יבואו ברנה למען ייטב לכם לנצח. זאת נחמתי בעניי, כי בודאי תחזיקו לי טובה לנצח עד אין סוף ותכלית על שזיכתי אתכם לזכות כזה הכולל הכל אשר אי אפשר לבאר וכו'" (רסח).

"וה' יעזור לי בחסדו ליסע למקום שאסע להשתטח במקום שאשתטח, אשר באמת איני יודע כלל עוד עד היכן הדבר מגיע, אבל אני יודע בברור בעזרת השם יתברך שאני צריך לסע לשם בכל עת, ובפרט על ראש השנה הקדוש והנורא והאים מאוד מאד, וגם אני צריך לעורר ולחזק אתכם בכל כוחי בכל מיני דבורי אמת שבעולם שתזכו גם כן להיות שם כי הוא חייכם וכו'" (רפח)

"היזהר והיזהר בני ותלמידי חביבי לבל יעלה עליך רעיון חס ושלום שלא כרצון האמת, רק בוא תבוא ברנה עם אנשי שלומנו לפה על ראש השנה הבא עלינו לטובה, וכן כל ימך, עד יבוא מורה צדק למען ייטיב לך לנצח ובחסדו יתברך תחזיק לי טובה לנצח נצחים". (שכ)

"לא יכלתי להתאפק מעצם אהבתך לחזקך ולזרזך שלא יהיו לך שום ספקות חס ושלום בלבך בעניין ראש השנה הבא עלינו לטובה, רק תאמר בלב שלם

ברוך שהחינו וקיימנו והגיינו לזמן הזה, לזכות להתוועד יחד עם אנשי אמת, אנשים כשרים, להתקבץ על ציון הקדוש של הצדיק הקדוש, שהבטיח לעזור לכל מי שיבוא אליו, בפרט בערב ראש השנה, ולהמנות יחד בראש השנה אצלנו מה אומר לך אחי מעט מעט שמעת והבנת מרחוק, אבל יותר מזה בני הזהר והזהר שלא תהיה חס ושלום בכלל חיסרון לא יוכל להמנות וכו' אשריך אם תקיים דברי בודאי תחזיק לי טובה בזה ובכא לנצח" (שם"ב).

"ואנו חותרים ללכת בדרכיו, ואנו מתקבצים יחד על ראש השנה, ולה' התקווה, שגם אתה תהיה נמנה בימי ראש השנה הקדושים הבעל"ט, וכן בכל שנה ושנה כל ימי חייד, וזה נחמתנו" (תל).

"בראש השנה היית ועוד תהיה בעזרת השם יתברך וכו' וכל מה שאתה גרוע יותר בעיניך, אתה צריך לשמוח בזה ביותר ולהפך עוצם היגון ואנחה לששון ולשמחה שגרוע כזה זכה להיות על ראש השנה ולהשתטח על ציון הקדוש והנורא כזה, שלא היה לו שום הסתכלות בזה העולם, וכל העולם אינו עולה אצלו כהרף עין וכו' והוא יכול להוציא כל העשרה מיני חצים וכו' ולרפאות הכל" (תלח).

"והעיקר העולה על הכל הוא כוח הגדול של אדמו"ר ז"ל אשר זכית לבלי להיות מתנגד עליו, אף גם להיות על ציונו הקדוש שלו בפרט בימי ראש השנה בתוך כלל אנשיו הקיבוץ הקדוש שלו, מי יתן שגם בניך וכל יוצא חלצריך יהיו נמנים עם הקבוץ הקדוש, הנקרא על שמו הקדוש ז"ל" (תנה).

וכן במכתב שכתבו אנ"ש מהסתלקות מוהרנ"ת מובא בזו הלשון: "ודיבר עמו מעניין ראש השנה של רבינו ז"ל והזהיר מאוד ליסע לאומן על ראש השנה".

ובימי מוהרנ"ת סעיף סז כותב מוהרנ"ת: "גם נתחזקתי תכף שאנחנו צריכים להתקבץ יחד על ראש השנה באומן כמו בחיים חיותו".

ובמאור הנחל גליון 49 כתוב פעם אחת נסעו מוהרנ"ת ורבי נפתלי מנעמרוב לברסלב להיות אצל רבינו ז"ל על ראש השנה כפקודתו, כשנכנסו אליו וקבלו

פניו אמר להם תהלה לה' שהנכם כאן וכשם שהנכם כאן היה ראוי שכל העולם יהיה בכאן וכך חזר רבינו ז"ל להם כמה וכמה פעמים"

ובכוכבי אור שיחות וסיפורים י"ט כותב רבי אברהם ברבי נחמן: "מבואר ונראה שזה מה שגם בחייו הקדושים אמר פעם כל העניין שלי הוא ראש השנה גאר מיין זאך איז ראש השנה ורבינו ז"ל היה מאריך מאד בתפלת ערבית שביליל ראשון בראש השנה ואמר פעם שזה מחמת שהוא מזדרז להמשיך מיד כל התיקונים הנמשכים בכל זה החודש וכו' ובמאמר רבינו ז"ל הנ"ל נראה מבואר שזה מה שאמרו חז"ל צדיקים נכתבים ונחתמין לאלתר לחיים".

וכן באבנ"ה ברז"ל סעיף סא: "רבי יצחק מחרשוואטע שהיה מקורב לרבינו זצוק"ל ז"ל היה לו אח וכו' ורבינו זצוק"ל קרב אותו מאד מאד ואמר מסתמא וועסטו וועלין פארין צו מיר (מסתמא תרצה לנסוע אלי) ויהיה לך מניעות ותשבר אותם, תדע שעניין שלי הוא רק ראש השנה וכן הוה ובא על ראש השנה".

וכן בסעיף ע"ה: "כשנסע רבינו ז"ל לברסלב נסע דרך אומן ואז היה המעשה מה שנוסע על יד בית הקברות הישן, והוטב בעיניו כמובא בחיי מוהר"ן ובימי מוהרנ"ת ואז כשהיה באומן היה שם שוחט אדם גדול ונתקרב אצלו ושאל לרבינו ז"ל אם יסע אליו על ראש השנה (כי ידוע שעניין רבינו ז"ל הוא רק ראש השנה) וכו' עיי"ש".

ובכוכבי אור אנשי מוהר"ן ב', כותב ראבר"ן: "על אודות אסיפתינו בימי ראש השנה הקדושים, אמר פעם אחת לבנו רבי יצחק אני מקווה שיתקיים הדבר עד ביאת הגואל צדק, אבל אף על פי כן מי יודע ח"ו מה שיעבור בזה מגודל ועוצם הקיטרוגים המתעוררים ומתגברים על זה בכל עת אולי ח"ו ימנעו ולא יניחו ח"ו בשום אופן לבוא לשם, זאג איך דיר זאלסט תמיד זיין ראש השנה אין אומין ערב ראש השנה זאלסט זיך שטעלין אפילו אין מארק (אומר אני שאתה תמיד תהיה בראש השנה באומן, ערב ראש השנה העמד את עצמך אפילו בשוק)

להיות אצלי

באיזה מקום שרואים משם בית ציונו הקדוש ותאמר שם העשרה קפיטיל תהילים ואחר כך תתפלל שם באומן בראש השנה אפילו באיזה עזרה של בית המדרש וכן תנהג כל ימי חיידך".

וכן בטובות זכרונות ח' כותב רבי אברהם שטרנהארץ: "וכלם הבינו אחר הסתלקות רבינו ז"ל שאדמו"ר ז"ל כיון בדבריו הקדושים בערב ראש השנה העבר שנצרך שייסעו אפילו כעת על ראש השנה לאומין על ציונו הקדוש כמו בחייו הקדושים".

ובשיר ידידות כותב רבי יחיאל מענדיל נכד רבי יודל ותלמיד מוהרנ"ת "שיתקבצו על ראש השנה למקדש מעט הוא בית מדרשך ושיתפללו כל תלמידך על קדושת ציונך". "ועל ידי שנתקבץ על ראש השנה לבית מדרשך ועל ציונך הקדוש".

וכל העניין הוא דווקא להיות "אצלו", דהיינו "בציונו הקדוש", כמובא בלקוטי הלכות הלכות הכשר כלים ה"ד סעיף ז וזה לשון קדשו:

"הצדיק עולה בכל פעם מדרגא לדרגא ומקבל חיות מבחי' גבוה יותר וכשעולה מדרגא לדרגא אז הוא בחינת הסתקלות, ואז יורד הרוח דלעילא ונתאחד בו הרוח דלתתא ועל ידי זה נסתלק ממנו וזוכה לקבל אח"כ חיות ממדרגה גבוה יותר ואז יכולים התלמידים לקבל ממנו בחי' פי שנים כמ"ש שם ע"ש. אבל מחמת שאז עדיין לא הגיע זמנו להסתלק ולמות ממש רק להסתלק מדרגא לדרגא ע"כ אינו יורד הרוח דלעילא לגמרי כדי שלא יסתלק וימות ח"ו, רק שיוורד באופן שיסתלק חיותו מדרגא לדרגא וישאר בחיים, וכן בכל פעם שעולה ומסתלק מדרגא לדרגא עד שמגיע זמנו להסתלק ממש אזי יורד הרוח דלעילא לגמרי ומתאחד עמו הרוח דלתתא ועל ידי זה הוא מת ומסתלק מן העולם. ואז עיקר המשכת פי שנים לתלמידיו למי שזוכה לראות

אותו לוקח מאתם כמ"ש שם, אבל באמת הצדיק גם בעת מיתתו והסתלקותו ממש אינו מסתלק מן העולם לגמרי ח"ו, כי עדיין נשאר בהעלם חיות נפלא בתוך גופו הקדוש והנורא שהוא בחי' הבלי דגרמי שנשאר אבל הצדיק בפרט הצדיק הגדול במעלה שזיכך עצמו מכל וכל הוא אינו מת כלל כשרז"ל כי צדיקים במיתתן קרויים חיים כי גם אחר הסתלקותו מקושר ומיוחד בחי' חיות גופו שהוא הבלא דגרמי בעצם חיות דקדושה ומקושר ומיוחד כל חיותו עד לעילא לעילא וכו' ואז הוא עוסק בתיקון נפשות ישראל יותר מבחייו מהמת שאז עולה בכל פעם למדריגות גבוהות ונפלאות ונשגבות כ"כ עד שיכול לתקן הכל. וזה בחי' מעלת קברי הצדיקים אמתיים כי שם על קברו שורה השארת נפשו הקדושה כמבואר בכתבי האריז"ל ונפשו קשורה למעלה למעלה כי אחר הסתלקותו אז עיקר התדבקות הרוח דלתתא בהרוח דלעילא כי בחיים היה בלתי אפשר שירד הרוח דלעילא לגמרי וכנ"ל, ואז הוא עיקר המשכת פי שנים כנ"ל ועל ידי זה הכול יכולין להתקן. כי עיקר התיקון על ידי בחי' המשכת פי שנים כי מי שקלקל א"א להתתקן על ידי זה החיות בעצמו שפגם בו מאחר שלשם הגיע פגמו וההכרח להמשיך תקון ממקום הגבוה שזה עיקר בחי' תיקון התשובה שעיקר התיקון נמשך ממקום הגבוה ביותר. וכן כל מה שפגם יותר ויתר ח"ו הוא צריך להמשיך התיקון ממקום הגובה עוד יותר. עד שיש שפגמו כל כך בפרט עתה בדורות הללו שא"א להם להתתקן כ"א על ידי כח הצדיקים שוכני עפר שעל ידי שבאים על קבריהם הק' יכולים להמשיך שהם בחי' הארת פי שנים שנמשך מבחי' גבוה ועצומה מאד שעל ידי זה גם הוא יכול להתתקן אפי' אם הוא כמו שהוא, כי הצדיק גם אחר הסתלקותו הוא גם כן עולה ומסתלק בכל פעם מדרגא לדרגא גבוה יותר בבחי' ילכו מחיל אל חיל כשרז"ל צדיקים אין להם מנוחה וכו' ובשעת הסתלקות יכולין לקבל פי שנים, ועל כן בכל פעם שבאים על קברו הקדוש יכולין לקבל בחי' הארת פי שנים ממקום גבוה מאד שעל ידי זה גם הוא יכול להתקן, אבל העיקר שצריכין לשבר מניעות הרבה קודם שזוכין לזה לבא אליו כי המניעות רבים ועצומים מאד בלי שיעור,

ועיקר הוא מניעת המוח, וגם מה שיש שאינם מאמינים בעצמם שהם יוכלו לקבל תיקון לפי עוצם ריבוי קלקולם בכל פעם בלי שיעור אף על פי שתולין הקלקלה בעצמם גם ההוא בחי' מניעת המוח שאינם מאמינים בגדולת חסדי הש"י אשר לא תמנו ולא כלו לעולם ובגדולת הצדיקי אמת שיש להם כח לתקן הכול בכל פעם יהיה איך שיהיה בפרט אחר הסתלקותם שעולים בכל פעם למדריגות עצומות כ"כ וממשיכים חסדים נפלאים חדשים בכל פעם עד כל מי שחפץ לקבלם יכול ליזכות על ידם ולהתקן אף אם הוא כמו שהוא: עכלה"ק. וכל זה זה על ידי גופו הקדוש, על ידי ההבלי דגרמי ששוכן בתוך גופו הקדוש והנורא, כמבואר שם להדיא.

קדושת קבר הצדיק מתפשט בכל הרואה

ואל תתפלא הלא לא ניגשו לצינונו הקדוש בראש השנה, הלא באו לאומן רק לנוכח קברו? ואם כן כיצד זה נקרא התאספות אצלו? והתשובה בזה פשוטה מאוד, כי אין ללכת ביום-טוב לבית החיים על כן נחשבת ההתאספות באומן סמוך למקום גניזתו שבאו אל צינונו הקדוש ממש. ועיין בקונטרס ההשתטחות להרב מטשעהרין זצ"ל וזה לשונו: "והנה עניין תיקון הנ"ל כולל את הכל, כי גם הכהנים אשר אין יכולים לבוא ולהשתטח על קברי הצדיקים, אם צריכין להאהיל גם על קברים אחרים וכו' כבר מבואר במקום אחר באריכות דלעניין הכהנים או שאר בני אדם שיש להם אונס אחר עד שאי אפשר להם בשום אופן לבוא על קבר הצדיק בעצמו, הדבר ברור שקדושת קבר הצדיק ובפרט הצדיק הגדול במעלה שהוא מבני עליה המופלגים בוודאי קדושת קברו מתפשט בכל הרואה שמי שבא סמוך לבית הקברות וזוכה לראות ולהסתכל משם על מקום קדושת גניזתו ומקשר לבו וכוונתו אליו ונשען בזכותו ומתפלל ומרבה תחנונים ושופך כמים לבו נוכח פני ה', בוודאי זוכה להמשיך בשלימות כל התיקונים הנפלאים שנמשכין על ידי קדושת קברי הצדיקים על הצד היותר טוב כמו אלו

שזוכים להתפלל בהשתטחות על קברו ממש, ויש על זה ראיות ברורות מש"ס ופוסקים", עיין שם באריכות ומסיים שם בסוף דבריו: "וכל זה לענין התיקונים שנמשכין על ידי אמירת תהילים וכו' על מקום גניזתו הק' וכו' אבל מה שנהגו להתקבץ יחד על ראש השנה הקדוש וכו' ואחר כך מתפללין כל הקיבוץ ביחד בראש השנה, וזה העניין עולה על כולנה, וכו' ובדבר זה כולם שווים כהנים לויים וישראלים".

ולכאורה ישתומם כל הרואה את סיום דבריו הנ"ל דמה זה חידש לנו דלעניין הקיבוץ בראש השנה עצמו שמתפללין ביחד בביהכנ"ס הנקרא על שמו בזה כולם שווים כהנים לויים וישראלים? דמהיכי תיתי שיהי' איזה הווה אמינא לחלק בזה בין כהנים ללויים וישראלים כיון שאינו נוגע לעניין קברו הקדוש?

אבל האמת יורה דרכו, ודי לחכימא ברמיזא, שרמז לנו בזה ראייה ומופת חותך לדבריו הנ"ל שגם בעמידה מרחוק ממקום גניזתו כשאין אפשרות להתקרב נחשב כאילו השתטחו על הקבר ממש, דהרי כל התיקון של הקיבוץ הק' להתפלל ביחד בראש השנה הוא מכוח צוואתו הק' "לבוא אליו לאומן על ראש השנה". ובוודאי לא היה מציאות שיתפללו כל הקיבוץ על קברו ממש, הן מצד שאין הולכין על בית החיים ביום-טוב, והן מצד ריבוי העם, אלא על כרחך דגם בעמידה מרחוק מקברו נחשב כאילו היו והתפללו על קברו ממש, והן הן דבריו דבשאר ימים "לא היו הכל שוין, וכהנים מחיצה לעצמן" כי ישראל שאינו כהן שיכול להתקרב, בוודאי צריך להתקרב עד כמה שידו מגעת, משא"כ בראש השנה עצמו הכל שווים לענין המשכת קדושת קברו, כהנים, לויים וישראלים.

ועוד שם כותב בהמשך "ועיין בזה"ק (שמות דף ה) מה שאמר רבי חייא לרבי יוסי "אי בני עלמא הוי ידעי יקרא סגיאה דיעקב וכו' הוי מלחכי עפרא תלת פרסי קרוב לקברי" וכו' (אילו היו יודעים בני העולם יקרת גדולת יעקב אבינו, היו מלחכים את העפר שלוש מאות פרסאות קרוב לקברו).

וכן כותב תלמידו רבי ברוך אפרים מטפליק ז"ל בספרו 'באבי הנחל' על תורה ע"ד חלק שני: "ועכשיו כל ההתחלות כשבאין על ציונו הקדוש על ראש השנה וכו' על כן כשבאין על ציון קברו הקדוש על ראש השנה אז נכללים כל התיקונים בשלימות נפלא וזוכין לתשובה ולגאולה שלימה". (רואים בפשטות דבריו שהקיבוץ בראש השנה הוא דייקא סמוך לקברו וכנ"ל)

ההכתרה היא באומן

בשש"ק ג- קסח מובא: "כשהפליג פעם מוהרנ"ת מגודל מעלת קיבוץ אנ"ש בראש השנה באומן, ענה ואמר: כל העולם צועק בראש השנה "המלך" אולם ההכתרה היא באומן "די גאנצע וועלט שרייט המלך אבער די קרייניצע איז אין אומאן".

וכן כותב רבי ישראל קרדונר באמונת אומן מכתב מ' וז"ל: "ולהתפלל ולבקש הרבה שירחם השי"ת שיושיע אותך לזכות לבוא על ראש השנה הבעל"ט, אשר זה העיקר הגדול מאוד מאוד להיות בראש השנה על הציון הקדוש, שזה עניין גדול בעבודתו יתברך להתקרב לצדיק גדול ונורא כזה אשר אי אפשר לבאר בכתב ואם ירצה ה' כשתבוא לכאן על ראש השנה אז אם ירצה ה' נרחיב הדיבור וכו' וכמו שאמר אדמו"ר הקדוש מעניין ראש השנה בזה הלשון: אין דבר גדול מזה, היינו להיות אצלי על ראש בשנה ואמר שכל עסקו הוא רק ראש השנה והפליג אז מאד מאד גודל מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה ואמר שצריכין להיות אצלו על ראש השנה דייקא שיכולים אז אנשים לקבל תיקונים מה שבכל השנה לא".

וכן יש הרבה מכתבים מאנ"ש דפולין, כדוגמה מכתב מרבי משה דוד טעביל אייזענמאן הנדפס בספר אור צדיקים מכתב ל"ב וז"ל: "וכעת ממשמש והולך ראש השנה הק' ועינינו כלות לישועת ה' שנזכה לנסוע ולבוא על ציון הקדוש על ראש השנה אבל עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו ומי יודע אם נזכה לזה,

השם יתברך ירחם על כל אנ"ש היקרים בכל מקום שהם ובפרט עלינו שנוכה לבוא לשלום על ציון הק' על ראש השנה הבע"ל כי בודאי כל אנ"ש צריכין לישועה זאת וכו' ונוכה לבא לשלום על ציון הקדוש על ראש השנה הקדוש הבא עלינו".

ואחרי כל זאת, איך אפשר לומר שאין צורך להיות אצל ציון רבינו כדי לקבל את כל התיקונים? מי יארוב ליבו לסלף דבר אמת ברור וקיים שנמסר מדור לדור בקרב אנשי שלומנו? מה זה קשור לארץ ישראל? אף שהיא מצוה גדולה לגור בארץ ישראל כמו מי שמניח תפילין ועושה שאר מצוות, אך מה הקשר בין זה לבין קיום ציווי המפורש של רבינו להיות אצלו ולקבל את כל התיקונים?

ובאמת, אין זה פלא שאחד הנקרא מאנ"ש יכתוב חוברת לעקור את הראש השנה של רבינו וכל התיקונים הנוראים שרבינו עושה על ידי שבאים אליו, כי כבר כותב רבי אברהם ברבי נחמן במכתב הנדפס בסוף כוכבי אור (הוצאת משך הנחל) שאמר רבינו פעם על אודות הנסיעה שנסעו אליו אנ"ש: "ואמר פעם אחת בזה הלשון "צו מיר פארין, זענין זיך אזוי פיל מתגבר די מניעות אז אפילו אפאטיר מיט א זין וואס זייא זענין ביידע פין מיינע לייט קען דער פאטיר זין א מונע דעם זין ניט צוא דער לאזין אים פארן (לנסוע אלי, כל כך מתגברות המניעות, שאפילו אב ובן ששניהם מאנשי שלומי, יכול האב להיות המונע של בנו לא לתת לו לנסוע) וכן על כל דבר ודבר בפרטיות שנוגע לעסקיו הקדושים נמצא כל פעם שמתגברים המניעות מאנ"ש בעצמם, וגם כי דייקא מעוצם מעלתם עמדו בסוג תלמידי חכמים אשר היצר מתגרה בהם יותר מכולם, כמבואר במסכת סוכה דף יב ע"א". עד כאן לשון רבי אברהם ב"ר נחמן.

בקונטרס רב"י סעיף ב' כותב עוד:

**"ברור ופשוט שאין אף אחד בעולם שיכול להפקיע מצות ישוב
ארץ ישראל לדורות לשלושה ימים קבועים בשנה לפחות, וכי
יעלה על הדעת שרבינו ז"ל עשה כן?".**

הנה אלו הם דברי שטות, כי הלא כל הפוסקים המדברים מעניין היציאה מארץ ישראל לקברי צדיקים, כותבים שמותר ומצוה לצאת לחו"ל לקברי צדיקים, האם יש מישהו שיאסור לנסוע לכמה ימים קבועים לחו"ל ללמוד תורה? ובפרט לציון רבינו על ראש השנה שאין דבר גדול מזה ואין תיקון גדול מזה כמבואר לעיל, וכבר כתב רבי אברהם ב"ר נחמן: "והמובן היה מדבריו הקדושים (של מוהרנ"ת) שאף על פי ששיבת ארץ ישראל גדולה מעלתה מאד, אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על ראש השנה שלו שאין דבר גדול מזה וגם כל קדושת ארץ ישראל נמשך ממנו כמובא בלקו"ת סי' מ'" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן).

ועיין בלקוטי הלכות הלכות בהמ"ז ה"ד סעיף יז וזלה"ק: "כי כשפוגמין בכבוד הצדיק פוגמין בארץ ישראל שכל קדושתה נמשך מהצדיק" עכ"ל. ומי שציוה אותנו על ישיבת ארץ ישראל, ציוה אותנו להאמין בצדיקים ולהשליך חכמותינו והשגותינו המדומות ולקיים דבריהם כפשוטם.

ועל זה נאמר "יצר הרע מתלבש במצות" (ליקוטי מוהר"ן תורה א), ו"אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה", כי על ידי האיסור המדומה מפסידים הפסד שאין לשערו ולתארו, "מעוות לא יוכל לתקן" כפשוטו, שנשאר האדם מעוות ואינו זוכה לתיקון שרבינו הקדוש נתן דווקא בראש השנה לכל מי שבא אליו. ולבד מזאת, איך אפשר לומר שמי שנמצא אצל רבינו באומן מבטל ישיבת ארץ ישראל, הלא ניתי ספר ונחזי, הלא בליקוטי מוהר"ן תורה קט איתא: "ואמר כי צדיקים יירשו ארץ, היינו שהצדיקים האמתיים יורשים את ארץ ישראל שזוכים שמקום גניזתם הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל ממש".

ובתפילותיו כותב רבי אברהם: "ובפרט שבאמת אין ביכולת לקרוא את העיר אומן בשם ודאי חוץ לארץ, ועל כל פנים בית ציונו הקדוש אשר יקרה היא מלפני ולפנים בצמצום נפלא להיות ביכולת לכנוס לשם". עכ"ל. על כן אנו נוסעים לראש השנה אל שורש קדושת ארץ ישראל.

וכמו שאמר ר' אברהם בר' נחמן (מובא בהקדמה לציון המצוינת) "לענין גדולת ארץ ישראל וקודש הקדושים וכו' אבל הד' אמות של ציון רבינו ז"ל לא נמצא בשום מקום".

וכמו שכותב רבי נחמן מטולטשין בעלים לתרופה מכתב ה': "אשרינו, שאזנינו זכו לשמוע כל זאת, ובפרט איך שגילה לנו מרן מורנו הרב רבי נתן זכרונו לברכה, עד היכן שמתנוצץ בלבו הזך כל זאת בכמה צרופים, ואחר-כך תקף גילה (רבינו) התיקון של היו"ד מזמורים בפרטיות, והזהיר אז לדורות בהבטחה גדולה בעדים נאמנים, שיעמוד בעזרתנו סלה תמיד כל מי שיבוא על קברו הקדוש והנורא וכו', ואחר-כך תקף סיפר המעשה הנוראה ביראה עלאה דעלאה של הזיין בעטלירס [שבעה קבצנים], ואחר-כך, תקף אחר פסח, נסע לאומאן, וכל זאת גילה רמזים מורי ורבי, מורנו הרב רבי נתן זכרונו לברכה, שהכל אחד, והכל קשר אחד וכלול בהדיבור "און היינט", ובההמשכה הקדושה שמשך תבת "און היינט" באריכות נעם און היינט [=ועכשיו] צריכין לגלות המזמורים בפרטיות ולהבטיח הבטחה הנ"ל, און היינט [ועכשיו] צריכין לספר המעשה הנ"ל ולסים און איך הייל זיא [ואני רופא אותה], "און היינט" צריכים לנסוע לאומאן ולנטוע מקום קדושתו לדורות עולם באומאן.

"טוב להודות לה' על אשר זכנו לידע מכל זאת ולהתנוצץ בלבבנו איזה מעט כמצייץ מן החרכים. ולבאר כל זה אי אפשר בכתב, אך מעוצם אהבת אמת, שמושרש בלבנו מנעורינו, לא יכולתי להתאפק ליקח עטי ועתי בידי לרשום על-כל-פנים מה שהוא, כי ההזכרה בעצמה מחיה ומשיב נפשותינו העייפות והחלושות. מי יתן, שנוכה עוד לראות פנים אל פנים בחיים חיותנו לדבר כל זאת פנים בפנים, אך הכלל הוא: אשרינו און אשרינו וכו' וכו'. אשריכם, אשר אתם יושבים בצל ארעא קדישא, ומסתמא משתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר ציון הקדוש והנורא, אשר חפר ומצא שורש קדשת ארץ ישראל, כמרומז בספריו הקדושים והנעימים, ואשרינו, שאנחנו זוכים להתאבק בפה בעפר

להיות אצלי

ציון הקדוש והנורא אשר חפר ומצא שורש קדושת ארץ ישראל, ומשתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר אדמת קודש, ארץ-הקדש" עד כאן לשונו. רואים מדבריו שלא רק שאין בנסיעה לרבינו ביטול ישיבת ארץ ישראל, אלא אדרבא, הנסיעה לאומן היא התקשרות לשורש קדושת ארץ ישראל.

וראה מה שכתב רבינו בתורה מ' בחלק שני: "וזה פירוש (ישעיה ל"ג): "מלך ביפיו תחזינה עיניך", היינו כשתזכה לראות מלך ביפיו, דהיינו הצדיק ביפיו ותפארתו, דהיינו בעת הקיבוץ שאזי הוא יפיו ותפארתו כנ"ל, על ידי זה: "עיניך תראינה ארץ מרחקים", בחינת ארץ ישראל, בחינת 'אורא דארץ ישראל מחכים'. כי החכמה נקראת מרחקים, כמו שכתוב (קהלת ז): "אמרת אחכמה והיא רחוקה", היינו שעל ידי זה שתראה את הצדיק ביפיו ותפארתו כנ"ל, על ידי זה בכל מקום שתראה בעיניך, יהיה נעשה בחינת אורא דארץ ישראל מחכים כנ"ל. וזהו: "עיניך תראינה ארץ מרחקים" כנ"ל. נמצא, מי שיש לו תאוה והשתוקקות לארץ ישראל, בפרט מי שטעם טעם האמת של ארץ ישראל, כשפוגע ומתועד יחד עם אדם שהיה אצל צדיק אמתי על ראש השנה, הוא מחוייב להרגיש אז טעם ארץ ישראל".

והנה בליקוטי הלכות הלכות גביית חוב מהלקוחות הלכה ה' אות י"ג כתב מוהרנ"ת: "לכן כל שונאי ישראל מתגרים על הבית המקדש וארץ ישראל, כי במקום בית המקדש נכלל גשמיות המקום בבחינת למעלה מהמקום, בחינת מקומו של עולם, ולכן התגרו להחריב הבית המקדש ולהגלות את ישראל כדי לסלק שכינתו מהתחוננים, ובאמת גרמו חורבן גדול וצרה גדולה שנחרב בית המקדש שצריך לקונן על זה הרבה בכל יום, אך עדיין לא אבדה תקותנו, כי נתן לנו השי"ת צדיקי אמת בכל דור, שהם בחינת מרכבתו של מקום, שהם ממשיכים אלקותו למטה בארץ הזאת גם בתוקף הגלות, כי בכל מקום שגלו שכינה עמהם, והכל בכח הצדיקים, שנכללין מזה המקום שבעולם הגשמי בבחינת מקומו של עולם, ועי"ז הכל יחזרו למקומם הקדוש לארץ ישראל בגאולה, ולכן גדולים

במיתתם יותר מבחייהם כי אחר מיתתם הקדושה דייקא כשהם שוכנים בתוך העפר הגשמי, אז הם נכללים יותר ויותר בבחינת מקומו של עולם, ולכן הולכים על קברם בראש השנה כי אז אחר מיתתם הם עושים ראש השנה בתכלית השלימות יותר מבחייהם, כי על ידי קבורתם הקדושה בארץ הגשמי שהוא בחינת ארץ ישראל הם נכללים יותר ויותר בבחינת למעלה מן המקום". עכ"ל.

משמע מדבריו הקדושים, שעתה שנחרב בית המקדש עיקר השראת השכינה היא אצל הצדיקים, ובבית המקדש עצמו נסתלקה השכינה על ידי החורבן (אף שבודאי יש עדיין מעט השראת השכינה שם גם בגלות), ולכן צריך לבוא לצדיקים ששם הוא עיקר מקומו של עולם בזמן הזה. וכן משמע כאן שעיקר התיקון של ראש השנה הוא דייקא במקום קבורת הצדיק.

וכן כותב ר' אברהם שטרנהארץ בקונטרס "אמרות טהורות" בשם זקנו הרב מטשעהרין שעכשיו אחר החורבן ביהמ"ק ובפרט ע"י סילוקן של צדיקים נפגם ונתעלם כל קדושת ארץ ישראל וירושלים, הגם שהם בחי' צדיק ואפי' כותל המערבי שזה בחי' אבן שתיה, אך בחורבנו נפגם ונתעלם כל קדושתם שעיקרם מראשית השנה בחי' עיני ה' בה מראשית השנה, עיני דייקא שהם הצדיקים:

והגאון ר' שבתאי יודלביץ השיב במתק שפתיו על השאלה "המבלי אין קברי צדיקים בארץ ישראל ומדוע אם כן נוסע הוא לאומן?" ענה: אמשול לכם משל. מעשה בעני מרוד ובעל חוב גדול, שהיה דר בירושלים, ושמואל שמו, והנה ביום מן הימים הגיע - לעיירתו של העני-, ר' משה הגביר הידוע מחו"ל, ישר פנה שמואל העני אל ר' משה ושטח בפניו את מר ליבו, ור' משה אכן התייחס אליו בסבר פנים יפות, והבטיח לתת לו את כל צרכיו - "אך תבוא לביתי שבחו"ל בעוד חודש ימים, אז, מבטיחך אני שאשלם לך את כל חובותיך, אדאג לפרנסתך וכל מחסורך עלי". ויפן העני ויצא שמח וטוב לב, בקוצר רוח חיכה לרגע המיוחל בו יבוא היום שיוכל לשים קץ לכל צרותיו, והנה בהגיע היום ארז

שמואל את מטלטליו, אך ידידי שראוהו פנו אליו ואמרו לו ר' שמואל, מה לך כי תיסע למרחק עצום ורב וכי חסרים עשירים כאן בארץ ישראל?, ויען להם העני, אכן כן כאשר דברתם, ישנם הרבה עשירים, אבל עשיר שהבטיח לתת לי, ישנו רק אחד!. ורבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב היחיד שהבטיח, לכן, סיים ר' שבתאי, נוסע אני לאומן.

השראת שכינה – על קבר הצדיק

כבר כתבנו מה שאמר רבי אברהם בר"ן: "לעניין גדולת ארץ ישראל וקודש הקדשים וכו' אבל הד' אמות של ציון רבינו ז"ל לא נמצא בשום מקום" עכ"ל. וגם בדברי הגר"א ז"ל איתא שבזמן הזה השראת השכינה אצל צדיקים. וכתב הרמ"ק בספר אלימה: "כל מי שהיה מזכך עצמו שכינה עמו, היא נוטלת שבח כל התחתונים ושאר כשרי ישראל ותפלתם ועבודתם על ידו ויהי השכינה משכנה בו מפני שהוא מייחד אותם ויהיה תפילתם של ישראל עולות דרך הסולם הזה". וביערות דבש כתוב: "בינונים אי אפשר לעלות התפילה והעבודה תיכף לה' רק נבחר בביהמ"ק שם מקום השראת השכינה וכל התפילות והעבודה היא לשם ולכן אמרו והתפללו דרך ארצם שכל התפילות יהי' למקום ביהמ"ק, אך בעוונותינו אשר אין לנו מקדש כמעט אבדה תקווה לעלות התפילה לשמים, אמנם בחסדו הותר לנו שריד אשר אין דור שאין בו צדיקים מבני עליה כן כל תפלות סובבים לתפילתן של צדיקים ונתדבקו בתפילתו והוא שאין מסך מבדיל בינו לבין השם, על ידי תפילתו גם תפילת אחרים עולה" עכ"ל.

ורבי אברהם בר"ן כותב בספרו כוכבי אור חלק אנשי מוהר"ן: "למען אחי ורעי אדברה נא גם איזה דיבורים ממוהרנ"ת ששמעתי מאבי ז"ל, שמוהרנ"ת אמר פעם אחת לבנו רבי יצחק שלא יסע לארץ ישראל לדור שם בקביעות עד שיהי' שישים שנה, והמובן היה מדבריו הקדושים שאע"פ ששיבת ארץ ישראל גדולה מעלתה מאד אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על ראש השנה שלו

שאינ דבר גדול מזה וגם כל קדושת ארץ ישראל נמשך ממנו כמובא בלקו"ת סי' מ"א.

וברוך ה' אשר ישראל עם קדוש יש להם אמונת צדיקים ומאמינים בדברי רבינו ומוהרנ"ת, ובאים ברבבותיהם בכל השנה לאומן ובפרט בראש השנה, שרבינו הזהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר למשמעתו ומקורב אליו יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש, ואמר: הראש השנה שלי עולה על הכל והיה פלא אצלי מאחר שהמקורבים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקורבים אלי, שיהיו כולם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל הענין שלי הוא רק ראש השנה!" (חיי מוהר"ן ת"ג).

"כל העולם נולו תלוי בראש השנה שלי"

ומובא בליקוטי מוהר"ן תורה ח' ח"ב שעל ידי ראש השנה הצדיק מוציא את כל ניצוצות הקדושה שבלעה הסטרא אחרא מהאדם, ומכלל ישראל. ובתורה ס"ב ח"א שעל ידי ראש השנה הצדיק ממתיק את כל הדינים וכו'.

וכל הטלטלות והדחקות והצער הגשמי שכל אחד עובר בנסיעה, זה בעצמו תיקון גדול מאוד כמובא בלקו"מ ח"ב תורה ה' עיין שם ובפרפראות.

וכן יש עוד הרבה דיבורים בליקוטי מוהר"ן ובלקוטי הלכות ובחיי מוהר"ן ובעוד מקומות על גודל המעלה הנוראה של הנוסע לאומן לראש השנה, וכל הדיבורים שכתבנו אינם אפילו כטיפה מן הים מהדברים הנוראים והגנוזים שהיו עם רבינו שבגלגלם ציוה אותנו לבוא אליו על ראש השנה, אשר אמר על עצמו "גמרתי ואגמור" והעיקר על ידי הראש השנה שלו, כידוע לבקיאים בדרכו ובספריו, דהיינו שכל התיקון של עם ישראל בכללותו תלוי בזה.

וכלל גדול גילה לנו מוהרנ"ת זי"ע שכל תיקוני רבינו נצחיים וקיימים, וכולם נפעלים היום בכוח קדושת קברו הקדוש, כמו שכותב הרב מטשערין: "הנה ידוע מפי תלמידיו הקדושים שכל המאמרים שגילה בעניין מעלת התיקונים

הנוראים והנפלאים שנעשין על ידי ההתקרבות אל הצדיק - וכל הפרטים שיש בזה - כל דבריו ז"ל בזה חיים וקיימים לעד, וגם עכשיו אחר הסתלקותו ז"ל נעשה כל זה על ידי שמתקרבין אל עניינו הקדוש ז"ל ונכללין בתוך הקיבוץ הקדוש הנקרא על שמו הקדוש ז"ל ומתדבקין עצמן בלימוד ספריו הק' ומקבלין עצותיו הק' ובאים על ציונו הקדוש ומתפללין שם על התשובה והיראה והעבודה וכו' בפרט כשזוכין להכלל בתוך הקיבוץ הקדוש בעת שמתאספין אליו ז"ל על ראש השנה".

והולך ומבאר איך כל פרטי התיקונים המבוארים שם בתורה ד' נמשכין גם עכשיו לאחר הסתלקותו: "הסתכלות פני הצדיק - על ידי לימוד ספרי רבינו שבהם נמצא דמות דיוקנו ואור פניו כמובא בתורה קצ"ב. נתינת צדקה לצדיק - על ידי הצדקה שנותנים לבניו ולהמקורבים אליו ולהדפסת ספריו הקדושים וכו' ולשאר ענייניו הקדושים. וידוי דברים לפני הצדיק - על ידי שבאין על ציונו הקדוש ומרבין שם בתפילות וידוים. "ומה יהודה שהתוודה כמה דורות לפני לידת משה ואח"כ כשזכר משה הוידוי נעשה כאילו התוודה עכשיו לפניו, מכל שכן עכשיו שכבר היה הצדיק בחינת משה בעולם כשבאין על קברו כפקודתו בכדי שהוא יעלה הוידוי לפני השי"ת ויתקן בחינת המלכות, בודאי נתקן הכל!".

ומסיים הרב מטשערין: "צריך להאמין שכשרוצה באמת לילך בדרך הישר ועושה כל התיקונים הנ"ל בשלימות אז מה שהשי"ת שולח לו במחשבתו איזה דרך והנהגה לעבודת ה' צריך להאמין שזה דרכו הישר לעת עתה לפי שורש נשמתו", עיי"ש. (פרפראות לחכמה תורה ד')

"וכמו שאמר רבינו ז"ל על עצמו בפירושו: כמה צלם אלוקים היו מונחים ברפש וטיט וכו' ואני הוצאתים משם. וכן אמר על עצמו: ואני ידי מלוכלכות בדם שפיר ושליא וכו' וכל זה היה בחיים חיותו, אבל באמת גם עכשיו אחר הסתלקותו כפשוטו ממש, שאז בוודאי מחפש בגנוזא דמלכא, אף על פי כן

גילה רצונו שגם עכשיו חפץ ביותר שיבואו על קברו, בפרט אחר הסתלקותו, זה שנים רבות, וישתדל ביותר בטובתו ותיקון נפשות השפלות והירודות מאד, באופן שיזכו גם המה לשוב בתשובה שלמה ולהתקרב אליו יתברך.

"והעבודה הזאת היא ממש בבחינת 'שמגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל לעשות רצונו יתברך', ועל ידי זה זוכה גם עכשיו בכל פעם ביותר להעלות המשפט מתהום רבה ולברר בירורים נפלאים ונוראים מאד, עד שעל ידי זה יתקנו כולם". (פרפראות לחכמה, תורה ה', סעיף כ')

"ולפי פשוטו רוצה לומר שהתיקונים אלו נעשין על ידי קיבוץ התלמידים אל הישיבה של הרבי האמיתי בחיים חיותו, ורומז בזה גם על עניין קיבוץ הקדוש שמתקבצין ומתאספין אליו על ראש השנה גם עכשיו אחר הסתלקותו, בוודאי נעשין על ידי זה גם כן כל התיקונים הקדושים המבוארים במאמר זה הנ"ל וביתר שאת, כי (חולין ז:;) גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. ואפילו משה רבינו עליו השלום השיג אחר הסתלקותו מה שלא השיג בחייו וכמו שאמר רבותינו ז"ל, עיין בליקוטי הש"ס להאריז"ל מסכת ברכות אל מאמר רז"ל תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל".

ומבאר כיצד מתקיים גם היום מה שמובא בתורה ה' הנ"ל, בעניין תיקון חמשת החושים על ידי הראש השנה של הצדיק, וזה לשונו:

"כי חוש הריח שנתתקן על ידי היגיעות וטרחות שיש לכל אחד לבוא אל הרב, זה בוודאי נעשה גם עכשיו. אף גם חוש הראיה והשמיעה נתתקן גם עכשיו על ידי שמסתכלין על ציונו הקדוש ועל כלל הקיבוץ הקדוש המתאספין ומתקבצין אליו, והכל בכוחו וזכותו הקדושה ז"ל.

ובכל אחד מהקיבוץ בוודאי יש איזה בחינת הארה ונקודה קדושה מה שקיבל על ידי התקרבותו אליו ז"ל ועל ידי שנכלל בהקיבוץ הקדוש הזה, נמצא שזה גם כן בכלל 'והיו עיניך רואות את מוריד'. וכן חוש השמיעה שנתתקן על ידי

שכל אחד שומע המוסר של הרב, שזה שייך עכשיו גם כן, שעל ידי ששומע את ההתעוררות הגדולה והקולות והצעקות והבכיות הגדולות מעומק הלב שיש אז בין כלל הקיבוץ, שאין צריכין מוסר גדול מזה.

וכן חוש הטעם, מה שכל אחד טועם מתיקות וכו' זה בוודאי שייך גם עכשיו, כי אז כל אחד טועם מתיקות טעם הזכות הקדושה שזכה להתקרב אליו ז"ל.

(פרפראות לחכמה, תורה ה' ח"ב)

ומה שיש מביאים את דברי הרמב"ם בהלכות מלכים פרק ה' וזה לשונו: "אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם, אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ, וכן יוצא הוא לסחורה. אבל לשכון בחוצה לארץ אסור אלא אם כן חזק שם הרעב עד שנעשה שוה דינר חטין בשני דינרין, במה דברים אמורים כשהיו המעות מצויות והפירות ביוקר. אבל אם הפירות בזול ולא ימצא מעות ולא במה ישתכר ואבדה פרוטה מן הכיס, יצא לכל מקום שימצא בו רווח".

א' - לנסוע לרבינו זה לא נקרא לנסוע לחו"ל אלא נוסעים מארץ ישראל לארץ ישראל ולשורש קדושת ארץ ישראל. (עיין בחוברת 'המעלה העליונה' גליון א' 'מספר הרה"ח ר' ימ"ב שליט"א באחת הפעמים כששוחחתי עם ר' שמואל שפירא זצ"ל ל אודות חשש היציאה והנסיעה מארץ ישראל לציון רבינו הק' באומן ביטל את הדבר לחלוטין והתבטא בלשונו הקדוש והטהור ואמר "נוסעים מארץ ישראל לארץ ישראל {ובשעת מעשה החווה ידו כמכאן לכאן} ואין צורך להאריך בזה").

ור' שמואל הורביץ זצ"ל כותב במכתבי שמואל במכתב מו: "זבענין אם מותר לצאת מארץ ישראל על ציונו הק' בוודאי מותר לצאת לדבר מצווה כזו שאין כמזהו"

ועוד: להשתטח על קברי צדיקים ובפרט הצדיק הדור השייך לדור הזה, הוא בגדר לימוד תורה כיון דמבואר בדברי חז"ל דעיקר לימוד התורה הוא ללמוד

ולקיים וכיון ששם על קבר הצדיק זוכין לתשובה שלמה וממשיך על עצמו את אור הצדיק שעל ידו יזכה לבוא לקיום התורה בודאי שאין לך לימוד גדול מזה והצדיק עוסק בתיקונו ומעלהו ואם כן בוודאי הוה בגדר לימוד התורה ובפרט על ציון רבינו הקדוש אשר הצדיק הקדוש והנורא הוה ציוה ופקד ואמר שמי שיבא על ציונו הק' הבטיח שיוצא אותו משאול תחתיות ובפרט לראש השנה שאמר שאין דבר גדול מזה ובפרט אם יוצאים אדעתא לחזור לארץ ישראל גם לדעת הרמב"ם שרי.

ובשאלות שהובא בתוס' ע"ז דף י"ג סבר דהא דאיתא שם דמותר לצאת מארץ-ישראל לחו"ל ללמוד תורה ולישא אשה, דלאו דווקא הני, אלא כל שכן לשאר מצוות. וב'שערי תשובה' סימן תקס"ח סעיף כ' מתיר לצאת מארץ ישראל לחו"ל להשתטח לקברי צדיקים ומביא זאת בשם פרי הארץ ח"ג. והבאר היטב סימן תקל"א ס"ק ו' והמשנה ברורה שם ס"ק י"ד מתירים לצאת מארץ ישראל לחו"ל אפילו רק כדי לראות את חבירו כחשוב דבר מצוה, וכן משמע גם מלשון המחבר שם שכתב: "והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוצה לארץ לטייל" עכ"ל.

ועיין בשדי חמד ערך ארץ ישראל אות א' שמותר לנסוע לחוץ לארץ מארץ ישראל לקברות צדיקים דחשיבא מצווה רבה עיין שם, וכן פסק הגר"ע יוסף שליט"א בשו"ת יחווה דעת ח"ה סימן נ"ז וז"ל: "לכן מותר לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ כדי להשתטח על קברי הצדיקים כיון שדעתו לחזור, וכן העלה הגאון רבי ישראל מאיר מזרחי בשו"ת פרי הארץ ח"ג (חלק יו"ד סימן ז') ע"ש ועיין בזהר הק' פרשת אחרי מות (דף ע"א סע"א ובדרי הבית חדש יו"ד סוף סימן רי"ז) ובשדי חמד אסיפת דינים (מערכת ארץ-ישראל אות א') ע"ש ועיין בשו"ת משפט כהן (סימן קמ"ז) ובספר ארץ חמדת ליבנו להבר"ש ישראל' עמוד מ"ד. עכ"ל.

ואם אפילו לדברים קלים כגון לראות את חברו, התירו, וכל שכן בשביל השתטחות על קברי צדיקים, על אחת כמה וכמה עבור דבר גדול ונורא כזה, אשר רבינו הקדוש אמר בעצמו שאין גדול מזה וקורא לכל אחד ואחד מאנשיו לבוא אליו.

ולגבי מי שרבו אינו מסכים לנסיעתו, כבר איתא בכתובות ק"י ע"ב שרב זירא קמשתמיט מיניה דרב יהודה דבעא למיסק לארץ ישראל דאמר רב יהודה וכו' וכן הגמרא בברכות דף כ"ד ע"ב רבי אבא הוה קא משתמיט מיניה דרב יהודה וכו' ואף על גב שאין זו ראייה אבל זכר לדבר יש.

אפילו אם רבינו מצוה לא לבוא אליו

– צריך לבוא אליו

וכן רבינו הקדוש בשיחות הר"ן שיחה רי"ד אומר: "כל מה שהצדיק מצווה לעשות צריך לקיים, רק כשמצווה שלא לנסוע על ראש השנה אצלו אין צריך לקיים" עכ"ל. אם כן אפילו אם רבינו הקדוש יתגלה למישהו באופן ברור ויאמר לו שלא יבוא אליו לאומן, אין צריך לשמוע לו".

נמשיך בהתייחסותנו לדברי החוברת הנ"ל. בסעיף ג' כותב:

"רבי שמעון תלמידו ומשמשו של רבינו מעולם לא נסע מארץ ישראל על ראש השנה (ונסע מהארץ רק פעם אחת לשבועות לחתן את בנו ואע"פ שידע שהקיבוץ מתקרב ובא, לא נשאר בחו"ל אלא חזר מיד לאחר השידוך להיות בראש השנה בארץ ישראל)".

אכן, "ראיה חזקה" מאין כמוה... ותמוה שלא הביא ראייה שאין חיוב בכלל לנסוע לרבינו אפילו בחיים חיותו, מרבי אהרן מברסלב שלא היה בראש השנה האחרון לחיי רבינו, וכן מרבי ליפא מנמירוב שלא הגיע לראש השנה לרבינו, כי היה עסוק בהבאת אתרוגים לאוקראינא...

ולעצם העניין: מבין כל תלמידי הקדושים של רבינו, היה רק תלמיד אחד שרבינו סמך ידו עליו: מוהרנ"ת. כמובא בהקדמת חיי מוהר"ן: "וקרבינו ברחמיו ביותר, וסמך ידו עלי לקבל ולכתוב את כל דברי תורתו ושיחותיו וסיפורי מעשיותיו, הכל כאשר לכל זיכני שיהיה נכתב על ידי, ואמר בפנה מלא, שאין מי שיודע ממנו כי-אם אנכי מעט, ועוד כמה לשונות כאלה, ובאמת נפשי יודעת מאוד מה שאי אפשר לספר כלל", ובימי מוהרנ"ת בתיאור הסתלקות רבינו כותב מוהרנ"ת: "כי כבר העיד עלי הוא בעצמו זכרונו לברכה, שאני יודע ממנו יותר מכולם".

כמו שכותב הרב מטשערין בפרפראות לחכמה על התורה 'כי מרחמם ינהגם': "אמר המחבר שמעתי מאבי ז"ל ששמע מגדולי המקורבים של רבינו ז"ל, שהבינו מרמיזותיו הקדושים של רבינו ז"ל, שבזה המאמר הקדוש סמך ידיו על הר"ד נתן ז"ל שהוא יהיה המוציא והמביא בכל עניניו הקדושים של רבינו ז"ל לאחר פטירתו, כמו שראינו בעינינו שכן היה שכל עיקר קיום השראתו הקדושה של רבינו ז"ל לנצח היה רובו ככולו כמעט רק על ידי הר"ד נתן ז"ל כידוע ולעניות דעתי רימו רבינו ז"ל כמה שמבאר בסוף המאמר ברמז בענין קבורתו של משה ובענין ויהושע בן נון וכו' כי סמך משה את ידיו עליו, לענין שקיום ההשארה הקדושה של הדעת הקדוש שלו שצריכין להאיר אותה לנצח בבנים ותלמידים".

ועל אף אחד מתלמידי לא התבטא רבינו "יהושע שלי" כמו שהתבטא על רבי נתן (כמובא בטובות זכרונות, ועיין חיי מוהר"ן סעיף ב'). וידוע שהצדקת אדל בת רבינו אמרה כשהתעורר פעם איזה ויכוח: "אני יודעת שאצל אבא היה הכל רבי נתן".

ובדורות שאחרי ידעו כולם שהשארת רבינו עוברת רק דרך רבי נתן, ורבינו ורבי נתן כחדא חשיבי, כמו שכותב רבי אברהם ב"ר נחמן: "כי הוא הרב והתלמיד שהביטו והסתכלו עליהם מיום בריאת העולם ועד הנה, ועל ידם

להיות אצלי

יהיה נפעל ונגמר התיקון של כל העולמות בתכלית תכלית השלימות, שגם אם לא היה אוכל האדם את עץ הדעת לא היה נעשה תיקון עולמות כזה" (כוכבי אור חכמה ובינה מ"א).

ורק רבי נתן זכה בשלמות לרמזים שבים החכמה (עיין במאמר הנ"ל) והוא הבין יותר מכולם את גודל החיוב לבוא אל רבינו גם לאחר הסתלקותו, וראה מה שכתב רבי אברהם ב"ר נחמן בכוכבי אור פרק ששון ושמחה תפילה א' וז"ל: "כשנעשה מבין דבר מתוך דבר, כי אף על פי שעיקר הבחירה להבין מעצמו הוא רק אצל גדולי גדולים שהם בבחינת משה שהוסיף יום אחד מדעתו אבל גם אצל אנשים פשוטים נמצא קצת מעין זה שזה עיקר שורש הבחירה של כל אחד, ומכל שכן וכל שכן בדבר נורא ונשגב כזה צריכין להשתמש בזה יותר ויותר וכן מובן מדברי מוהרנ"ת ז"ל בעל פה, שמעתי בעניין זה, שמחמת זה הטעם גם הראש השנה הקדוש שאחר הסתלקותו לנסוע לאומן לא גילה בפירוש".

על כן, גם אם נאמר שהיו מתלמידי רבינו שסברו אחרת, רבינו בעצמו כבר הכריע בדבר שהלכה כמוהרנ"ת אשר סמך ידו עליו, (ומי שאינו מקבל את דעת מוהרנ"ת, אינו מקבל למעשה את דעת רבינו כי שניהם אחד ממש, ואין כאן "שתי דעות").

זאת ועוד, אין להביא ראיה מהימים ההם, מכיון שמשבועות עד אחרי ראש השנה זה כחצי שנה, וצריך היה באותו זמן מסירות-נפש גדול כדי להעדר כל כך הרבה זמן מחוץ לבית וכו' ובוודאי שאונס רחמנא פטריה. והכרחי ללמוד את הרקע של הזמן והמקום של כל מעשה ועובדא.

עוד נכתב בקונטרס רב"י בסעיף ה:

"מוהרנ"ת נסע לארץ ישראל אף שידע שיתכן שעל ידי נסיעה זו יפסיד את אומן בראש השנה ואכן היה במציאות. שמע מינה ארץ ישראל דוחה אומן".

ההיפך הגמור. מוהרנ"ת למעשה לא נשאר בראש השנה בארץ ישראל אלא על הים בעיר סאקיס כמובא בימי מוהרנ"ת קעה, ואם כן יש כאן ראייה הפוכה לגמרי - מוהרנ"ת עזב את ארץ ישראל כדי להיות באומן בראש השנה!

ומוהרנ"ת עם כל השגתו בחשיבות של להיות בארץ ישראל ידע שהראש השנה אצל רבינו יותר חשוב, כמו שהוא כותב מפורשות בימי מוהרנ"ת חלק ב' סעיף י"ח וזה לשון קדשו: "והנה בכל הקיץ תקפ"א כל מחשבותי היו שתיכף כשאזכה לגמור ההדפסה אסע לארץ ישראל דהיינו שאהיה בראש השנה באומן ותכף אחר ראש השנה אסע מאומאן לאדעס ומשם לארץ ישראל עכ"ל, וכן אחרי שהוא נסע לארץ ישראל חשב לחזור ולהספיק להיות באומן בראש השנה, כמו שהוא כותב בפירוש בסעיף קס"ב: "והיה עלי שמחה גדולה, וכן היה שהיה בידי לשכור ספינה ביום רביעי ולילך ביום חמישי מיד, והיה אפשר שאגיע על ראש השנה לאומאן אבל נתעכבתי מחמת אנשי חברתנו של הספינה ואיבדתי ספינה זאת וכו'".

הרי לנו בבירור שמוהרנ"ת חשב לחזור לראש השנה לאומן, אבל לא אסתיעא מלתא, (ואל תתמה איך יתכן שלא יצא רצון מוהרנ"ת לפועל, שהלא גם הבעש"ט הק' רצה להגיע לארץ-ישראל ולא עלה בידו, וכן רבינו רצה להיות בירושלים ולא היה, וכן הרבה צדיקים, ואין להביא ראייה מדברים כאלו ואין זה מענייננו, אין לנו אלא את אשר הורו לנו).

עוד כותב בחוברת רב"י סעיף ו:

"רבי נפתלי תלמיד רבינו וחבר מוהרנ"ת זצ"ל היה איש תם יושב אוהלים ולא היה בקי בסידורי עניני עולם הזה ולא איש חיל לסדר את נסיעתו לארץ ישראל ומוהרנ"ת עסק בהנ"ל לקבוע מושבו בארץ ישראל כמבואר במכתבי מוהרנ"ת אע"פ שהיה ברור שרבי נפתלי לא יסע משם לאומן על ראש השנה".

האמנם רבי נפתלי "לא היה בקי בסידורי עניני העולם הזה" כגון נסיעות? ראשית, רבי נפתלי היה בצעירותו סוחר, כידוע איך שרבינו התנהג איתו

בעניניו והוציא אותו מהמסחר, ומניין למחבר הנכבד שרבי נפתלי "לא היה בקי" "ולא איש חיל" ובמילים אחרות היה כה תמים שלא ידע אפילו לקנות כרטיס נסיעה ולעלות על אוניה, עד כדי כך שהכותב הנ"ל הגיע למסקנה ש"היה ברור שרבי נפתלי לא יסע משם לאומן על ראש השנה". (מה גם שלפי אחת הגרסאות היה רבי נפתלי בארץ ישראל וחזר. ראה גידולי הנחל).

וכן אנו רואים בבירור שבנו רבי אפרים שהיה גר בארץ ישראל עשרים שנה נסע תשע עשרה פעמים מארץ ישראל לאומן, חוץ משנה אחת שלא עלה בידי כידוע (ראה בספר נעימות נצח ה' במכתבו של רבי אברהם שטרנהארץ) ובודאי הוא ידע שזה היה דעת אביו רבי נפתלי זצ"ל, כמובא בשיש"ק ח"ה קמו "רבי אפרים ברבי נפתלי ז"ל אחר עלייתו לארץ ישראל היה נוהג לנסוע מדי שנה לאומן, על אף זקנותו הגדולה שהיה בזה טרחא וטרדה עצומה שאין לשערה, כששאלוהו פעם זקן כמוך נוסע לחוץ לארץ, בטרחה כזאת ענה וכי מה? אפילו אם אמות בדרך ואקבר באיזה שהוא גן גם טוב לי, העיקר שהשתדלתי ונסעתי לאומן לראש השנה, אולם לחיות כאן בעולם ולא להיות בראש השנה באומן גרוע לי יותר".

בסעיף ז הוא כותב:

"מזהרנ"ת ציוה לבנו רבי יצחק שבגיל שישים יסע לארץ ישראל וביאר ראב"ן שהעניין נוגע לעניין אומן בראש השנה ואכן לא נסע לאומן מהארץ והרי חיוב אומן הוא גם אחרי גיל שישים עד הקבר?! אלא ברור הוא שמארץ ישראל לא צריכים לנסוע לאומן על ראש השנה (אם תאמר למה לא ציוהו לנסוע לארץ ישראל לפני גיל שישים? יש לומר כי ידע שלא יוכל להתקיים מבחינת פרנסתו".

ראשית, האם מותר לשנות מהאמת למען המטרה המקודשת של מניעת יהודים מלנסוע לאומן? הרי רבי אברהם ב"ר נחמן (שהוא המקור לשיחה זו) לא כותב "שמוהרנ"ת ציוה לבנו שיסע בגיל שישים לארץ ישראל" אלא זו

לשונו "אמר פעם אחת מוהרנ"ת ז"ל לבנו רבי יצחק ז"ל מטולטשין שלא יסע לארץ ישראל לדור שם בקביעות עד שיהיה בן שישים שנה". הרי לנו משמעות הפוכה לגמרי; מוהרנ"ת אמר לו שאם הוא רוצה לנסוע לארץ ישראל, שלא יעשה זאת לפני גיל שישים, כי ידע מוהרנ"ת ברוח קודשו שהוא צריך להסתלק בגיל שישים ואחד, ע"כ עבור לזכות לקבורת ארץ ישראל אמר לו כך (רבי יצחק עלה בשנת תרכ"ח, הספיק להתגורר בארץ-ישראל זמן קצר, ונפטרו כעבור שנתיים בלבד, בשנת תר"ל).

מה גם שרבי אברהם ב"ר נחמן עצמו מוסיף על שיחה זו את המסקנא: "והמובן היה מדבריו הקדושים, שאע"פ ששיבת ארץ ישראל גדולה מעלתה מאד, וכמבואר בספרי אדמו"ר זצ"ל, אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על הראש השנה שלו, שאין דבר גדול מזה כמבואר בחיי מוהר"ן, וגם כל קדושת ארץ ישראל נמשכת ממנו כמובן בליקוטי תנינא סי' מ'".

זאת ועוד: רצון מוהרנ"ת היה שבנו רבי יצחק יהיה באומן בראש השנה כל ימי חייו, כאשר כותב לו במכתבו מפרשת מסעי תר"ג: "ולא' התקווה, שגם אתה תהיה נמנה בימי ראש השנה הקדושים הבעל"ט, וכן בכל שנה ושנה כל ימי חיך, וזה נחמתנו". ובמכתבו אליו מפרשת צו: "והעיקר שתשמח במה שזכית להיות על ראש השנה כמה פעמים, ובמה שאנו מקוים להיות עוד על ראש השנה כל ימי חיינו, כי עתה זה כל נחמתי, וכל מגמותי לזכות את כל השומעים לדברי שהיהו כולם על ראש השנה היינו במקום גניזתו הקדוש של אדמו"ר ז"ל כל ימיהם לעולם, בודאי יחזיקו לי טוב לנצח וכו'. ע"כ.

ובכוכבי אור אנשי מוהר"ן עמ"ס ט, מובא: "על אודות אסיפתנו בימי ר"ה אמר פ"א לבנו רבי יצחק ז"ל בזה"ל: אני מקוה שיתקיים הדבר עד ביאת הגוה"צ אבל אף על פי כן מי יודע ח"ו מה שיעבור בזה (מגודל ועוצם הקטרותים המתעוררים ע"ז בכל עת) אולי ח"ו ימנעו ולא יניחו בשום אופן לבא לשם, זאג איך דיר זאלסט תמיד זיין ראש השנה אין אומין ערב ראש השנה זאלסט

זיך שטעלין אפילו אין מארק (אומר אני לך שתהיה תמיד בראש השנה באומן, ובערב ראש השנה תעמוד אפילו בשוק) באיזה מקום שרואים משם בית צינון הק' ותאמר שם העשרה קפיטל תהלים ואח"כ תתפלל שם באומן אפ' באיזה עזרה (פאליש) של ביהמ"ד וכן תנהוג כל ימי חייד". - רואים שמוהרנ"ת הורה לבנו שכל ימי חייו יהיה באומן בראש השנה.

(ואל תתמה על כך שרבי יצחק לא הגיע מארץ ישראל לאומן, כי היה חלוש מאוד, ובמצב שלו זה לא היה שייך, כמו שהוא כותב במכתב, שהוא נסע בער"ח אלול מצפת למירון, ואחרי זה היה שבועיים חולה, כמובן שבמצב כזה לא שייך בשום אופן לנסוע מארץ ישראל לאומן, עקב קשיי הדרך, עיין במכתב ז' וז"ל: "אך בעזרת השם יתברך ביום א' אשר לפני ערב ראש חודש הקל אז השי"ת ממני המחוש, ונתגברתי ונסעתי לשם (למירון) ובאתי לשם לפנות ערב, ומרוב החיות והתשוקה שהיה לי שם לא הרגשתי מה שנעשה עמי כלל וכו' אחר כך נסעתי ממירון חזרה לביתי הרגשתי בחלישות כוחי, וכו' ובעזה"ת באתי לביתי בשלום בלי פגע, אך עייף ויגע מאד, ולא הייתי בקו הבריאות כל השבוע, וכו' ובעזרת השם יתברך קרוב לחצי אלול באתי לאיתני". עכ"ל.

וכעת, לפרשנות של בעל החוברת לכך שמוהרנ"ת לא אמר לבנו לעלות לארץ ישראל לפני גיל ששים "כי ידע שלא יוכל להתקיים מבחינת פרנסתו", מה עם כל הדיבורים של מוהרנ"ת בליקוטי הלכות על אמונה וביטחון? הלא מסקנת הכותב היא שכך היה סדר העדיפות של מוהרנ"ת: קודם כל פרנסה, אחר כך ארץ ישראל, ובתחתית הרשימה ראש השנה באומן... עולם הפוך ראינו!

ועתה לשאלה: האמנם היתה כאן הוראה פרטית לרבי יצחק בלבד?

דעת תלמידי מוהרנ"ת זיע"א

עיין בנתיב צדיק שכותב רבי נתן ב"ר יהודה תלמיד מוהרנ"ת לרבי נתן טירוביצר: "אודות חמיק [הוא ר' שמואל פיקסל מטירוביצה] נ"י בודאי אין דעתי מסכים כלל לנסוע לארץ ישראל כי שמעתי שאדמו"ר נתן זצוק"ל לא הסכים כלל לנסוע קודם גיל שישים לארץ ישראל להשתקע".

אמור מעתה: יש כאן הוראה ברורה ונחרצת לכל אנשי שלומנו; באופן ששני הדברים האלו - ישיבת ארץ ישראל וראש השנה באומן, אינם ברי-השגה יחדיו, אז ברור מי נדחה מפני מי - ארץ ישראל מפני ציון רבינו שהוא שורש קדושת ארץ ישראל! (ובוודאי שעדיף היה להישאר באומן בראש השנה גם לאחר גיל שישים, כפי שעשה מוהרנ"ת בעצמו, וכפי שאמר לבנו כנזכר לעיל, אלא שלא יכל להכריחו לכך).

ויתרה מכך, רבי יצחק עצמו ידע שגם מארץ ישראל צריך לנסוע לאומן לראש השנה, שהרי כך הוא כותב במכתבו מצפת פרשת עקב תרכ"ט לידידו רבי אבא'לה מטשערין: "והנה בנסיעתם הטובה לפה הצליחו וגם עשו פרי, אשר כבוד ידידנו היקר הרב מאיר (מטפליק - תלמיד מוהרנ"ת) נרו יאיר, נתעורר מזה, ואזר כגיבור חלציו, ושם נפשו בכפיו לבוא לאומאן לזכות להיות נמנה בין הקיבוץ שלנו המתאספים לשם על ראש-השנה הקדוש הבא עלינו לטובה להסתופף בצל כבוד הנ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה זכר צדיק וקדוש לברכה, זכותו יגן עלינו השוכן בשם, יהי ה' עמו ויצליחו בדרכו לשלום, ויזכה לבוא למבקשו הטוב ככל אשר עם לבבו".

רואים מתוך המכתב איזו השתוקקות היתה לרבי יצחק עצמו לקיבוץ באומן, כמו שכותב בהמשך: "ומאוד בקשתי שטוחה להזכירני לטוב בכל עת היותו על ציון הקדוש, ובפרט בערב ראש-השנה הבא עלינו לטובה, כי אנכי אקשר עצמי בנפשי ורוחי ונשמתי אל הקבוץ הקדוש שלנו, יהי חלקי עמהם", אלא

שמפני חולשתו והמניעות העצומות והטילטולים הרבים שהיו בימים ההם, היה קשה לו הדבר, אך שמח בכך שחברו רבי מאיר מטפליק שיבר המניעות ונסע לאומן.

וכבר הבאנו לעיל את דברי רבי נחמן מטולטשין: "אשריכם אשר אתם יושבים בצל ארעא קדישא מסתמא משתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר ציון הקודש והנורא, אשר חפר ומצא שורש קדושת ארץ ישראל".

וכזו היתה תשוקתם של כל תלמידי מוהרנ"ת שדרו בארץ הקודש, כמו שכותב רבי אברהם שטרנהארץ בספר נעימות נצח מכתב ה' וז"ל: "כך שמעתי מרבי אפרים ב"ר נפתלי ז"ל, שלעת זקנתו היה דר בארץ הקודש בירושלים עיה"ק והיה תמיד נוסע משם על ראש השנה לאומן, אך פעם אחת היה סיבה מאת ה' שנשא על ראש השנה בביתו בירושלים, מחמת שלא היה באפשרות בשום אופן ליסע, וליבו דווה מאד על זה, הכלל, בעת שהגיע לזמן תפילת מנחה בערב ראש השנה אצל כותל מערבי, נזכר את עצמו בתפילת מנחה של אנ"ש באומן בהקיבוץ הקדוש וכאב לבו כל כך עד שכמעט יצא מחיותו מחמת שברון לבו שאינו נמנה עם הקיבוץ באומן, עד שצעק: 'ריבנו של עולם, אני מקשר עצמי עם כל התפילות שלי מעכשיו על כל ראש השנה, להתפילות שמתפללין בהקיבוץ הקדוש באומן' ואז נתקררה דעתו קצת".

וכפי הידוע היה רבי אפרים זקן מופלג וחולה מסוכן שכן לא היה יכול ליסע, ואעפ"כ בשנה הבאה נסע במסירות נפש ממש מארץ ישראל לאומאן על אף מחלתו הקשה, כשידע שימיו ספורים, ומכריו בירושלים ניסו בכל כוחם להניאו ממסירות-נפש כזאת, אך הוא ענה להם: "אפילו שהדגים שבים יאכלוני, ואפילו שאקבר תחת הגשר, העיקר ליסע לרבינו לאומן על ראש השנה, ואכן הגיע לאומאן ומחמת מחלתו לא התפלל בקלויז רק בחדר סמוך על מיטת חליו, והיה שמח מאד ואמר ברוך השם עוד ראש השנה אצל רבינו ז"ל (קונטרס עין הארץ), ואחר ר"ה נסע לבתו לטשערין ונפטר שם בערב סוכות,

ולפני הסתלקותו ביקש: "אל תקברוני ליד בן הרב שנפטר בסמוך; רוצה אני להקבר ליד אחד שנסע לאומן לראש השנה - יהיה זה מי שיהיה". וכך מעיד עליו גם ידיד נפשו רבי נתן ב"ר יהודה תלמיד מובהק למוהרנ"ת בעל הקונטרס הצירופים (בספר נתיב צדיק מכתב קט"ו ובנתבות צדיק מכתב ק"מ) וז"ל: "אוי ומר על שברינו המר והמרור, שמעתי בזה הרגע מהסתלקות הצדיק החסיד רבי אפרים זי"ע, אוי לי ווי לי אוי לי על הא צנא מלא דספרא אשר מסר נפשו בשביל להיות על ראש השנה של הצדיק להתפלל בבחינת 'דין' כמבואר בליקוטי הלכות על הצדיקים המופלגים הגנוזים בחו"ל, שזה תפילה בבחינת דין".

ורבי נתן ב"ר יהודה תלמיד מובהק למוהרנ"ת (אשר בהקדמת נתיב צדיק כתוב עליו: "גם ידוע מחיבה יתירה שגילה לו אדמו"ר מוהרנ"ת ומסר לו מצפוני חכמה ויראה שקיבל מפי אדמו"ר הננמ"ח זיע"א, ומוהרנ"ת קיוה כי הרב ר' נתן יזכה ברוחב תבונתו ובמתיקות לשונו להפיץ דברי אדמו"ר בעולם, אך נסתבבו הסיבות כי הרב ר' נתן בר"י ז"ל הוכרח לברוח לעיר 'אס אשר ברומני' כי רצו לקחת אותו לצבא"), הוא בעצמו, אשר בזקנותו גר בארץ הקודש בטבריה, נסע במסירות נפש על ראש השנה בשנת תרל"ז ובשנת תרמ"ב, אף שארכה לו הנסיעה שבועות ארוכים כמבואר במכתביו אשר כתב בדרך נסיעתו, וכידוע שהנסיעה אז היה במסירות נפש ממש [עיין במכתב רבי נתן ב"ר יהודה מיום ה' בהעלותך תרמ"א שכתב בדרכו לאומן, ומספר שם שבדרך החל לקדוח מחום והתעלף והיה חולה מסוכן, ואנשי השיירה רצו להחזירו כי ראו שהוא חולה מסוכן, ואעפ"כ המשיך בדרכו, ומכאן רואים את גודל מסירות נפשו לנסיעה לאומן לראש השנה, ודו"ק].

וכמובן שלזקן כמוהו זה היה קשה עוד יותר, ואף על פי כן מסר נפשו ככל יכלתו עבור הראש השנה של רבינו. ובנסיעתו הראשונה הצטרף אליו רבי אייזיקל מביקורשט מצפת. ובנסיעתו השנייה התלווה אליו תלמידו המובהק

רבי נתן טרוביצר מצפת, אליו הוא כותב מאוחר יותר: "ה' יתברך יעזור לנו שתתעורר בנו הנקודה אשר המשכנו עלינו בעת הקיבוץ הקדוש של רבינו ז"ל על ראש השנה, ויפעלו בנו לזכות לתשובה שלימה" (נתיב צדיק, מ).

וכמו"כ התגעגע וביקש מהשי"ת ברחמים ותחנונים שיזכה ליסע על ראש השנה לאומאן כמבואר הרבה במכתביו שהודפסו בספר נתיב צדיק עיי"ש, ונעתיק פה כמה מהם לדוגמא: מתאריך ג' כ"ז לספירת העומר תרל"ו מכתב יג': "אי"ה בדעתי ה' יגמור לטוב, אכין צעדי לנסוע אי"ה ביום ד' הבעל"ט על ראש השנה לאומאן".

בנתיב צדיק במכתב פ"ב כותב לאנ"ש בארץ-ישראל: "ברוך ה' היה לנו ר"ה טוב מאד וברוך ה' היה קיבוץ גדול וכו', וקושרתי אתכם בתוך הקיבוץ הקדוש, כי יודע אני רצונכם גם כן להיות שם וכו' ואי"ה מעתה תבקשו על ראש השנה, גם אני מבקש מהשי"ת מצום גדלי'ה על ראש השנה להבא, כי זה עיקר תקוותינו וחיותנו לנצח וכו' ע"כ.

עוד שם במכתב ע"ג: "ולא יהיה ח"ו חולשתה (של אשתו) מניעה לנסיעתי לרבינו ז"ל על ראש השנה כי זה עיקר נסיעתי שאהיה על ראש השנה אצל בעל השדה אשר הוא מתקן נשמות מתים והחיים, ואמר שאפילו מי שאינו יכול לתקן אותו כל השנה בראש השנה יכול לתקן מי שיבוא אליו ע"כ. עו"ש

ובמכתב פ': "ומי יתן שיעזור השי"ת אותי שאהיה על ראש השנה הבע"ל באומאן".

ובמכתב ק"ד: "והלא אתה ברוך ה' בארץ ישראל ערך י"א שנים ובה חיית עד עתה, וברוך ה' היית ב' פעמים על ראש השנה באומאן והנסיעה בהליכה ובחזרה עלה לאיזה סך מעות והכל עזר לך השי"ת".

ובמכתב קנ"ח: "וב"ה שאנו וכו' ועל ראש השנה היינו כמה וכמה פעמים, ואנו מתגעגעים עוד להיות על ראש השנה וכו' ואפילו ידידי ר' אייזיק נ"י הוא ג"כ שוטה כשהוא דואג, וכו' וב"ה שעוסק במעט מעט בדרכי הספרים האלו, וגם

היה מתוך דוחק שלו כמה פעמים על ראש השנה, ומתגעגע עוד להיות על ראש השנה, היש עושר גדול ממך, כי יקרה היא מפז ומפנינים וכל הפצים לא ישוּוּ בה, וכו' ע"כ. וכן יש שם עוד הרבה לשונות כהנה וכהנה, עיי"ש וינעם לך.

וכן בספר שארית ישראל יש קצת מכתבים ממנו וכותב שם במכתב כ"ו לר' נתן טראוויצער: "אודות מה שאתה שואל אותי מכח נסיעתך לחוץ לארץ, תדע אחי ידידי וכו' בוודאי דעתי נוטה שתסע בכדי שתהיה אי"ה על ראש השנה וכו' עיי"ש.

הרי לנו ברור כשמש בצהרים דעת ברורה של גדולי חבריא קדישא של מוהרנ"ת ז"ל אשר צריכים ליסע לראש השנה לאומאן גם מארץ ישראל וקיים בעצמו דבר זה לכל הפחות ב' פעמים הידועים לנו (מתוך שמונה שנים שגר בארץ ישראל על אף הקושי הגדול) וכן לימד את שאר אנ"ש שגרו בצפת ובטבריא והיו מהם שגם כן נסעו כמה פעמים כפי שיבואר להלן.

וכבר הבאנו לעיל גם את עניין נסיעת רבי מאיר טפליקר כמה שנים קודם לכן מארץ ישראל לאומן לראש השנה, ואת דברי השבח שכותב על זה רבי יצחק בן מוהרנ"ת.

ועתה אחי פקח עינך וראה את דעתו הברורה של בנו מחמדו של מוהרנ"ת ז"ל, המשבח ומהלל את מעשה נסיעתו של רבי מאיר הנ"ל מארץ ישראל לאומאן על ראש השנה, ולא זו בלבד נשמע ממכתבו, אלא שכל התעוררתו של רבי מאיר לזה היה ע"י הני תרי צנתרי דדהבא ה"ה הגה"ק הרב מוהר"ן מטשערין זצוק"ל בעל הפרפראות לחכמה ושאר ספרים, ורבי אבא'לה מטשערין זצוק"ל שהיו מבחירי תלמידי של מוהרנ"ת זצ"ל, ומכאן נתגלה שגם דעתם הקדושה בפשטות כך היא והרי לך שאצל תלמידי מוהרנ"ת היה פשוט שאין דבר בעולם יותר גדול מלהיות אצל רבינו באומן בראש השנה, כמו שאמר רבינו. ודבר שפתיים אך למותר.

וכן רבי יצחק ב"ר אברהם דב זצ"ל מטולטשין מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל (מוזכר כמה פעמים בעלים לתרופה, ובנתיב צדיק עיי"ש, עלה לארץ ישראל והשתקע בצפת"ו) ממה שידוע לנו נסע על ראש השנה שנת תרל"ג ושנת תרל"ט לאומאן עיין נתיב צדיק י"ב, כ"ט, ושארית ישראל כ"ה. וכן רואים שהגה"ק רבי נחמן מטשערין זצוק"ל, שחיבר ספר שלם על ארץ ישראל זמרת הארץ ע"פ הקדמות רבינו וגם היה בארץ ישראל ובצוואתו מבקש שישימו בקברו עפר מארץ-ישראל, ואעפ"כ חזר מארץ ישראל לקיבוץ באומן.

עד כאן ממה שידוע לנו בבירור על תלמידי מוהרנ"ת ז"ל. והאם אפשר לומר על תלמידי מוהרנ"ת הקדושים שמפיהם אנו חיים, שלא הבינו מה זה ארץ ישראל? אדרבא, כל מה שנסעו לרבינו היה כדי לזכות על ידו לקדושת ארץ-ישראל.

וכן נהגו בדור שאחריהם. רבי חיים קראסטשטיין זצ"ל המוזכר הרבה בנתיב צדיק וכן במכתבי ר"י בן מוהרנ"ת זצ"ל ובמכתבי רבי נחמן טולטשנינער ז"ל, נסע מארץ ישראל לאומאן על שנת תרל"ו וחזר לאר"י בשנת תרל"ח כמבואר בנתיב צדיק מכתב י"ב ט"ו ועוד. רבי יוסף מצפת זצ"ל שעלה לארץ ישראל בשנת תרל"ה היה בשנת תרמ"א באומאן כמבואר בנתיב צדיק מכתב ט' (מוזכר הרבה שם).

רבי אייזיקל מבוקרשט זצ"ל, אשר גר בצפת"ו משנת תרל"א ועד שנת תרמ"ב נסע פעמיים לאומאן כמסופר בנתיב צדיק כ"ו ק"ד ועוד, ובשארית ישראל י"א. ובהיותו באומן בראש השנה תרל"ז, עם רבי נתן ב"ר יהודה זצוק"ל, כתב משם לחברו רבי נתן טירוביץ מצפת: "מהודענא למעלת כבודו שאתי ברוך ה' החיים והשלום. מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, שריחם, כמו גודל רחמנותו, על עני בגשמיות ורוחניות כמוני, וזיכני להיות נמנה בתוך הקיבוץ הקדוש והיקר וכו'. מה אומר, מה אדבר, באיזה לשון אביע תהילתו, מה רבו מעשיך ה'" (נדפס במאור הנחל 37 עמ' 18).

להיות אצלי

והמשכיל יבין, שגם אם מישהו מהם לא נסע איזה פעם, זה לא היה לכתחילה, אלא אך ורק מפני האונס, וכל המביא ראייה מהימים ההם אינו אלא שוטה, כי באותו זמן הנסיעה היתה כרוכה בקשיים ומניעות עצומות שאין לשער, (ובפרט למי שהתגורר לפני כן ברוסיה והשתמט מהצבא). אשר בזמננו אין אפילו אחד מאלף מהמניעות שהיו אז.

ובקונטרס רב"י סעיף ח כותב הנ"ל:

"דבי מאיר טפליקר תלמיד מובהק למוהרנ"ת לא נסע לאומן על ראש השנה, רק פעם אחת".

הנה ידוע שבזמן ההוא הנסיעה ארכה הלוך ושוב כחצי שנה, כנראה בגלל קושי הדבר הוא לא יכל לנסוע, בכל אופן, אם כדברי בעל הקונטרס הנ"ל, שמארץ ישראל לא צריך לנסוע, מדוע הוא נסע בפעם האחת? בקונטרס רב"י סעיף ט:

"במכתבו של רבי נחמן טולשינר מוכח שיושבי ארץ ישראל לא נסעו מהארץ לאומן ולא העיר להם דבר וחצי דבר על זה וקיבל את זה בטבעיות ועי"ש שמחזק אותם מאוד לא לזוז מהארץ ולא להוציא ולבזבז אפילו פרוטה אחת עבור חו"ל".

מניין לו לכותב שרבי נחמן מטולטשין לא עודד אותם לבוא לאומן? הרי "לא שמעתי אינה ראייה" ומכל מכתביו נשאר רק מעט שנדפסו, וגם אם תמצוי לומר שלא העיר להם מאומה, הרי זה לא היה אלא מפני שהיה פשוט אצלו שהם משתוקקים לבוא אלא שהמניעות שלהם גדולות, כפי שהוא כותב להם באותו מכתב: "אשריכם אשר אתם יושבים בצל ארעא קדישא ומסתמא משתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר ציון הקדוש והנורא אשר חפר ומצא שורש קדושת ארץ ישראל כמרומז בספריו הקדושים והנעימים" עכ"ל. האם טחו עיניים מראות דבר ברור לאשורו?

וחוץ מזאת, הלא הובא בפירוש בחיי מוהר"ן ת"ו שדבר שיש בו כעין מסירת-נפש אין לצוות בפירוש וזה לשון מוהרנ"ת: "ועניין זה ראינו מרבינו זכרוננו-

לברכה כמה פעמים, בפרט בענין ראש השנה, שהיו אנשים שהיו להם מניעות מלהיות אצלו על ראש השנה, ושאלו אותו בעצמו, והשיב להם שלא יהיו על ראש השנה, והתחילו להתעקש: הלא שמענו מכם גודל האזהרה להיות אצלכם על ראש השנה, ועשה עצמו כמקפיד עליהם וגער בהם שלא ידברו יותר, וכן עשו ולא באו על ראש השנה. ואף-על-פי-כן אנחנו שזכינו להיות רגילים לעמוד לפניו, שמענו והבנו ברמז ובפרוש, שפנימיות רצונו אינו נוחה בזה כלל, רק הוא מוכרח לומר להם כך מחמת ששואלים אותו על זה. ויש בזה הרבה לספר ומעט מזה יתבאר במקום אחר, וכן הוא נוהג לדורות, שכששואלין להרב והמנהיג על דבר שיש בו כעין מסירת-נפש, צריך להשיב: לאו, אף-על-פי שבאמת לאמתו רצונו שימסר נפשו וישבר כל המניעות, על-כן מי שרוצה להתקרב ולשבר המניעות באמת לאמתו, צריך לזהר מאד לבלי לשאול אותו בזה כלל, ועוד תבין ענין זה במקומות אחרים, שמדברים מענינים אלו, והבן מאד.

ומובא בספר שערי צדיק מכתב ו' מר' גדלי' קעניג: "וכמו שידוע כי אנ"ש החסידים הותיקים שישבו בעיר הקודש ירושלים תובב"א ובעיר הקודש צפת תובב"א ושאר ערי ארץ הקודש, היו נוסעים תמיד במסירות נפש ממש מכאן לאומן להיות שם ביחד עם כל אנ"ש בימי ראש השנה הק' אצל רבנו הק', וסיפר לי מו"ר עט"ר ז"ל שהוא זוכר עוד מימי ילדותו כשבא לאומן עם אביו ז"ל על ימי ראש השנה הק' היה שומע תמיד בהתפעלות איך שהיו אומרים "הנה כבר הגיעו אנשי ארץ ישראל הקדושה".

ועוד סיפר רבי גדליה קעניג זצ"ל (הובא בספר הנ"ל) שהוא שמע מרבי אברהם שטרנהארץ זצ"ל שבקלוז' באומן בראש השנה היה שולחן מאנשי ארץ ישראל ורבי נחמן מטולטשין ניגש אליהם ואמר: "מה יעשו הזקנים והעניים שלא זוכים להגיע לכאן", ואמר: "נו, לפחות יש להם את רשב"י".

ומה שהנ"ל כותב שרבי נחמן טולטשינער מחזק אותם לא לזוז מהארץ ולא להוציא ולכבזו אפילו פרוטה אחת עבור חו"ל, ומפרש כוונתו שכביכול התכוון שלא יוציאו מעות על הנסיעה לאומן, זה סילוף גס, כי הוא מדבר שם על החזקת עניי ארץ ישראל, וזה לשונו: "ואם עדיין יש לכם איזה רוביל או זהב בחוץ לארץ למען השם משכו אותו לארץ הקודש, ולצוות אשר אפילו פרוטה אחת לא יתנו לחוץ לארץ רק איזה מעט על דבר מצוה, רק כשיגיע עת פקודתו לאורך ימים ושנים טובים בשיבה טובה, יבלה בשרו ועצמותיכם וה' יגיע כפו שלכם הכל בהקדושה בקדושת ארץ הקודש עניי ארץ הקודש יאכלוהו, כמו שהם, הם קדושים קדושת ארץ הקודש". הרי מפורש שיעץ לו שייתן רוב ממזונו לעניי ארץ ישראל ואין לכך שום קשר לעניין שאנו עוסקים בו.

ובקונטרס רב"י סעיף י' כותב:

"בזמן רבי אברהם ברבי נחמן'ס היו מאנ"ש בארץ ואע"פ שהיה אפשר לנסוע בקלות באוניה מהארץ לאומן אף על פי כן לא נסעו. בבחינת "יחיד בדבר" היה רבי אברהם ברבי נחמן וגם הוא תירץ את עצמו שאינו נוסע משום הקיבוץ באומן אלא שנסע לחזק אנ"ש ומשום תלמוד תורה דרבים".

נשיב על ראשון ראשון: האמנם חוץ מרבי אברהם ב"ר נחמן איש לא נסע או רצה לנסוע מארץ ישראל לאומן? ובכן, ידוע כי רבי ישראל קרדונר נסע לראש השנה לאומן כל עוד התאפשר לו, וכן ר' נחום שעכטיר מצפת שהתקרב על ידי רבי ישראל, נסע, כמובא במכתבי רבי ישראל קרדונר בספר אמונת אומן ל"ב: "והנה ידידינו הב' נחום ב"ר שמואל שו"ב נסע לחו"ל וכל כוונתו בנסיעתו זאת בכדי להיות על ציון רבינו הק' ולעת עתה הוא במדינת וואלווהיי בעיר באהאוש". ובמכתב ל"ג כותב רבי ישראל קרדונר: "ידידינו הב' נחום עדיין בראמעניע ומתגבר לנסוע לאומין, אך גברה עליו המניעות, השי"ת ירחם עליו. מהנכון להתפלל בעדו ושמו נחום בן אסתר שינדיל".

ובמכתב ל"ב הנ"ל כותב רבי ישראל לרי"מ קורמן: "ועל ראש השנה תוכל גם כן לנסוע לפעמים (לאומן) ובשנה הזאת אשר לא תוכל לנסוע לאומן תקשר עצמך לרבינו הקדוש על ידי התנא אלקי רשב"י אשר שייכות גדול יש לנשמתם כידוע ליודעי חן מזה". רואים שהיה פשוט אצלו שכל עוד אפשר הדבר, נוסעים לאומן.

וכן רבי שמואל העשיל פרידמן תלמיד מובהק לר' אברהם בר' נחמן בעל 'אמונת חכמים' כותב בספרו 'תולדות שמואל' אחרי עלותו לארצנו הקדושה: "נפשי חשקה מאוד מאוד לנסוע לרבנו הקדוש לאומאן על ראש השנה, כי אני מוכרח מאד להיות על ראש השנה באומאן לרפאות את נפשי החלושה מאד, ויהי רצון שאזכה לגמור רצוני מכוח אל הפעל; והגם שאצלי הוא דבר קשה מאד כרחוק מזרח ממערב להיות עתה על ראש השנה באומאן, אבל אצל הקדוש ברוך הוא דבר קל מאד, כי מה שהחולה גדול ביותר צריך רופא גדול ביותר; ואנחנו חולים גדולים על הנפש, לכן אנחנו צריכים לילך להרופא הגדול ביותר, הוא רבנו הקדוש נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, ולנסוע אליו על ראש השנה לאומאן, רבונו של עולם! זכני להיות על ראש השנה באומאן, הגם שלפי דעתי אי אפשר להיות בשום אופן ושהקשיתי לשאול, אבל לפניך אין שום דבר קשה כלל וכלל. רחם עלי אבי שבשמים, רחם עלי אבי אברהם". (בתחילת ספרו הוא מספר איך התחמק מהגיוס לצבא הרוסי ונסע לארץ ישראל, ומזה תבין את גודל הסכנה שהיתה לו לחזור לרוסיה ואת גודל המניעות שהיו לו ולעוד מאנ"ש שברחו כמוהו מחו"ל לארץ-ישראל)

בשנת תרס"א הוא כותב על רבי שמחה מאומן שעלה לארץ ישראל: "רבי שמחה מכין את עצמו לנסוע על ראש השנה לאומאן".

וכך כותב ר' שמואל העשיל הנ"ל הרבה פעמים בספרו: "ואזכה להיות על ראש השנה באומאן על ציון רבנו הקדוש, לרפאות את נפשי החלושה מאד".

"שנת תרס"ג ראש השנה. התפללתי בבית ישראל וכו' ה' יתברך ירחם עלי מעתה לנסוע על כל ראש השנה לאומאן על ציון רבנו הקדוש".

בשנת תרס"ז כותב: "וגם שבוע זאת בא רבי שמשון (בארסקי) נ"י מנכדי רבנו הקדוש עם רבי יעקב סופר, וברוך ה' כל השבוע דברנו מרבנו ז"ל. אנחנו מדפיסים השיחות בלשון אשכנז, ואני מעתיק אותם מלשון הקדש לאשכנז. מיום שבא רבי שמשון נ"י הנ"ל, נתעורר בלבי חשק גדול לנסוע על ראש השנה לאומאן; ה' יתברך יושיעני להוציא מחשבתי מהכוח אל הפעל, לנסוע לשלום, ולבוא לשלום, ולחזור ירושלימה לשלום".

ובהמשך מספר רבי שמואל העשיל איך זכה להוציא כוספו ותשוקתו אל הפועל ולהגיע אחרי תלאות וטלטולים מרובים בים וביבשה, לאומן, וכותב: "שנת תרס"ח לפרט קטן, ברוך ה' שזכיתי להיות נמנה עם הקיבוץ הקדוש בראש השנה. יהי רצון שאזכה לנסוע בכל שנה ושנה על ראש השנה".

וגם אחרי שחזר מאומן, בשנת תרס"ט הוא כותב ביום כד תמוז: "לבי בוער מאוד לנסוע על ראש השנה לאומן, ואני מזכרה מאד להיות על ראש השנה באומן, כי צר לי מאד הן בגשמיות והן ברוחניות, וגם כתבתי מכתב לאומן להתפלל בעדי על ציון רבינו הקדוש, יהי רצון שאזכה להוציא מחשבתי מכח אל הפועל שאזכה לנסוע על ראש השנה לאומן מתוך הרחבה, ותקף אחר ימים טובים לחזור לביתי לירושלים תבנה ותכונן, וכן בכל שנה ושנה. לעת עתה כמעט אין שום דרך הטבע לזה, אבל אצל הקדוש ברוך הוא דבר קל מאוד, ויכול להושיעני".

וכן בשנת תר"ע הוא כותב: "ויהי רצון שאזכה לקבוע לי עתים לתורה ותפלה והתבודדות, ושאזכה מתוך הרחבה לנסוע על ראש השנה לאומן". ומכיון שדר ביפו שהיתה עיר נמל, התאכסנו אצלו אנ"ש שהיו בדרכם לחו"ל וכך כותב: "בשבוע זאת היה אצלי רבי חיים מקיבליטש שבא מקרוב לירושלים, ועתה הוא נוסע על ראש השנה לאומאן. אבל מה אעשה, אני צריך לצפות לישועת ה', כי

להיות אצלי

על זה אני מבקש ומתפלל, ועדיין לא נושעתי, כי מארץ ישראל לנסוע לחוץ לארץ לא דבר קל הוא. יהי רצון שאזכה גם כן לנסוע על ראש השנה לאומאן". "קודם שבת קדש בא ידידנו רבי אברהם חזן נ"י ליפו, לנסוע על ראש השנה לאומאן".

"ערב ראש השנה דשנת תרע"א, ברוך ה' קמתי אחר חצות לילה, ואמרתי חצות ועשרה קפיטל תהלים מרבנו ז"ל, ויהי רצון שיהיה כאילו אמרתי על ציון רבנו הקדוש, ויהי נחשב ההשתוקקות והכיסופים והגעגועים שלי להיות על ציון רבינו הקדוש באומאן - כי אני מתפלל על זה בכל יום ויום אבל לא זכיתי עדין לזה - כאילו הייתי שם".

ובשנת תרע"א כותב: "היום בא לביתי ידידנו רבי ישראל קארדונער מצפת, ולן אצלי, כי בדעתו לנסוע על ראש השנה לאומאן. לעת עתה הוא נוסע ירושלימה, ובשבוע הבאה בדעתו לנסוע לאומאן".

ובשנת תרע"ג הוא כותב: "פרשת קרח. בא ידידנו רבי אברהם (ב"ר נחמן) נ"י ליפו, כדי לנסוע לראש השנה לאומאן, כמו שהוא נוהג בכל שנה ושנה". ובהמשך כותב: "ידידנו רבי אברהם נ"י חזר ירושלימה, והיה בדעתו שלא לנסוע עוד לחוץ לארץ. פרשת פנחס חזר עוד הפעם ליפו, ואמר לי שקשה לו מאוד לגמור בדעתו מבלתי לנסע על ראש השנה לאומאן; בסעודה שלישית ישב אצלי, ודיבר אתי דברים גבוהים ורמים מאוד, ולמדנו את ספרי רבנו הקדוש. יום א' נסע לחוץ לארץ. יהי רצון שאזכה גם כן לנסוע על ראש השנה לאומאן". ובהמשך כותב: "פרשת עקב. היה אצלי אחד מאנשי שלומנו - רבי נתן טיטיעווסקי, ודברנו הרבה מרבנו ז"ל, הוא היה כמה שבועות בארץ ישראל, ועתה הוא נוסע על ראש השנה לאומאן". עוד שם: "יום ה' פרשת שופטים. בא ידידנו רבי ישראל קארדונער לנסוע על ראש השנה לאומאן, והיה אצלי על שבת קדש. אי אפשר לתאר השמחה ששמחתי באותו שבת, ברוך ה' בעד חסדו וטובו. ודיברנו

הרבה מרבינו הקדוש, ועבר השבת בלימוד ושמחה ורקודין וכו'. היום יום א' תצא, ישב ידידנו רבי ישראל על הספינה, ואני ליויתי אותו על הספינה".
הרי לנו שלכל אנ"ש בארץ ישראל היו כיסופים לנסוע לראש השנה, והרבה מהם זכו לשבר המניעות ונסעו לאומן.

ולגבי רבי אברהם ברבי נחמן, ידוע שהוא עלה לארץ ישראל בשנת תרנ"ד והתיישב בעיה"ק ירושלים ת"ו, ונסע משם לאומן כל שנה על ראש השנה במשך עשרים שנות מגוריו בארץ (מתוך מסירות-נפש גדולה כפי שרואים מהספר הנ"ל), ובשנת תרע"ד נסע בפעם האחרונה ולא יכל לחזור מכיון שפרצה אז מלחמת העולם הראשונה. עיין שיח שרפי קודש ח"ג תקפד ובשיש"ק ח"ג תע"ז: "ראבר"נ ז"ל היה בוער כל כך לעניין ארץ ישראל ולעניין ציון רבינו, עד שהיו משולבים ומחוברים אצלו שני עניינים אלו כאחד ממש, שכששהה בארץ ישראל היה מרבה לדבר מגדל מעלת ההשתטחות והעליה לציון רבינו ז"ל, ובאומן היה מדבר על מעלת ארץ ישראל".

והנה חוץ ממה ששם נפשו בכפו, עשרים שנה לא נעדר אפילו לא פעם אחת וכל ימי מגוריו בארץ הקודש נסע לאומאן על ימי ראש השנה הקדושים, גילה דעתו כן גם בכתביו, בספרו ביאור הליקוטים (במהדורות הקודמות זה נמצא בסוף הספר ובמהדורה החדשה בתורה קנ"ה ח"א), מביא שם מכתב בהאי עניינא שכתב לאחד מחשובי אנ"ש בחו"ל שהתווכח איתו בענין לבוא לגור בארץ ישראל, שרבי אברהם סבר שצריך לבוא לארץ ישראל, והשני סבר שצריך להיות סמוך לציון רבינו הקדוש, כנודע שהיו הרבה מגדולי אנ"ש בדורו שחלקו עליו בזה ה"ה רבי מיכלי ברבי יצחק מטולטשין זצוק"ל נכד מוהרנ"ת, רבי דוד צבי דאשיווסקע זצוק"ל נכד הרה"ק ר' יודל מדאשיב זצוק"ל ועוד, (עיין במכתבי ר"א בר"נ ז"ל שהודפסו בספר נחלי אמונה ובספר שיח שרפי קודש ח"ג ערך ר"א בר"נ ז"ל).

וכותב לו רבי אברהם וז"ל: "על אודות הנסיעה לארץ ישראל שדיברנו בהיותי אצלו, אין ביכולתי ועניות דעתי לברר ולקבוע גם ההלכה כמותו, כי מה נעשה בבוא הגאולה הכללית לנסוע לארץ ישראל, האם נחשב עי"ז ח"ו לנפרדים ונרחקים מאדמו"ר ז"ל, על אשר אמר אני רוצה להשאר ביניכם וכו', הס מלהזכיר ולאמר דבר כזה שאין לו שחר, כי הלא נודע שדיברה התורה כלשון בני אדם, וכן גם המה דבריו הק' האלה, כי כל זה דיבר ואמר, מחמת שמעוצם הסכנה שנסתכנו אז מאד רובם ככולם של הנוסעים לארץ ישראל, ידע ברור כיום, שלא יתעורר גם אחד מעיר לנסוע לשם על קברו הק', כי גם כשנשאר במדינה הזאת, נתפרדו מאד הרבה מאנשיו אחר הסתלקותו הק', כי בהראש השנה בימי חייו הק' באו אליו לאומאן על ר"ה האחרון לערך חמש או שש מאות אנשים, ובלשון בנ"א בדרך אומדנא היה מרגלא בפומייהו לומר, שבאו אליו אז בערך אלף אנשים, כן שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל, ואח"כ בראש השנה הראשון שאחר הסתלקותו הק', באו למספר ולא היו רק ערך שישים אנשים ולא יותר, ואלפי אלפים קל וחומר שאם היה נוסע לארץ ישראל להסתלק שם, שבוודאי לא היו נוסעים לשם, וברבות הזמן היה נשכח הדבר לגמרי.

"אבל בנידון דידן ובאלה הימים, שכבר זכינו לשמוע קול הקורא במדבר, פנו דרך ה', כל גיא ינשא, וכל הר וגבעה ישפלו וכו', ובמים עזים נתן לנו השי"ת את הדרך ונתיבה בנפלאות שלא היו מעולם וכל מחיר הנסיעה לבעל הספינה ברצוא ושוב הוא בכ"ה רובל כסף, והדרך כבוש ותמידי, עד שיש ביכולתו לנסוע ולבוא ברצוא ושוב גם משם לאומאן לימי ראש השנה הקדושים ואיך נכנה ונקרא בשם פירוד והרחקה מאדמו"ר הקדוש ז"ל, להיושב בארץ עיר אלוקינו, ובתכלית ההיפך נכנה ונקרא בשם קירוב ודביקות לאדמו"ר ז"ל, להיושב בארץ העממים, ויש שגם במקומו ממדינת רוסיה, רחוק וכבד עליו הדבר כמארצינו ממש כנודע, עכ"ל.

וכל מעיין הישר בדברי רבי אברהם בר"נ, רואה שלא היה כלל ויכוח בינו ובין רבי מיכל על גודל חשיבות הנסיעה לרבינו לראש השנה מארץ ישראל, ודבר זה היה פשוט וברור ומחזור אצל שניהם, וכל הויכוח היה על כל שאר ימות השנה, האם צריך לגור קרוב לציון רבינו או בארץ ישראל, ועל כך כתב לו רבי אברהם תשובה ותמצית דבריו היא כך: א' - במשך השנה כולה יושבי ארץ הקודש אינם נקראים רחוקים מרבינו, כשם שבאחרית הימים כשיעלו כל ישראל לארץ הקודש, אין זה ריחוק מרבינו. ב' - בעניין ראש השנה שאז אין ספק שצריכים להיות באומן, ולכאורה בלתי אפשרי יהיה להגיע לשם מארץ ישראל, על כך השיב לו שבימינו סיבב השם יתברך "בנפלאות שלא היו מעולם וכל מחיר הנסיעה לבעל הספינה ברצוא ושוב הוא בכ"ה רובל כסף, והדרך כבוש ותמידי, עד שיש ביכולתו לנסוע ולבוא ברצוא ושוב גם משם לאומאן לימי ראש השנה הקדושים" ואם כן אין זה ריחוק מרבינו אלא קירוב, כי אז זוכים גם לקדושת ארץ ישראל וגם להיות אצל רבינו בראש השנה אשר "אין דבר גדול מזה". אבל זה ברור שהנשאר בארץ ישראל על ראש השנה בודאי מכונה בשם ריחוק מאדמו"ר ז"ל.

וכבר הבאנו לעיל את המובא בספרו הקדוש כוכבי אור חלק אנשי מוהר"ן (כרך ג' אות א') בעניין דברי מוהרנ"ת לבנו: "והמובן היה מדבריו הקדושים שאע"פ ששיבת ארץ ישראל גדולה מעלתה מאד, וכמבואר בספרי אדמו"ר זצ"ל, אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על הראש השנה שלו, שאין דבר גדול מזה כמבואר בחיי מוהר"ן, וגם כל קדושת ארץ ישראל נמשכת ממנו".

וממשיך רבי אברהם שם: "וגם מובן ומבואר בדברי אדמו"ר זצ"ל שכשנתוסף רק נפש אחת להקיבוץ שלו בראש השנה אז נתרבין הבתים של הקדושה אלף אלפי ורבי רבבות פעמים עד אין שיעור, ועיין בלקו"ה הלכות נזקי שכנים הלכה ד' שאין ערך לעבודה שיעבוד האדם בפני עצמו אפילו כל היום נגד נקודה אחת שעושה כשמצטרף וכו' עיי"ש. ומכל שכן שגדולים צדיקים

להיות אצלי

במיתתם יותר מבחייהם, וכל אשר גדולה ונשגבה רוממותו והתעלותו של אדמו"ר זצ"ל, כן גדולים ונשגבים גם התיקונים אשר יעשה בימי ראש השנה הקדושים כמבואר בדבריו הקדושים בהלכות גביית חוב מהלקוחות ה"ה אות י"ד עיי"ש. עד כאן לשון ראבר"ג.

והנה רבי אברהם ז"ל מבאר ג' ביאורים בשיחה זו ובעזרהי"ת נרחיב בהם קצת, א' - שאע"פ שגדולה ונשגבה מאד מעלת קדושת ארץ ישראל וכמבואר הרבה בספרי רבינו ז"ל "אבל כבר אמר רבינו על ראש השנה שלו שאין דבר גדול מזה", ע"כ הלא דבריו מפורשין ומבוררין שכשרבינו ז"ל אומר על הראש השנה שלו "קיינ גרעסרעס דער פון איז ניט, ודאי הכונה שאין במציאות שום דבר יותר גדול מזה, ואף שרביז"ל הפליג מאד מאד במעלת קדושת הארץ יותר משאר ספרים הק', אף על פי כן הראש השנה אצלו באומאן הוא יותר גדול מזה ועולה על הכל.

ב' - שגם כל קדושת ארץ ישראל נמשכת מהראש השנה של רביז"ל כמוכּן בדבריו הקדושים בלקו"ת סי' מ', ומבואר שם שעיקר קדושת ארץ ישראל, הוא על ידי השגחת השי"ת כמש"כ "תמיד עיני ה' אלוֹקֵיךְ בֵּה" וכו', אך מהיכן נתעורר אצל השי"ת זאת, זה נעשה ע"י ההתפארות שהשי"ת מתפאר בנשמות ישראל וכו' ועי"ז נעשה קדושת ארץ-ישראל, ועל שם זה נקראת ארץ ישראל שמקבלת קדושתה על ידי ישראל, והצדיק האמת שהוא בעצמו ההתפארות שמתפאר השי"ת בעמו, כי על ידו מתקרבין עם ישראל להשי"ת ועל ידו עיקר התקרבות בני אדם לבוראם ית"ש, נמצא שעל ידו נעשה ההתפארות שהשי"ת מתפאר בעם ישראל, אזי מי שמסתכל בו ובעיקר בעת הקיבוץ שמתקבצים אליו העולם, וביותר בראש השנה הק' שאז זה זמן ההתקבצות הגדול שמתקבצים הרבה בני אדם אליו, אז ההתפארות גדול ביותר, ועל ידי ההתפארות נעשין תפילין מוחין ועל ידי זה נעשה קדושת ארץ ישראל, ולכן מי שמסתכל בר"ה בשעת הקיבוץ אל הצדיק נעשין עיניו ג"כ בבחי' עיני ה' ובכל מקום שמסתכל ג"כ בחי' ארץ ישראל". עיי"ש והבן.

וזה מה שכותב פה ראבר"נ ז"ל שמוכן מתורה זו שכל קדושת ארץ ישראל נמשכת מהראש השנה של הצדיק האמת רבינו הקדוש זיע"א, כי כל קדושת הארץ נעשית ע"י ההתפארות וזה נעשה על ידי הצדיק ובפרט בראש השנה שמתקבצים אליו הרבה בני אדם לעבדו ית"ש, שעיי"ז נתוסף היופי והפאר של הצדיק ועיי"ז נתרבה השגחת השי"ת בארץ ישראל בבחי' עיני ה' אלוקיך בה, שמזה עיקר קדושת ארץ ישראל, נמצא שע"י שבאים להציון הקדוש באומאן על ימי ראש השנה הק' לא רק שלא פוגעים ח"ו בקדושת ארץ ישראל, אלא אדרבא ואדרבא פועלים בזה להוסיף ולגדל ביתר שאת את קדושת הארץ.

ג' - עניין "ריבוי הבתים" שעל ידי כל נפש נוספת שבאה אל הצדיק על ראש השנה הקדוש מתרבין הבתים אלפים ורבבות פעמים עד אין שיעור, ודבר זה הוא דווקא באומאן כמו שכותב רבי אברהם: "וגם מוכן ומבואר בדברי אדמו"ר זצ"ל שכנתוסף רק נפש אחת להקיבוץ שלו בראש השנה אז נתרבין הבתים של הקדושה אלף אלפי ורבי רבבות פעמים עד אין שיעור". וכל זה הוא המשך אחד בביאור דברי מוהרנ"ת לבנו.

והנה אחי היקרים אנ"ש יצ"ו הרי לנו ברור כשמש דעתו הברורה של ענק הרוח מבחירי אנ"ש הגר"א בר"נ ז"ל אשר אע"פ שנשגבה מאד קדושת ארץ ישראל, מכל מקום להיות בראש השנה באומאן אצל רבינו ז"ל, אין דבר גדול מזה, וכל אחד ואחד שנוסע מגדיל ומרבה הבתים הקדושים והתיקונים הנפלאים הנעשים שם בראש השנה, באלפי אלפים וריבי רבבות פעמים עד אין שיעור, נמצא שכל אחד שנוסע לאומאן על ר"ה מוסיף ומרבה את קדושת ארץ ישראל, ולהיפך מי שנשאר כאן ולא נוסע לאומאן אין לשער את גודל ההפסד לו ולאחרים, במה שמפחית מהבתים הקדושים וכן במה שנגרם מיעוט בקדושת הארץ, ועיין עוד בספר כוכבי אור בתפלות מר"א ז"ל (במנוקד עמוד של"ב) עיי"ש כל התפלה, וז"ל בא"ד: "ובפרט שבאמת אין ביכולת לקרוא את העיר אומאן בשם וודאי חוץ לארץ, ועכ"פ בית ציונו הקדוש אשר יקרה היא מלפני

ולפנים בצמצום נפלא להיות ביכולת ליכנס לשם, ואם אין ביכולת להיות קבוע שם, מבואר מדברי חז"ל לענין ארץ ישראל, שחד מנן כי סלק להתם וכו' כי זכאה מאן דעייל ונפיק". עכ"ל.

וידוע לכל בר בי רב שאין סומכין על השמועות בעל-פה שנשמעו מפי שני או שלישי וכו' במקום שגילה דעתו בפירוש מפי כתבו, ונכתב ונחתם בטבעת המלך, מאן מלכי רבנן, וכן יש לפנינו מעשה רב שלו בעצמו ושל תלמידי מוהרנ"ת בדור שלפניו שנסעו מארץ ישראל לאומן לראש השנה, על כן מה שמספרים כל מיני שיחות ושמועות כביכול בשם רבי אברהם בעניין זה, אין לסמוך עליהם כלל וכלל, ובפרט שהשיחות הללו מלאות סתירות מיניה וביה, ואין בכח שמועות בעלמא לסתור דבר ברור מכתביו וממעשהו, וד"ל.

וראה עוד את המובא בשיש"ק ה' קצו: "כשחזר רבי אברהם ברבי נחמן מארץ ישראל פגש את רבי אברהם שטערנהארץ ואמר לו רבי אברהם אם הנך רוצה שישארו לך בנים סע תכף לארץ ישראל ענה לו רבי אברהם ומה אעשה ואיך אבוא לראש השנה? ענה לו רבי אברהם וכי אתה חושש לזה? צא ולמד ממני שאני עני גדול בהרבה ממך ובכל זאת אני בא בכל שנה לקיבוץ".

רבי אלטער מטעפליק זצ"ל

רבי משה יהושע בוזשיליאנסקי הי"ד זצוק"ל הידוע בשם רבי אלתר טפליקער ז"ל שהיה מגדולי אנ"ש תלמיד מובהק של הגה"ק מוהר"נ מטשערין, זצוק"ל וקיבל משאר תלמידי מוהרנ"ת זצוק"ל ומחותנו רבי נחמן מטולטשין זצוק"ל, כותב במכתב מודפס בשארית ישראל מכתב לב' למוהר"ר ישראל קרדונער זצוק"ל שגר בארץ ישראל וכתב לר"א טפליקער ז"ל שיש לו הרבה מניעות ליסע על ראש השנה מאר"י לאומאן, ועל זה עונה לו רבי אלטער זצ"ל (מובא בספר שארית ישראל מכתב ל"ב וכן בספר מי הנחל): "והנה ידידי אהובי מכותלי מכתבו אני מבין שגם לנסוע על ציון אדמו"ר ז"ל בשנה הזאת יש לו

מניעות עצומות, אך באתי לעוררהו שאעפ"כ יתגבר על כל המניעות ויבא עתה עכ"פ להשתטח על ציון הקדוש והנורא של אדמו"ר זצוק"ל, שאין דבר גדול מזה, הלא ידוע לכם מה שאמר מורנו מוהרנ"ת זצוק"ל, בעת שדיבר ממה שאמר רביז"ל, מעניו הגילגול שבאם יאמר האדם עקט מיט מיר דא (תסיימו אתי כאן), יועיל לו שלא יתגלגל עוד להיות בסכנה עצומה בזה העולם, ואעפ"כ סיים מורינו מוהרנ"ת זצ"ל, שבאם היה יודע שכשיתגלגל יזכה ג"כ להשתטח על ציון אדמו"ר ז"ל היה מרוצה גם להתגלגל, ומי שיש לו מוח בקדקדו כשיעמיק בדיבור הזה, יבין מעט גדולת הציון הק' שלו ודי למבין, ובפרט כי הסכנה להיות בחו"ל היא קטנה הרבה יותר מסכנת הגילגול וכו' ידידו מכבדו כערכו מברכו שיזכה לבוא להשתטח על ציון אדמו"ר הקדוש זצוק"ל. עכ"ל.

רבי ישראל קרדונר ז"ל תלמיד מובהק לרבי משה ברסלבר תלמידו של מוהרנ"ת זצ"ל

מוהר"ר ישראל הלוי היילפרין זצוק"ל קרדונער מגדולי אנ"ש ברוסיה ואחר כך בארץ ישראל, תלמידו המובהק של רבי משה ברסלבר זצוק"ל (מבחיירי תלמידי מוהרנ"ת ז"ל) באחרית ימיו דר בארץ ישראל בירושלים טבריה צפת ומירון לסירוגין ומארץ ישראל נסע כמה פעמים על ראש השנה לאומאן, וכן כותב מפורש גם במכתביו שהודפסו בספר אמונת אומן, במכתב לא וזה לשונו: "והנה כבר הייתי מוכן לנסוע על זה הראש השנה לאומן, אך נסתב לי מניעה וכו' וב"ה שכבר יצאה מהסכנה אך נשארה חלשה מאד ואין לי על מי לעזוב אותה כי אביה ואמה וכל משפחתה הוא בעיה"ק ירושלם תו"ב וזה גרם עוד שאר מניעות, שלא יכולתי לנסוע על זה הראש השנה וכו' וסמכתי שהתנא אלוקי רשב"י ימליץ בעדי לפני רביה"ק בעולם העליון לבלי להתרעם עלי על שלא נסעתי לאומן על ראש השנה וכו' עכ"ל.

עוד שם במכתב ל"ב וז"ל: "והנה ידידנו הב' נחום בר"ש שו"ב נסע לחו"ל וכל כוונתו בנסיעתו זאת בכדי להיות על ציון רבינו הקדוש וכו' ובהמשך המכתב הנ"ל כותב לר' איטשע מאיר קורמן ז"ל שגר בפולין וז"ל: "בכן דעתי נוטה אחי יקירי שתשים פעמך לבוא לארצנו הק' צפת"ו, וכו' ועל ראש השנה תוכל ג"כ לנסוע וכו' עכ"ל, ועיי"ש במכתב לג' (משנת תר"ע): "תדע ידידי שכבר הייתי מוכן לנסוע על זה הראש השנה לאומין אך קודם הנסיעה וכו' וקיצור הדבר אם אמנם שאי אפשר להעלות על הכתב גודל געגועי ותשוקתי להשתטח על מקום חיותינו וקדושתנו הוא מקום קדושת גניזת רבינו הקדוש והנורא בעיר אומין וכו' ידידנו הב' נחום עדיין בראמניע ומתגבר לנסוע לאומין, וכו' ע"כ עיי"ש ובמכתב לה: "הן באמת בעת שהייתי באומן על ראש השנה וכו' עיי"ש ובמכתב ל"ו: "ואני הבטחתי שאהיה איה"ש במחניכם ועבור זה לא דיבר עימי באומין", עיי"ש. ובמכתב לח: ראשית אודיעך שבאתי בשלום לאומן", עכ"ל.

ונחזור למכתב ל"א הנ"ל, אחי היקר פקח עינך וראה שרבי ישראל קרדונער זצ"ל אשר כבר היה הרבה ראשי שנים באומן, וגם מארץ ישראל נסע כמה וכמה פעמים, ובשנה הזאת שנת תרס"ט היינו על ראש השנה תר"ע היו לו מניעות עצומות כמפורט שם במכתב ואעפי"כ לא נתקררה דעתו רק ביקש מרשב"י זיע"א שימליץ טוב בעדו לפני רבינו ז"ל שלא יתרעם עליו על שלא נסע מארץ ישראל לאומן על ראש השנה עיי"ש ומזה נראה כמה פשוט וברור היה לו שמארץ ישראל צריכים ליסע לאומן על ראש השנה, וד"ל.

וכך כותב רבי יצחק מאיר קורמאן זצ"ל בכתוב שהדפיס בשנת תשכ"ד, וזה לשונו: "ומחמת צערו הגדול (של רבי ישראל קרדונר) שאינו זוכה לנסוע על ראש השנה לאומאן, עסק בהפצת והדפסת ספרי רבינו ומוהרנ"ת ומהרב מטשערין ע"ה, כמו כן היה כותב ומדפיס מכתבים לאנ"ש לפולין וכו', גם אני זכיתי לכתוב אליו ולקבל ממנו מכתבים וגילה צערו הגדול בכתב". עוד כותב

שם רי"מ קורמן: "דעת אנ"ש הזקנים באומאן היתה, שאף מארץ ישראל חייבים לנסוע על ראש השנה לאומאן בזמן הזה".

כן סיפר ר' לוי יצחק בנדר ז"ל כשהגיע המכתב לאומן מר' ישראל קרדונר על המניעות לבוא לאומן אמרו אנ"ש באומן כאלו מניעות כן צריכים לשבור ולבוא מארץ ישראל לאומן גם מזה רואים שדעת אנ"ש באומן היה שצריכים לבא מארץ ישראל לרבינו באומן על ראש השנה

וכן ידוע לכל שתלמידו המובהק של רבי ישראל קרדונער, ה"ה הרה"ח רבי ישראל בער אודסר זצ"ל נסע משנת תשמ"ט בכל שנה לאומן לראש השנה עד פטירתו, ונסיעתו האחרונה לראש השנה תשנ"ה היתה חודש וחצי לפני הסתלקותו ב"ח בחשוון תשנ"ה, כשהיה זקן חלוש מאוד קרוב לגיל מאה, ואעפ"כ התעקש לנסוע לאומן, וכן אמר גם למכריו ומקורביו שייסעו לאומן כמו ששמענו מפיו בפירוש פעמים רבות. וכל העת דיבר דיבורים נוראים בגודל החיוב והזכיה העצומה לנסוע לאומן לראש השנה.

דעת רבי אברהם שטערנהארץ זצ"ל

מובא בקונטרס 'עין הארץ' להרה"ח רבי שמואל צ'צ'יק זצ"ל בזה"ל: "הגה"צ מורינו הר"ר אברהם שטערנהארץ זצוק"ל זקן ופאר אנ"ש באומן ובארץ ישראל, נין ונכד למוהרנ"ת והרב מטשערין ז"ל, רב ומו"ץ בק"ק טשערין קרימנטשוק ואומן, בעמח"ס טובות זכרונות שבעשרים שנותיו האחרונות גר בעיה"ק ירושלים ת"ו, היה כל יום מתפלל ג' פעמים לפני 'יהי רצון' שבסוף תפילת שמו"ע, שיזכה לנסוע לאומן ולחזור לארץ ישראל, וכן בכל יום ויום בעת עטיפת הטלית היה מתפלל שיזכה עוד לבוא להשתטח על ציונו הק' של רבינו ובפרט על ראש השנה הקדוש. ואמר שמבואר בדברי רבינו הק' בלקו"מ ח' שעל ידי מצות ציצית זוכין להכניע קליפת עשיו וזה היה כבר בימי זקנותו שהיה למעלה מגיל תשעים.

וכמו"כ כותב רבי אברהם שטרנהארץ זצוק"ל מפורש גם בקונטרס 'אמרות טהורות' שחיבר כשלא היה אז שום אפשרות לנסוע מהכא להתם והגבול היה סגור ומסוגר, והיתה דעתו שבמצב כזה צריכים לנסוע לראש השנה לציון רשב"י זיע"א. ואעתיק משם כמה לשונות הנוגעים לעניננו, וז"ל: "בתו"ד ובוודאי וכו' אעפי"כ מפני חטאינו גלינו ואין כל אחד מחברתינו יכולים לזכות לבוא לשם על ציונו הק' על ראש השנה, לקיים צוואתו וכו' עיי"ש עוד וז"ל: "הגם שיש מאנ"ש החוששין לצאת מירושלים עיה"ק בראש השנה, (למירון שע"ז נתחבר הקונטרס בשעתו עיי"ש) יש לנו כמה וכמה תורות כמו התורה תקעו ממשלה בלקו"ת סי' א' ששם מדבר מבנין ירושלים על ידי מלוה הגדול, כי לעת עתה ירושלים בחורבנה, ואנחנו צריכים לעסוק בבניינה על ידי הראש השנה, וכן בלקו"א סי' נ"ט שהצדיק בונה היכל הקודש, מובא שם בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה', וזהו הציון של הצדיק הקדוש בבחי' 'זכא כבוד ינחלים'. ובהתורה חדיר"ש שם סי' ס"א מובא שם שהצדיק הוא קודש הקדשים אבן שתיה. וכפי שמובא שם מאבני יעקב אבן ואבן מרמז על ציון הקדוש של הצדיק וכו' עיי"ש. וכפי שמובן מהתורה ס"ז בח"ב שקדושת הביהמ"ק תלוי בהצדיק המאיר לשם, וצריכין להתאבל על הסתלקותו כפליים, וע"ז מובא בספר זמרת הארץ מזקני הרב מטשערין ז"ל, שעכשיו אחר החורבן ביהמ"ק, ובפרט עיי"סילוקן של צדיקים נפגם ונתעלם כל קדושת ארץ ישראל וירושלים, הגם שהם בחי' צדיק, ואפילו כותל המערבי שזה בחי' אבן שתיה, אך בחורבנו נפגם ונתעלם כל קדושתם, שעיקרם מראשית השנה בחי' עיני ה' בה מראשית השנה, עיני דייקא שהם הצדיקים, וכו' עיי"ש בסיום הקונטרס וז"ל: "זנוכה על ידי זה לבוא על ציונו הקדוש במקום גניזתו בגאולה שלימה בב"א עכ"ל.

הרי לנו ברור דעתו הברורה של זקן אנ"ש שיצק מים על ידי גדולי תלמידי מוהרנ"ת ז"ל ובפרט זקנו הרב מטשערין זצוק"ל ורבי משה ברסלבר זצוק"ל. ועיין במכתבי רבי יצחק ברייטער הי"ד זצוק"ל בספר נחלי אמונה שכותב

"שאינ בכל אנ"ש מי שיודע כמוהו" ועוד עיי"ש. והוא כותב בפירוש ובבירור שעכשיו בגלות ציון הצדיק הוא הקודש קדשים והאבן שתיה וכו' ומיחל שיפתחו השערים ויזכה לנסוע מארץ ישראל לאומן לראש השנה. ורואים שדבריו הם ממש כדברי רבי אברהם בר"נ זצ"ל ז"ל הנ"ל בכוכבי אור.

הרה"ח הישיש רבי שלמה קאוולער זצ"ל מצפת"ו

וכך רואים גם אצל רבי שלמה קאוולער זצ"ל מתלמידי רבי מיכל מיאס זצ"ל תלמיד מוהרנ"ת, עיין בספר ימי שמואל מזהרה"ח רבי שמואל הלוי הורביץ זצ"ל שכותב בעמוד רי"ג ח"א: "והלכתי איתו (עם רבי יצחק מנדל ז"ל) לרבי שלמה קאוולער ולרבי אבנר והם ג"כ קירבו אותו ודיברנו הרבה מאנ"ש ומהציון הקדוש של רבינו ז"ל באומן ומהראש השנה של רבינו ז"ל ודיברנו בינינו שנראה ונשתדל לנסוע ביחד תיכף אחר פסח לאומן כדי שנהיה על ראש השנה באומן, ועשה לנו חשק רב, והזקן רבי שלמה קאוולער הסכים ליסע, ואמר שימכור התכריכים שלו שהכין על אחר אריכות ימים וכן ימכור כל החפצים שלו בשביל ליסע", וכן בעמוד רנ"ט וז"ל: "והנה בזה הזמן הגיע אלי מכתב מידידנו מאנ"ש רבי שלמה קאוולער ז"ל מצפת, ובו כותב באריכות ושואל אותי מה נשמע עם הנסיעה הקדושה לאומן, ואם אתם כבר מוכנים לזה, כי הנני מוכן ומזומן לזה, וע"כ אם אתם מוכנים תכתבו לי, ואסע אצלכם לירושלים וניסע ביחד". ע"כ, וזה נכתב בשנת תרצ"ב ואז כותב ר"ש הורביץ ז"ל על ר"ש קאוולער "הזקן והישיש" עיי"ש בכל הספר, ומשמע שהיה זקן מופלג מאוד, ואעפ"כ רצה לנסוע אז בעיתים הללו שכבר לא היה אפשרות כמעט לנסוע, רק בסכנות נפשות ממש של העברת הגבול מפולין לרוסיה וכמו שר"ש עשה באמת כמסופר שם באריכות. מכאן רואים את הקושי הגדול והזמן המרובה ולא כמו שכתב בעל החוברת שזה היה קל.

דעת רבי געצ'י מאומן זצ"ל

כידוע, חשש הרה"ח רבי שלמה ווקסלער לצאת לחו"ל, והרה"ח רבי אליקים געציל ליובוונא זצוק"ל הידוע בשם ר' געצ'י, שהיה עובד ה' עצום ומגדולי חשובי אנ"ש באומן, והוא כותב (הובא בספר שארית ישראל מכתב צ') וז"ל: "שלום לכל אנ"ש בפרט לרבי שלמה נ"י וועקסליר, יזכור נא מאמר הבעש"ט ז"ל אז דער ארון איז אין מעזשבוז'י, ודי לחכימא ברמיזא". עכ"ל. וכוונתולסיפור להסיפור המפורסם מתלמיד הבעש"ט הרה"ק רבי נחמן הרדנקער זצוק"ל זקנו של רביז"ל שביקש מהבעש"ט ז"ל רשות לנסוע לארץ ישראל, והבעש"ט לא הניחו. פעם הפציר בו מאד, ענה לו הבעש"ט ז"ל נו, לך מקודם למקוה, הלך ר"נ לטבול במקוה, בטבילתו הראשונה ראה את ארץ ישראל בטבילה השניה ראה את ירושלים, בשלישית ראה את הר הבית, ברביעית ראה את קודש הקדשים ואילו את ארון הברית לא ראה, כששב, שאלו הבעש"ט מה ראית? וסיפר לו כל הנ"ל, רק תמה למה לא ראה את הארון בקודש הקדשים, ענה לו הבעש"ט ז"ל שהארון נמצא במעזבוז', וזה מש"כ רבי געצ'י לר"ש ווקסלער זצ"ל שידוע שלא רצה לצאת אפי' מהעיר העתיקה לעיר החדשה, וכש"כ לא לצאת מאר"י לחו"ל אפי' לאומן וע"ז כותב לו רבי געצ'י זצ"ל שיזכור הסיפור הנ"ל והמובן מזה שאע"פ שקדש הקדשים הוא בירושלים, אבל הארון נמצא באומן, וד"ל ברמיזה. (וכמובא לעיל בכוכבי אור "בית ציונו הקדוש אשר יקרה היא מלפני ולפנים בצמצום נפלא להיות ביכולת להכנס לשם")

וסיפר רבי גדליה קעניג זצ"ל שהוא שמע מרבי שלמה שהוא מתחרט על מה שהוא לא נסע לאומן. (ורבי געצ'י בעצמו היה בארץ ישראל כמובא בגידולי הנחל, ואעפ"כ חזר לאומן)

דעתו הברורה של רבי שמשון בארסקי זצוק"ל

ורבי שמשון ברסקי זצוק"ל נין רביז"ל ומגדולי אנ"ש, תלמיד מובהק לרבי משה ברסלבר זצוק"ל, כותב במכתב (שארית ישראל ס"ב) בשם מוהרנ"ת שתיקוני הראש השנה הם רק באומן, וזה לשונו: "דיברתי עם רבי אברהם סופר ונברר הדבר, אשר ההתקבצות של אנ"ש בפולין בראש השנה הוא רק טובה שיתפללו במתינות והתעוררות, אולם לעניין התיקון של ראש השנה שתיקן רבינו צריכים כל אנ"ש לכסוף להתאסף רק באומן, כי ראש השנה שם ולא בשום מקום, כך אמר מוהרנ"ת ז"ל".

וכותב רבי שמואל העשיל פרידמן בספרו תולדות שמואל בשנת תרס"ז: "וגם שבוע זאת בא רבי שמשון (בארסקי) נ"י מנכדי רבנו הקדוש עם רבי יעקב סופר, מיזם שבא רבי שמשון נ"י הנ"ל, נתעורר בלבי חשק גדול לנסוע על ראש השנה לאומאן; ה' יתברך יושיעני להוציא מחשבתי מהכוח אל הפעל, לנסוע לשלום, ולבוא לשלום, ולחזור ירושלימה לשלום". עיין שם שרבי שמשון בארסקי נסע מארץ ישראל לאומן לראש השנה.

דעת רבי מתתיהו הכהן ברזעסקי זצוק"ל הי"ד

מוהר"ר מתתיהו הכהן ברזעסקי זצוק"ל הי"ד, מגדולי חשובי אנ"ש באומן, כותב לכן אחיו רבי יעקב זאב ולרבי אלטר בן-ציון שגרו בארץ ישראל והשתוקקו לנסוע לאומן לראש השנה כמובא בספר ימי שמואל: "ואני הולך כעת עם התורה תקעו תוכחה וכו', ושם מדבר גם מענין ארץ הקודש אשר היא כעת ג"כ בין הסטרא אחרא, ואין יכולין לבוא ולנסוע לרבינו הק', וכו' ואודות האברך מ' שמואל הורוויץ נ"י הנה בחורף העבר עשיתי התעוררות גדול וגם התחילו להשתדל" [היינו למצוא לו פתח לבוא מארץ ישראל לאומן כמובן מההמשך] (שארית ישראל מכתב קי"א).

וראה גם במכתבו של רבי יצחק גרשון ברזעסקי זצ"ל, אחיו של רבי מתתיהו, לבנו רבי יעקב זאב שהיה בארץ-ישראל מכ"ו תמוז תרפ"ג (קובץ 'מטמונים' חלק א' עמ' קכב): "ואודות הנסיעה לאומן, איני יכול לכתוב לך כלל, כל אנ"ש יש להם כיסופים גדולים והשתוקקות לנסיעה, אלא שהגבולות עדיין סגורים היטב, השי"ת ירחם עלינו, אולי יחוס אולי ירחם, אולי ירחם בזכות הצדיק האמת ננמ"ח זיע"א".

הגה"ח רבי אלטר בן ציון קראסקאף זצ"ל

רבי אלטר בן ציון מחשובי אנ"ש בלאדז' ובעיה"ק ירושלים, שהיה מורו ורבו של רבי שמואל הורביץ ועוד מאנ"ש, על אף שלפני עלותו לארץ ישראל היה באומן, אחרי שהשתקע בירושלים נכסף עוד לנסוע לאומן לראש השנה. עיין בספר ימי שמואל מתלמידו רבי שמואל הלוי הורביץ זצ"ל שכל הספר ממש מלא מזה שרבי אלטר בן ציון ועוד מאנ"ש מארץ ישראל רצו בכל מאודם לנסוע לאומן, ונעתיק רק כמה מהם. בחלק ב' עמוד קי"ב וז"ל: "כי המכתב ששלחו לי אנ"ש רבי אלטר בן-ציון ורבי יצחק מגדל מטבריה לירושלים עוד כשהייתי חתן ובמכתב הזה כתבו לי שאזדרז וכו' וגם כתבו שהנסיעה הזאת למירון זה יהיה סיוע גדול לנסיעה לאומן וגם כתבו הרבה דברי התעוררות על גדולת ציון רבינו ז"ל".

רבי ברוך געציס זצ"ל

מגדולי העובדי ה' באומן. בימי שמואל ח"ב עמוד שכ"ד כותב: "וכמו שאמר לי רבי ברוך חתן ר' געציס נ"י זה טוב מאוד לישב בארץ הקדש, אין זיך פאר ביינקין צום רעבין (להתגעגע) לבוא על הציון הקדוש לשפוך שיחו ולחזור לארץ הקדש, ע"כ.

רבי משה טשנסטחובער זצ"ל

מתלמידי ר"א בר"נ. בספר שארית ישראל מכתב קכ"ו כותב לר"ש הורביץ ז"ל: "ובליל ש"ק פ' וארא חלם לי שכבודו בא לכאן לאומאן והיה לי שמחה גדולה מזה, ויה"ר שיפתחו המצרים שנוכל לבוא בניקל לבוא לאומאן וגם לארץ ישראל בניקל".

רבי יעקב מזיטומיר זצ"ל

כותב לידידו רבי הירש לייב ליפל זצ"ל (שארית ישראל מכתב קל"ג) וז"ל: "מיר האט זאך גיחולמט אז איך האב אייך גיזעהן עטליכע מול וכו' האב איך אייך גיווינשען השי"ת זאל עלפין איר זלט זוכה זיין צי זיין דא בהקיץ, (חלמתי שאני ראיתי אתכם כמה פעמים שהשי"ת יעזור שתזכו להיות כאן בהקיץ)". ועוד שם: "חלמתי מכבודו והיה ראש השנה בעת תקיעת שופר, זאנט איר גיווען במלבושים יקרים מאד מאד, אין איר זענט גילאפען על ציון (הייתם במלבושים יקרים מאד ואתם רצתם על הציון הק') (כן יהי רצון אמן במהרה בזה השנה תזכו לבא אצלינו".

הרה"ח רבי שמואל הלוי הורביץ זצ"ל

המפורסמות אינן צריכין ראייה, הרה"ח רבי שמואל הלוי הורביץ זצ"ל מחשובי אנ"ש, אשר ידוע ומפורסם איך שמסר נפשו לנסוע מארץ ישראל לאומן בסכנות נפשות ממש כמסופר באריכות בספרו ימי שמואל עיי"ש, וכל הספר ממש מדבר מגעגועיו וכיסופיו לנסוע לאומן, וכל סיפור נסיעתו וחזרתו הפלא ופלא, וכבר העתקנו קצת לעיל משם אך אין כאן מקום להאריך לך נא ראה שם.

וכבר נודע ברבים ובכתבים עוצם דבקתו והרגשתו של רבי שמואל זצ"ל בקדושת הציון עד כלות הנפש ממש ואף סיכן עצמו עבור זה, והנה אחרי כל זאת, רק באה השמועה לאוזניו כי ניתן לשוב ולפקוד את הציון הקדוש מיהר לשטוח את בקשתו לפני ידיד נפשו ואהובו רבי הרשל ואסילסקי מאמריקה ולהפציר בו לסדר עבורו דרכון ואשרת כניסה וכן הוא כותב במכתבי שמואל מכתב פב: "הנה אנכי משתוקק מאד לזכות עוד בחיי להשתטח במקום קודש הקדשים, כמו שכתוב בפרשה זו "נכנס למקום שנכנס" וכו' כידוע ומובא בדברי רבי אברהם ז"ל שציון רבינו ז"ל הוא האבן שתיה קודש הקדושים ובצמצומים כאלו שכל אחד יכול לנכנס וכו' משתוקק אני מאד לזה להיות ככל הזוכים לזה. ובפרט שכמעט מיום שבאתי משם בכל עת שיש התעוררות לזה אני מהראשונים לזה כידוע ואתם יודעים שאם היו נותנים לי כל הון דעלמא (וכבר בקשו אותי כמה פעמים אנ"ש ממדינתכם והבטיחו לי הרים וגבעות ולא רציתי) לא הייתי נוסע מארץ ישראל, אבל עכשיו יש לכם הזדמנות כזו שבוודאי בעזה"ת לא תתחרטו ח"ו וע"כ תודיעני אם רצונכם לזה בעזה"ת אתחיל להכין א"ע לזה". עכ"ל.

כמו כן בספר ימי שמואל כותב: "ובאמת באומן מתחילים להרגיש קדושת ארץ ישראל, (כמובא שעל ידי ראש השנה אצל הצדיק מרגישין קדושת ארץ ישראל) ובאמת אין דבר גדול מזה כשזוכין להיות בארץ ישראל, ולהיות באומן על ראש השנה על ציונו הקדוש" (ימי שמואל פרק ר"א). (ור' שמואל ידע היטב דעת ר' אברהם בר"נ כידוע שהוא הדפיס את כל ספריו והכיר היטב את תלמידיו באומן ובפולין וכו')

הרה"ח רבי שמואל שפירא זצ"ל

מוקני חשובי אנ"ש נסע פעמיים לאומאן, ובפעם האחרונה היה על ראש השנה בשנתו האחרונה לימי חייו כשכבר היה חולה מאוד כידוע וכל תנועה הסבה לו כאבים עצומים, ואעפ"כ נסע במסירות נפש, ועיין גם בספר ושמואל בקוראי שמו מכתביו המופלאים שיש שם גם הרבה בענין זה, וכן היו עוד הרבה מאנ"ש זצ"ל שנסעו לאומאן מארץ ישראל.

וראה מכתבו של הרה"ח רבי בנימין זאב חשיין זצ"ל (במאור הנחל גליון 40) שכתב לאחד מאנ"ש שהיה באמריקה בדרכו לאומן: "ואני שמעתי שפעם אחת בפורים ביקש הרב שמואל שפירא לתת חלק גדול מכל העולם הבא שלו להרב שמואל הורביץ שייתן לו אחד מהפעמים שהיה על ציון רבינו ולא הסכים, כי אין דבר שיכול להשתוות כמו להיות על ציונו". עכ"ל.

וחשוב להבהיר, שרבינו הקדוש ומוהרנ"ת זיע"א אינם צריכים שום הסכמה וראיה מאף אחד, ואם מוהרנ"ת כותב "מריבוי דבריו הקדושים אז בזה ומתנועותיו הנוראות אז, הבינו עוצם החיוב יותר ויותר, שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאין דבר גדול מזה", - אזי אין בכוחו של אף אחד בעולם יהיה מי שיהיה, לבטל את דבריו הקדושים, כי "אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין (ע"ז לו ע"א) ובפרט שכבר הבאנו לעיל את דבריו הקדושים שאפילו אם רבינו בעצמו יאמר לא לבוא אליז אין צריכים לשמוע לו כי בוודאי פנימיות רצונו שכן יבואו אליז, אם כן קל וחומר שאין בכוחו של אחד מתלמידי רבינו לבטל דבר זה אשר כל העולם כולו תלוי בו כמובא לעיל, והדברים נכוחים למבין, כי הראש השנה של רבינו נשגב למעלה מהשגתם של כל הצדיקים, אך אף על פי כן, מחמת שבחוברת הנ"ל סולפו העובדות והוצא שם רע על כמה גדולים מאנ"ש שכאילו אחזו שלא צריך וכו' על כן הראנו כאן בבירור דעתם ומנהגם.

ואחרי שראינו את כל הני גדולי אנ"ש זצ"ל אשר כמה וכמה מהם היו מבחירי תלמידי מוהרנ"ת זצ"ל וגם גדולי תלמידיהם וכו' אשר נסעו מארץ ישראל לאומן על ראש השנה ושברו על זה מניעות עצומות ביותר ובפרט הגה"ק רבי אפרים ברבי נפתלי זצ"ל אשר העיד עליו ידיד נפשו רבי נתן ב"ר יהודה ז"ל שמסר נפשו ליסע על ר"ה לאומאן וכנ"ל וכל זאת אחרי שכבר זכה להיות שם עשרות פעמים בראש השנה, והיה כבר חולה אנוש ומסוכן עם כל זה מסר נפשו ממש לנסוע על ראש השנה, וכן אנ"ש שבחזו"ל גילו דעתם בכתביהם שצריך לנסוע על ראש השנה גם מארץ ישראל, ואין שום מכתב מאחד מגדולי אנ"ש בדורות הקודמים שסובר להיפך, הרי מבורר בתכלית הברירות שאין יושבי ארץ ישראל פטורים מלקבל את תיקוני הנהר המטהר ביום הקדוש שלו ראש השנה באומן, אשר רק הוא יודע עד היכן מגיעים הדברים, וכמו שאמר שקיבל זאת במתנה מהשם יתברך.

בקונטרס רב"י סעיף יא כותב:

"כידוע ראב"ן התחרט מאוד מאד על נסיעתו האחרונה שנסע מהארץ לאומן ואמר בפה מלא וחיכה בכליון עיניים להזדמנות שבה יוכל לשוב לארץ ישראל".

ובכן, מאיפה זה "ידוע"? ועוד לא סתם "ידוע שהתחרט" לשיטתו, אלא "התחרט" "מאוד" "מאד". הלא רבי אברהם כותב שצריכים לנסוע מארץ ישראל לאומן בשם מוהרנ"ת זי"ע - האם זו לא חוצפה להגיד שהוא חולק על מוהרנ"ת!?! וזה עוד "ידוע"??

יכול להיות שרבי אברהם רצה לחזור לארץ ישראל משום שהשאיר שם את בני ביתו וכן רצה להקבר בארץ ישראל כידוע גודל החשיבות להקבר בארץ ישראל וכמובא בספר המדות ממון ב-ז וזלה"ק: "על ידי השתוקקות שאדם משתוקק לקבורת ארץ ישראל, על ידי זה נשפע פרנסה גדולה" וכן ידוע שלא כל צדיק יכול לסבול שכיבת חו"ל. אבל גם זה בספק גדול, ולא ידענו מפי מי

יצאה שיחה זו בכלל. ואין לנו אלא את דבריו הברורים של ר"א עצמו בכתביו ובעצם מעשהו.

בקונטרס רבי" סעיף י"ב כותב:

"דרכו של רבי אברהם ברבי נחמן היה לנדוד אחר ראש השנה שלא יסע מהארץ לאומן אבל בהגיע והתקרב ראש השנה היה מתיר את נדדו אבל בנסיעה האחרונה אמר שבהגיעו לארץ-ישראל ידוד נדד על דעת רבים שאין לו הפרה שלא יסע יותר מארץ ישראל לאומן על ראש השנה".

דברים אלו, משמעותם אחת: לעשות ליצנות מאדם גדול וקדוש כראבר"ן, הלא נדר עושים כשיש לאדם תאוה והוא יודע שזה לא רצון ה' והיצר מתגבר, אזי עושים נדר כשרז"ל (אבות פ"ג) נדרים סייג לפרישות, (ואם הוא חושב שזה לא רצון רבינו לנסוע אז איזה תאוה היה לו לנסוע שהיה צריך לעשות נדר? וודאי שאם הוא היה חושב שזה לא רצון רבינו לא היה שום רצון לעבור על רצונו הק' של רבינו). אבל לאחר שרבי אברהם בעצמו כותב באר היטב שהראש השנה באומן גבוה יותר משיבת ארץ ישראל, היאך אפשר לומר שהוא נדר שלא יסע לאומן? ובפרט שמעשיו מוכיחים שבשנה הבאה נסע לאומן! ועוד לומר ש"דרכו של רבי אברהם ברבי נחמן היה לנדוד אחר ראש השנה שלא יסע מהארץ לאומן" כלומר הוא "נהג" במשך עשרים שנה לנדוד בכל שנה ולאחר מכן להתיר, והדברים מופרכים מעיקרם.

ולגבי מה שיש אומרים שרבי אברהם הצטער על שהוצרך להשאר בחו"ל ולא יכל לשוב לביתו שבארץ-ישראל והביע חרטה על נסיעתו. א - אי אפשר לדעת מה באמת אמר בעניין. ב - גם אם אכן כך היה, אין בכך הוראה לרבים ואין לנו אלא את מה שקיבלנו לעשות בפשיטות. ג - ראבר"ן היה אז כבן שבעים שנה (שהרי נולד בשנת תר"ט), יתכן וחשש ובעדק, שבגלל המלחמה יסתלק שם ולא יזכה להקבר בארץ ישראל, שלא כבימינו שגם הנפטרים בחו"ל יכולים לזכות לקבורת ארץ-ישראל. ד - אין שעת הסכנה ראייה ואין

לך שטות מאשר להביא ראיה מזמן שבו היתה סכנת-נפשות, כידוע שפרצה אז מלחמת העולם הראשונה ובהמשך היו גם פוגרומים קשים שנהרגו בהם הרבה מישראל וביניהם גם נפשות יקרות מאנ"ש וגיסו הקדוש רבי אלטער מטעפליק זצוק"ל הי"ד. ועיין בעירובין צ"א ע"א: אמר רבי יהודה מעשה בשעת הסכנה והיינו מעלין ס"ת מחצר לגג ומגג לחצר ומחצר לקרפף לקרות בו. אמרו לו אין שעת הסכנה ראייה. ע"כ. וכן בסוכה י"ד ע"ב: א"ר יהודה מעשה בשעת הסכנה שהביאנו נסרים שהיו בהן ארבעה וסיככנו על גבי מרפסת וישבנו תחתיהן. אמרו לו: משם ראייה? אין שעת הסכנה ראייה. ע"כ. ולמדנו מדברי חז"ל אלו, שאין למדים הלכה משעת הסכנה ודברים שאסורים תמיד, הותרו בעת הסכנה. והבן לענייננו.

ובקונטרס רב"י סעיף יג כותב:

מו"ר לוי יצחק זצ"ל סיפר שפעם אחת בחודש אלול נתעורר תשוקה עצומה בלב ר' נתן בר' נחמן נכד מוהרנ"ת לנסוע לארץ-ישראל והוא היה אז כבר זקן מאוד, ונסע קודם ראש השנה לארץ ישראל והקפידו עליו חלק מאנ"ש וטענו שאין נוסעים מאומן ועוזבים את ראש השנה של רבינו ז"ל ותומ"י בחוה"מ נפטר בארץ ישראל ונטמן בהר הזיתים והיו שאמרו עליו באומן שזהו עונש על שלא היה אצל רבינו ז"ל וכששמע ר' אברהם בר' נחמן צחק עליהם מאד ואמר אין ארץ ישראל איז מען הערשט ביים רבין ואמר איזה זכיה היתה לו לכון הזמן לנסוע לארץ ישראל ולהסתלק שם.

הנה מכאן רואים שאנ"ש באומן סברו שלהיות בראש השנה באומן יותר חשוב מארץ ישראל, רק רבי אברהם הגין על כבוד הנפטר שלא לזלזל בו ואמר שהיה לו זכיה להקבר בארץ ישראל.

בקונטרס רב"י סעיף י"ד כותב:

"לפי עניות דעתי היו בהבנת ראב"ן בנושא הזה התקופה הא' שיש לתושבי ארץ ישראל לנסוע לאומן, תקופה הביניים שאין

בידוד הלכה בנושא זה. תקופה האחרונה שאין לנסוע מארץ לאומן על ראש השנה, שאמר לאנ"ש כרבי יעקב פילמר ורבי מאיר אנשיין שאין לנסוע מהארץ לאומן על ראש השנה.

דברי מוהרנ"ת דבריו חיים וקיימים לעד, הלא רבי אברהם בעצמו מביא בשם מוהרנ"ת: "והמוכן היה מדבריו הק' שאע"פ ששיבת ארץ-ישראל גדולה מעלתה מאוד אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על ראש השנה שלו שאין דבר גדול מזה וגם כל קדושת ארץ ישראל נמשך ממנו", ואיך אפשר לומר שרבי אברהם ב"ר נחמן חזר בו מדבריו הברורים אשר כתב לרבים בשם מוהרנ"ת? ושוב אנו רואים כאן זלזול ברבי אברהם, והמצאת דמיונות על "תקופות" שונות בחייו שכביכול בכל תקופה שינה והחליף דעתו, משל לא קיבל קבלה ברורה בעניין זה מתלמידי מוהרנ"ת כאשר הבאנו לעיל, ואת ההמצאה הזו נאלץ בעל הקונטרס לבדות מלבו, לאחר שראה דברים מפורשים וברורים שכתב ר' אברהם שאי אפשר להתוכח איתם.

ומה שכותב כאילו ר' אברהם אמר לאנ"ש בארץ ישראל שלא יסעו לאומן, הנה כבר ראינו בספר תולדות שמואל את גודל הכיסופים שהיו לתלמידיו וידידיהם ולשאר אנ"ש שבארץ-ישראל בזמנו לנסוע לאומן, וגם שמענו מזקני אנ"ש שרבי דוד קלמנוביץ אחיו של רבי יעקב מלמד זצ"ל הצטער לעת זקנותו על שלא שמע לראבר"ן שאמר לו לבוא איתו לאומן.

ויתכן והוא לא אמר בפירוש למאן שהוא לנסוע, מפני כמה סיבות: (א) כי בדבר שיש בו מסירות-נפש אין להגיד לשני מה לעשות, כמובא בשיחות הר"ן רי"ד: "שמעתי בשמו שאמר כשאדם שואל להצדיק אם לעשות דבר שיש בו מסירות נפש בשביל השי"ת, הוא ראוי לו להשיב ולצוות עליו שלא לעשות, אף על פי כן השואל אין צריך לקיים דבריו, כן שמעתי בשמו". וכן בחיי מוהר"ן סעיף תו: "וכן הוא נוהג לדורות שכששואלים להרב והמנהיג על דבר שיש בו מסירות נפש צריך להשיב לא, אף על פי שבאמת לאמיתו רצונו שימסור נפשו וישבר כל המניעות".

וכולם ידעו מה דעת רבינו בענין ראש השנה מהספרים הקדושים ומהשיחות בעל-פה, אבל שהוא יגיד לעשות דבר של מסירות נפש זה לא היה שייך כלל. כי אז, שלא כמו היום, הנסיעה בים וביבשה ארכה שבועות וחודשים, והיתה כרוכה במסירות-נפש בגשמיות וברוחניות.

ב) רבי אברהם מעולם לא ראה עצמו מנהיג, ולא היה אומר לאחרים מה לעשות, אף בדבר שהוא סובר שזה יהרג ולא יעבור כידוע מתלמידיו (ועיין בספר 'תמימי דרך' שמעולם לא היה רבי אברהם מייעץ עצות לאנשים, וכן בספר שארית ישראל מכתב ט) וכל שכן בענין ראש השנה שכולם ראו מה שהוא בעצמו נוהג וידעו דעתו ועל כן מה יש לו להגיד הלא הוא נוסע וכו'.

בקונטרס רב"י סעיף טו כותב:

**"דלו"י צ"ל אמר שמעתי מפי קדשו של ראב"ן מארץ-ישראל
לא צריכים לנסוע לאומן על ראש השנה וכן לפני הסתלקותו
היה חזק מאוד בדעתו שאין לנסוע מהארץ לאומן על ראש
השנה".**

הנה כולם זוכרים איך שרבי לוי יצחק צ"ל היה אומר: "נשים מנעול על הבית הכנסת ובצום גדליה נחזור לכאן", וכן הרה"ח רבי שמואל צציק צ"ל כותב בקונטרס 'עין הארץ' דף ל"ג: "וכן רבי לוי יצחק צ"ל כל ימיו אשר חיה, היה מדבר הרבה שצריכין לנסוע על ראש השנה לאומן וכו' עיי"ש.

ונביא בזאת את תשובת האה"ח ר' משה בינשטאק שליט"א תלמיד מובהק לרבי לוי יצחק צ"ל על דעתו בענין זה (התפרסם בגליון 'אוצרות' כי תצא תשס"ט):

"זכיתי להכיר את רלו"י צ"ל בער"ח ניסן תשכ"ד, ומאז שנת תשל"א הייתי כמעט צמוד אליו במשך ח"י שנים, עד עלייתו לגנוי מדומים בכ"ב תמוז תשמ"ט. עד לשנותיו האחרונות היה מרבה לדבר על גודל החיוב לנסוע לאומן לראש-השנה, אף לבני ארץ ישראל, והירבה לדבר בשבח גדולי אנ"ש שמסרו נפשם

וגופם ונסעו מדי שנה לראש-השנה, כרבי נתן ב"ר יהודה ורבי מאיר מטפליק. כן סיפר איך שרבי אברהם ב"ר נחמן נסע מארץ ישראל לאומן בכל שנה, מתרנ"ד עד תרע"ד, למרות שסבל מאוד מטלטולי הדרך, ובעיקר מחוסר הצניעות בדרכים...

אולם לא אשכח באיזו התלהבות דיבר על רבי אפרים ב"ר נפתלי, שהיה זקן מופלג (בגיל תשעים) ונסע מארץ-ישראל לאומן, וכששאלוהו: "אולי ח"ו תסתלק בדרך ויקברוך אי שם שלא לפי כבודך?" אמר: "אפילו מען זאל מיר באגראבן אונטער א פארקען (כלומר אפילו שיקברוני מאחורי גדר בית הקברות, במקום שבו קבורים פושעים) - העיקר שאסע לרבי לראש-השנה!!!" הוסיפו לשאול אותו: "אולי תסתלק לפני שתגיע?" השיב: "אז הרי הייתי בשנה שעברה. זכורני כיצד החל רבי לוי יצחק לתכנן את הנסיעה לאומן לראש-השנה, ותיאר כיד ה' הטובה עליו איך שנאמר את הסליחות של זכור ברית' בבית המדרש במאה שערים, ובבוקר נטבול כאן במקווה ואחר כך ניסע לקלויז באומן שנקבל לידינו..."

בתקופה האחרונה לחייו, כשנפרצה הדרך לאומן, ורבי לוי יצחק שהיה עדיין תחת השפעת אכזריות השלטונות הקומוניסטיים שגזרו עליו מיתה - לא עיכל את הדברים, ואמר לי: "גם כשהכלב ישן הוא ערני ומסוכן..." עם זאת, לאחר ראש-השנה תשנ"ט, כשחזרו הנוסעים בשלום ור' מיכל דורפמן סיפר לו על הצלחת הנסיעה ועל מסירות נפשו של הצדיק רבי שמואל שפירא, התלהב רלוי"צ והרים את ידיו ועיניו לשמים, וקרא: "ר' שמיל ר' שמיל, העיניים הטהורות שלו".

כשהתקרב מועד הנסיעה לראש-השנה תש"ן, וכל תלמידיו נרשמו לנסיעה, נפוצו שמועות בשם רלוי"צ שלא ברור אם גם מארץ ישראל צריך לנסוע לראש השנה באומן. אני ששמעתי אותו במשך כל השנים דורש בחשיבות הנסיעה, לא יכולתי להתאפק, ובעת שליוויתי אותו לביתו (בפעמים האחרונות

להיות אצלי

שעוד יצא לבית הכנסת) יחד עם ידידי ר' יצחק חשין, שאלתי אותו אם נכון הדבר שאמר כי אין הלכה ברורה בזה. ענה לי "אני רק אומר שאני אינני יכול לנסוע". אמרתי לו: "הרי הדרך כל כך קלה ונוחה". אמר לי: "האם אתה חושב שאינני יודע בן כמה אני?..."

הבנתי את כוונתו והזדעזעתי, אך אזרתי אומץ ואמרתי לו: "רלוי"צ, כיום תוך שלוש שעות ניתן להחזירכם לארץ". ענה לי: "לא, באותו היום שאסתלק ברצוני להיקבר". אמרתי לו: "גם זו לא בעיה, שלוש שעות ואתם כאן". אמר לי: "אינו דומה קולטתו מחיים לקולטתו לאחר מיתה". כאן הפסקתי להתווכח. ראיתי שרבי לוי יצחק יודע את מצב בריאותו הרופף, והוא ביישוב דעתו מתכוונן לנסיעה לעלמא דאתי.

אני וחברי היקרים, תלמידיו הקרובים ביותר, עומדים ומשתוממים איך אפשר לומר שהוא שלל את הנסיעה לאומן - לאחר שמסר נפשו על נסיעותיו לציון הקדוש, כפי שהתבטא שהדרך היתה מחופה בחודי חניתות - ולומר שהתנגד ח"ו לנסיעה לאומן לראש-השנה? ברור כשמש שאם היה בחיים עמנו, הוא היה נרשם ראשון לנסיעה, כאשר ב"ה איכשר דרא והנסיעה קלה כל כך".

הרי לנו שרק זקנותו המופלגת ויראתו מהקומוניסטים שעדיין שלטו אז, לאחר שכבר ישב שם בעבר בכלא ונשפט למיתה כנודע, אלו שהניאוהו מלנסוע, וכמו שאמר לאחד "אתה לא מבין מה שהולך להיות כאן הם ישימו את כולכם ליד גדר ויהרגו אחד אחד".

וכן בספר תמימי דרך מכתב כ"ח כותב רבי לוי יצחק: "ידידי היקר אודות הנסיעה הק' על ציון הק' - מה אכתוב לך, הוא עניין מסירת נפש, בפרט רוסיה, זה אין יכולין ליתן עצה בזה, אפילו אדמו"ר זצ"ל בחייו ג"כ לא השיב על דבר שצריכין למסור נפשו. פה היה מעשה, איש א' מגבעתיים נסע לרוסיה והי' לו ג"כ זה העניין כמו אצלך והוא כבר דר הרבה שנים בארה"ק, אף על פי כן לא עלינו ח"ו נתפס שם על הרבה שנים. השי"ת יוליך אותך בדרך האמת באופן

שהכל יהא לטובה. עיין בהתורה הק' ט' תיקונים, שעיקר פגם של הכאת הצור היה ע"י דחיקת השעה, המאמין לא יחוש. ג"כ אצלינו יסוד חזק כיסופין והשתוקקות לכל דבר, ועי"ז נעשים כלים וצמצומים לקבל במועדו ובזמנו". עכ"ל.

ובמכתב קל"ו הוא כותב: "אשריכם, שתזכו להיות על ציון הקדוש עם בנך יחי' ומה שכבודו מסופק, אפילו רק להיות שם הוא גם כן טוב מאד וכו' כל זמן שאנו מלובשים עם הגוף א"א לצייר גדולת הציזון הק' ומי שזוכה להיות שם. יעזור השי"ת שיפתחו הגבולים והמצרים שיהא ביכולת להיות שם, יצמח מזה ישועות והמתקנות לכל העולם כולו כי הגאולה שלימה תלויה בהציזון הק'. רק ב"ה שאתם זוכים להיות שם ולומר עשרה קפיטל תהלים ולספר לפניו כל לבו, יאמין לי ידידי אף שב"ה הייתי הרבה פעמים על ציון הק' כי מקום דירתי היתה שם אף על פי כן אם יהא באפשרות להיות שם הייתי מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות לומר עוד הפעם י' מזמורי תהלים".

וכן במכתב ל"א כותב רבי לוי יצחק: "תאמין לי ידידי היקר שלא כתבתי ח"ו מה שכתבתי רק כפי האמת שבליבי אף שהייתי ב"ה הרבה פעמים על ציון הק', רציתי מאוד מאוד להיות עוד על ציון הק' (מארץ-ישראל) ולשפוך לבי לפני אדמו"ר זצ"ל, רק כפי שידוע אני שהם חיפשו אותי מאד בהרבה מקומות ירא אני מאד אפילו לחשוב מזה, עד שיעזור השי"ת ויקויים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. אוי אוי רוסיא! שמי שנופל ח"ו בידם הוא מסוכן הן בגשמיות סכנת נפשות ממש, והן ברוחניות כל היהדות שלו יהא נבלע ח"ו במקומות האלו, אפילו שם ישראל יהא נשכח ממנו בשביל זה כתבתי דעתי השי"ת יעזור". ובמכתב פ"ד מבקש רבי לוי יצחק מרבי צבי יוסף וסילסקי זצ"ל שיסדר לרבי צדוק גרינוולד ז"ל ניירות לנסוע מארץ ישראל לציזון הק' וז"ל בודאי הוא דבר גדול מאד להשתדל שיהא לו יכולת לבא על ציון הקדוש שהוא טובה נצחית תיקון הנפש".

להיות אצלי

בקונטרס רב"י סעיף טז כותב:

"ידוע לכולנו שרלו"י היה מתון מתון בכל מעשיו והתבטאויותיו ואף על פי כן נשמע מפורש מפיו שרבי אפרים ברבי נפתלי ורבי אברהם ברבי נחמן'ס רבו הנערץ, לא זכו לקבורה בארץ ישראל בגלל שעזבו את הארץ הקדושה לנסוע לאומן על ראש השנה".

היתכן לומר דבר כזה? האם רבם דקרו ח"ו? הלא כל השנים דיברו שאצל ר' אברהם בר' נחמן נשאר ההשארה של דעת רבינו, היעלה על הדעת לומר דבר מוזר כזה שר' אברהם לא ידע (ולא קיים) מה דעת רבינו ומוהרנ"ת ח"ו ובפרט שאין שום שם ידוע מאנ"ש מבאומן שאמר שלא צריכים לנסוע מארץ ישראל לאומן כמו שכתבנו בשם ר' י"מ קארמן שכל אנ"ש באומן סברו שחייבים לנסוע מארץ ישראל לאומן. אבל אם כן אמר כך דברי הרב ודברי התלמיד, דברי מי שומעים? ואם אכן כך אמר רלו"י צ, שוב אי אפשר להביא ראיה ממנו מה היתה דעתו של רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל בענין הנסיעה לאומן לראש השנה, כי אם יכול לומר דברים כאלו על רבו ועל תלמיד מוהרנ"ת, יכול גם לשנות מדעת רבו.

בקונטרס רב"י סעיף יז:

"להיות בארץ ישראל זה חיוב, לצאת לחו"ל לקברי צדיקים יש מתירים ויש אוסרים, אין מחייבים. כל אבא כשר לא מצוה את בניו לצאת מהארץ לבוא אליו, אלא הוא בא אליהם מחו"ל, וכ"כ רבי אברהם בר"ן שרבינו דר בירושלים אצל כותל המערבי והוא תיקון גדול גם בזמן הזה לילך לשם לתיקון לראש-השנה ומי שאומר שרבינו ז"ל באומן ולא איתנו בארץ, מגשם ברוחניות ופוגם בארץ ישראל ובגדולת הצדיק וכו' וכי בארץ הקודש צמח דור שלם של חסידי ברסלב דור תקומת החסידות בלי רבינו ז"ל וכו' השומע ישמע והחדל יחדל וה' ישמור על הנוסעים מהאוקראינים וכו' ויחזרו אלינו, תרתי משמע, לשלום!!"

אין אף פוסק שאוסר לצאת מהארץ לחו"ל לקברי צדיקים (וכבר הבאנו באריכות את דעת הפוסקים לעיל) וכל אנ"ש נסעו ונוסעים מארץ ישראל לציונו הק' באומן כולל בעל הקונטרס.

ועל מה שהוא כותב "אין מחייבים", תשובתנו היא: רבינו הקדוש חייב אותנו להיות אצלו באומן על ראש השנה איש בל יעדור!!!

ועוד כותב:

"כל אבא כשר לא מצוה את בניו לצאת מהארץ לבוא אליו, אלא הוא בא אליהם מחו"ל".

אבל מה נעשה שיש לנו אב זקן, רבינו הקדוש והנורא, שציוה והזהיר וביקש מאיתנו לבוא אליו לאומן על ראש השנה.

עוד הוא כותב:

"ומי שאומר שרבינו ז"ל באומן ולא איתנו בארץ, מגשם ברוחניות ופוגם בארץ ישראל ובגדולת הצדיק וכו' וכי בארץ הקודש צמח דור שלם של חסידי ברסלב דור תקומת החסידות בלי רבינו ז"ל וכו' השומע ישמע והחדל יחדל וה' ישמור על הנוסעים מהאוקראינים וכו' ויחזרו אלינו, תרתי משמע, לשלום".

בזמן שביהמ"ק היה קיים היה צריך להביא קרבן דווקא בבית המקדש, מדוע? הרי השי"ת נמצא בכל מקום בעולם ויכול לקבל נחת רוח מהקרבן בכל מקום, אז מדוע דווקא בבית המקדש?

ולענייננו, אכן התפשטות נשמת הצדיק הוא בכל העולם כמובן בזה"ק, אבל זה לא קשור לתיקונים של קבר הצדיק וכו' כמבואר באריכות בליקוטי הלכות, כמו באמירת התיקון הכללי שההבטחה שרבינו הק' הבטיח להוציא משאול תחתיות וכו' זה רק מי שיגיד על ציונו הק' כן ממש הוא התיקון של ראש השנה שצריכים להיות אצלו על ציונו הק' באומן וכבר כותב רבי אברהם ברבי נחמן בשיחות וסיפורים סעיף לז' וז"ל: "גם מבואר מצירופי דברי מוהרנ"ת ז"ל

שבהכרח השינויים הנזכרים לעיל באות ל"ג נשתנה כמו כן הכרח התקשרות נפשות ישראל לעצמות יוסף כי בגאולה הראשונה היתה התקשרותם אליו על ידי קיחת עצמותיו (כנ"ל) ועתה יזכו מדור לדור אלפים נפשות ישראל להתקשר לעצמותיו על ידי ההשתתחות על קבורת עצמותיו ושזה מה שהבטיח רבינו ז"ל בהבטחה גדולה לכל הבאים על קברו הקדוש כי גם זה מעיקרי אתחלתא דגאולה".

וכן בסעיף מג' הוא כותב: "כי על ידי משה ואהרן ועצמות יוסף כנ"ל יצאנו ממצרים וגם עתה מזה הגלות בצאתנו על ידי בן דוד, נמצא הכרח גדול בעצמותו כנ"ל". ועוד כתוב באנשי מוהר"ן סעיף ד': "שמעתי מר' נחמן ברבי שכנא ז"ל ששמע ממורנ"ת לענין נסיעת ראש השנה וכו' והיוצא מדבריו הקדושים שכל נסיעה ונסיעה של כל אחד ואחד יהיה לה חלק בקץ הגאולה". ומי שנוסע לרבינו הקדוש על ימי ראש השנה, לא רק שהוא לא פוגם בקדושת ארץ ישראל, אלא הוא מקרב את ביאת גואל צדק בב"א, וממשיך קדושת ארץ ישראל אם כן, מי "מגשם ברוחניות ופוגם בארץ ישראל ובגדולת הצדיק" - האם מי ששומע בקול רבינו בתמימות ופשיטות ומגיע אליו כציוויו, או מי שמתחכם ומנסה להיות חכם יותר מרבינו שאמר לבוא אל ציונו דווקא?

ועוד הוא כותב:

**"וכי בארץ הקודש צמח דור שלם של חסידי ברסלב דור תקומת
החסידות בלי רבינו ז"ל?"**

ומה שצמח דור שלם של חסידי ברסלב גם באמריקה ובשאר מדינות בחו"ל יש ציבורים גדולים של אנ"ש היקרים, האם בגלל זה יש מי שיגיד שרבינו נמצא באמריקה ולא צריך לנסוע לאומן, כי "איך צמח דור של חסידי ברסלב באמריקה או באנגליה וכו' בלי רבינו"?

ומה שהוא כותב:

"ה' ישמור על הנוסעים מהאוקראינים".

ברכתו מיותרת, כי רבינו הקדוש כבר אמר: "כבר השגחתי ודאגתי להוצאות הנסיעה של אנשיי הבאים אלי לראש-השנה, וגם על הוצאות הנסיעה חזרה, "איך האב שוין אויסיגיקוקט אויף מיינע מענטשן וואס קומען צו מיר אויף ראש-השנה און אויף צוריק אויך". (הובא בשיש"ק ב-כז). ואם גם על הוצאות הנסיעה חזור רבינו משיגח עלינו, אין לנו לחשוש שלא נחזור.

ועוד הוא כותב

"ויחזרו אלינו".

ראה מה שמובא בשיש"ק קה - קכה: "בספר חיי מוהר"ן בכתב ידו של מוהרנ"ת ז"ל היה כתוב שיגיע עוד עת כזו שיסעו ויבואו מכל העולם בערב ראש-השנה להשתטח על ציון רבינו ז"ל ויהיו עם רב כזה עד שיצטרכו להעמיד שומרים ושוטרים להשגיח על הצבור שלא יתמהמהו יותר מדי ויפנו מקומם להבאים אחריהם". והדבר מתקיים בימינו באופן נפלא, שרובבות יהודים מכל רחבי תבל באים לאומן לראש השנה כמצוות רבינו וגודל ההתעוררות וההרהורי תשובה שזוכים שם אין לשער ולתאר, ומגודל ההמון שבציון צריך להעמיד שומרים כנ"ל. ורואים בחוש שדבר אחד מדברי מוהרנ"ת לא נפל ארצה. וכן מה שכתב ראבר"ן: "ועתה יזנו מדור לדור אלפים נפשות ישראל להתקשר לעצמותיו על ידי ההשתטחות על קבורת עצמותיו ושזה מה שהבטיח רבינו ז"ל בהבטחה גדולה לכל הבאים על קברו הקדוש כי גם זה מעקרי אתחלתא דגאולה". (ואת זאת כתב בזמן שעדיין לא באו אלפים לאומן) על כן בלי ספק גם כותב החוברת יחזור אלינו.

בקונטרס רב"י סעיף י"ח:

"רבינו הק' בארץ ישראל הוא רבי משא"כ בחו"ל יש בחינת ריב כמבואר בלקו"מ מ"ח עיי"ש בקיצור לקו"מ ז"ל רבי אברהם ברבי נחמן בביאור הלקוטים סוף סי' קנה: "נשמת משה משיח בארץ ישראל ובחוץ לארץ, ועיקר מקומו במקום הקדוש, בארץ ישראל אותיות רבי, ובחו"ל ריב אבל העיקר הוא לבוא מאותיות

ריב לאותיות רב"י. עכ"ל".

האם אין קץ לדברי הבלע?! כיצד יכול להרהיב עוז ולכנות את ציון רבינו הקדוש בשם "ריב"? ובפרט כאשר ראינו את דברי מוהרנ"ת שעיקר הגאולה תהיה על ידי הנסיעות של כל אחד לציון רבינו, ושהראש השנה של רבינו אין גדול ממנו, ושכל קדושת ארץ ישראל נמשך על ידי ציונו הקדוש, ושהוא קדוש בקדושת אבן השתיה בצמצום נפלא עד שכל אחד יכול להכנס לשם וכו'. ויכול להיות שיש אחד שנמצא בגופו בארץ ישראל ונשמתו בבחינת חוץ לארץ, מכיוון שמתחכם וחולק על הראש השנה של רבינו שמשם נמשך כל קדושת ארץ ישראל, דהיינו השגחתו יתברך וכו' כמובא לעיל. (וכל תלמידי מוהרנ"ת ותלמידיהם שנסעו מארץ-ישראל לאומן לראש-השנה, האם לא ידעו את דברי רבינו במאמר הנ"ל. אתמהא!?)

כותב:

"רבי אברהם ברבי נחמן בביאור הלקוטים סוף סי' קנה: נשמת משה משיח בארץ ישראל ובחוץ לארץ, ועיקר מקומו במקום הקודש, בארץ ישראל אותיות רבי, ובחו"ל ריב אבל העיקר הוא לבוא מאותיות ריב לאותיות רב"י עכ"ל.

הנ"ל לא הביא את תחילת המאמר ונצטט קטע משם: "ובאלה הימים, שכבר זכינו לשמוע קול קורא במדבר, פנו דרך ה' כל גיא ינשא, וכל הר וגבעה ישפלו, וכו' ובמים עזים נתן לנו השם יתברך את הדרך ונתיבה בנפלאות שלא היו מעולם, וכל מחיר הנסיעה לבעל הספינה ברצוא ושוב הוא בכ"ה רובל כסף, והדרך כבוש ותמידי, עד שיש ביכולתו לנסוע ולבוא ברצוא ושוב גם משם לאומן לימי ראש השנה הקדושים, ואיך נכנה ונקרא בשם פירוד והרחקה מאדמו"ר הקדוש ז"ל להיושב בארץ עיר אלקינו (רואים מכאן בבירור שלהתגורר בארץ ישראל זה דבר גדול אבל הציון זה באומן וצריכים לנסוע מארץ ישראל לרבינו הק' באומן על ימי ראש השנה) וכו' הוכרח גם אדמו"ר ז"ל בעצמו למסור את נפשו לנסוע ולבוא ולקבוע שם מקומו לנצח, וכל אשר יצא משם

(מארץ ישראל) לא היתה זולת על דעת לחזור ולבוא לשם עם כל נפשות ישראל המזכרחים לכל זה ולא להשתקע בחוץ לארץ בתמידות, כמבואר מדבריו ובחיי מוהר"ן בסיפור נסיעתו לנאורטיש, שלפי שעה לבד הוא רואה בברסלב ושאר המקומות אבל מקומו האמיתי והנצחי הוא בארצו ועירו לבד (דהיינו בארץ ישראל בירושלים עיר קדשנו) וכו' וכן נשמע מפי מוהרנ"ת ז"ל שגם כל פטירתו לא היתה זולת בסיבת הדחיה מפני השעה וכו' וכו'. קדש' קדשים' תהיה' סופי תיבות משה כי נשמת משה נמצא בארץ ישראל ובחוץ לארץ ועיקר מקומו במקום הקודש, ובארץ ישראל אותיות רבי ובחוץ לארץ ריב אבל העיקר לבוא מאותיות ריב לאותיות רבי עכ"ל, דהיינו שרבינו יבוא לארץ ישראל עם כל עם ישראל בגאולה השלימה, אבל כעת הציון נמצא באומן וכדי לקרב את הגאולה צריכים לנסוע לשם, וכמו שכתב בפירוש במ"א (שיחות וסיפורים לז'): "כי בגאולה הראשונה היתה התקשרותם אליו על ידי לקיחת עצמותיו [כנ"ל] ועתה יזכו מדור לדור אלפים נפשות ישראל להתקשר לעצמותיו על ידי ההשתטחות על קבורת עצמותיו ושזה מה שהבטיח רבינו ז"ל בהבטחה גדולה לכל הבאים על קברו הקדוש כי גם זה מעקרי אתחלתא דגאולה". הרי לנו שבשביל להחיש את הגאולה השלמה, שאז יבוא רבינו איתנו לארצנו ולמקדשנו שיבנה במהרה בימינו, צריכים לנסוע לציונו הקדוש באומן.

ועוד כותב שם בתחילת קונטרסו בסעיף א:

"רביה"ק אמר לבוא אליו לראש השנה, ולא אל קברו בראש השנה.

מיותר אף להגיב על הדברים המוזרים הללו, כל השומע יצחק, "לבוא אליו ולא על קברו?" מה זה אליו מה זה קברו, הלא הוא הציון והציון זה הוא.

ועוד הוא כותב:

ואכן בכל הדורות אף אחד לא ניגש לציון רבינו ז"ל בראש

להיות אצלי

השנה, הן מוהרנ"ת עצמו וגדולי תלמידי רבינו ז"ל וכל דורו, הן רבי נחמן טולטשינער וגדולי תלמידי מוהרנ"ת ז"ל וכל דורו, הן רב"ן ז"ל, הן רבי לוי יצחק ז"ל ודורם לא ניגשו לצייון בראש השנה [והמנהג החדש והתורה החדשה לגשת בראש השנה לצייון – זהו מדין "חדשים מקרוב באו..."] והשאלה הנשאלת [עכ"פ לנו בני ארץ ישראל], איפה זה "לבוא אליו"? האם, באם נמצאים בעיר אומן במרחק של חצי ק"מ, או חמישה ק"מ, או עשרים ק"מ מהצייון אבל בתוך עיר אומן זה נקרא "לבוא אליו", ואילו בארץ ישראל, אשר תמיד עיני ה' אלוקיך בה "מראשית השנה", ובפרט בירושלים סמוך ונראה לכותל המערבי אשר שם דר הצדיק כדאיתא בזה"ק, וכמו שהאריך רב"ן ז"ל (בשיחותיו, ובפרט בשבט שנת תר"ע – כמודפס בסוף ס' "כוכבי אור" (דפוס משך הנחל), ובפרט שרבינו ז"ל בעצמו אמר בחיי חיותו, שרובו כבר בארץ ישראל לעת עתה נמצא בברסלב וכו', ואשר נפשו, רוחו ונשמתו חיתו ויחידתו כולם נמצאים בארץ ישראל (ובאומן איכא רק קיסטא דחיותא, אבל מעשית רובו ככולו נמצא בכותל המערבי כדאיתא בזה"ק), א"כ האם הבא ל'שול' הנקרא על שמו ואשר בו הכריז מו"ר רלו"י ז"ל "דער רבי איז דא (רבינו כאן) – זה לא נקרא לבוא אליו?! [והנני להבהיר, שאנן בדין כידוע דעת רלו"י ור' אלחנן ספקטור, ור' אליהו חיים רוזין ואתם שבעים זקנים זצ"ל, שסברו שאין לנסוע לר"ה למידון לרשב"י, כי ראש השנה של רבינו נמסר רק לרבינו ז"ל כמתנה מן השמים כמו שאמר בעצמו, ודבר זה לא קשור לצדיקים נוספים, וכן לדין הראש השנה של רבינו לא קשור לשום קבר, כולל של רבינו ז"ל בעצמו, כי התיקון של קברי צדיקים הוא לא התיקון של ראש השנה, אלא עניין נלווה בערב ראש השנה בלבד, וממילא כל העניינים הנעלים הקשורים לקברי צדיקים כולל קבר רבינו ז"ל אין עניינם לדין שלנו כאן ודי בזה".

הנה דבר זה הוא שיבוש נורא של כל היסוד של ראש השנה של רבינו הק', כי מוהרנ"ת כותב בפירוש שבראש השנה האחרון לחיי רבינו הקדוש, אז היו

עיקר דיבוריו על מעלת הראש השנה שלו ורצונו שיבואו אליו ורוב הדיבורים הידועים והמפורסמים בגודל העניין לבוא אליו נאמרו בראש-השנה האחרון של שנת תקע"א, ועל זה כותב גאון עוזנו מוהרנ"ת זיע"א: "ומכלל דבריו הקדושים שדיבר אז עמנו, למדנו כמה דברים: למדנו עוד הפעם עוצם גודל החיוב להיות אצלו על ראש השנה, כי אף על פי שידענו זאת מכבר, אף על פי כן מריבוי דבריו הקדושים אז בזה ומתנועותיו הנוראות אז, הבנו עוצם החיוב יותר ויותר, שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאיין דבר גדול מזה" (חיי"מ תו).

ובחיי מוהר"ן סעיף קכ"ו כותב מוהרנ"ת: "דרכנו היה להיות אצלו על ראש השנה ועל שבת חנוכה ועל השבועות, אך ביותר ויותר הזהיר להיות אצלו על ראש השנה ואמר שעל ראש השנה הוא רוצה שיהיו כל אנשי שלומנו כולם כאחד אצלו, איש לא יהיה נעדר. וגודל האזהרה שהזהיר להיות אצלו על ראש השנה אין לשער. והכפיל באזהרה זו כמה פעמים ואמר שכל ענינו הוא ראש השנה, גם בראש השנה האחרון דיבר עמנו גם כן מזה, מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה ואמר בזה הלשון מה אומר לכם - אין דבר גדול מזה! ובלשון אשכנזי וואס זאל איך אייך זאגן, קיין גרעסירס דער פון איז ניט דא וכו' כי אף על פי כן שאצל כל הצדיקים היו נוסעים על ראש השנה, אבל שום אחד מהם לא הקפיד ולא הזהיר כל כך כמותו".

ואותו אדם בא ובהינף-יד מבטל את דבריו הקדושים של מוהרנ"ת באמרו: אמנם מוהרנ"ת אומר "שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאיין דבר גדול מזה", אבל אני מבין יותר טוב ממנו, ואומר שאין שום עניין לבוא לראש השנה לאומן לאחר הסתלקות רבינו, ויש דבר גדול מזה - להיות ב'שול'. רחמנא לישזבן! אוי לדור שעלתה כך בימיו! מתקיימים לעינינו דברי חז"ל במסכת סוטה פרק ט': "בעקבות משיחא חוצפא יסגא וכו', והמלכות תהפך למינות, ואין תוכחה וכו' וחכמת סופרים תסרח (דהיינו

להיות אצלי

שיעקמו ויסלפו דבריהם הקדושים), ויראי חטא ימאסו, והאמת תהא נעדרת, נערים פני זקנים ילבינו”.

ועיין בספר שערי צדיק לרבי גדלי’ קעניג זצ”ל, מכתב י’: “ויסכר פי דוברי שקר הלוקחין גדולה לעצמם לעצמם ובעזות פניהם ככלבים המה רועים וכופין אנשים לתחות שעבודיהו ומונעים מהם טוב הנצחי בכזב שבדו מלבם החסר וריק, באמרם בחלקלקות לשונם גאזה ובוז שהעיקר על פי דעת רבנו הוא להיות על קברו בערב ראש השנה ולא בראש השנה, והעיקר בראש השנה הוא רק הקיבוץ לבד יהיה הקיבוץ במקום שיהיה אפלו במסקוה או בשאנגהאי או בסאן פראנציסקו או באונו לולו וכו’ וכו’ חוצפא כלפי שמיא כזו גדלה ורבה מתוך הרבוי והשקר כמבאר בלקו”א סימן נ”א בהתורה אמר רבי עקיבא עיין שם. ולא חלי ולא מרגיש איך טחו עיניהם מראות דברים אמתיים ברורים כשמש בצהרים המבוארים ומפורשים להדיא בכל ספרינו הקדושים היפך דעתם ודבריהם הנבערים מדעת האמת.

”ואומר, אך זה חטאתם הצומחת מהעדר שימוש תלמידי חכמים זקני אנ”ש האמתיים וכו’ כי לו חכמו ישכילו זאת, היה ראוי להם לשום מחסום לפיהם, להרכין ראשם בפני גדולים וטובים מהם ולשבת לרגליהם להטות אזניהם לשמוע בלימודים ולקבל עליהם לקיים דבריהם הק’ הנאמרים באמת, המבוארים ומפרשים להדיא כנ”ל, וגם בספרי ליקוטי הלכות, עיין שם בחלק חו”מ בה’ מתנה ה’ בהראשי פרקים שם, שכתב וז”ל: “לקדושים אשר בארץ המה ואדירי וכו’ שברבי עוצם הקלקולים ח”ו, אין סמיכה כי אם על צדיקים שוכני עפר, ועל כן משתטחים על קבריהם הקדושים, כי אז דייקא ממשכים חסדים נפלאים בכל פעם חדשים לגמרי בפרט בראש השנה וכו’ ע”כ. ועיין שם בהשמטות השייך לאות י”ג שמבאר בפירוש “לבוא על קבריהם הק’ בימי ראש השנה”, עין שם. ועין עוד שם בהלכות חובל בחבירו ה”ג אות כ’ שכתב וז”ל: “ועל כן אז בימי ראש השנה מסוגל יותר להתקבץ יחד על קברי הצדיקים

אמתיים וכו' ע"כ. ועין עוד בספר מכתבי מוהרנ"ת עלים לתרופה מכתב רל"ז שכתב וזה לשונו "והעיקר שתשמח במה שזכית להיות על ראש השנה כמה פעמים, ובמה שאנו מקוים להיות עוד על ראש השנה כל ימי חיינו, כי עתה זה כל נחמתי, וכל מגמותי לזכות את כל השומעים לדברי שהיהו כולם על ראש השנה היינו במקום גניזתו הקדוש של אדמו"ר ז"ל כל ימיהם לעולם, בודאי יחזיקו לי טוב לנצח וכו' ע"כ.

"עוד מבואר להדיה כהנה וכהנה בעוד כמה וכמה מקומות בספרי רבנו ז"ל ובדברי מוהרנ"ת ז"ל כמבואר בקונטרס אמרות טהורות, אבל לא חזרתי עליהם כי יראם המעיין שם ויבינם לעובדה ולמעשה, ולא כתבתי כאן כי אם עוד איזה מקומות שלא נזכרו שם. וכו' ע"ש". עד כאן לשון ר"ג קעניג.

ואנו רואים שגם לפני זמנים טובא היו מי שרצו להתחכם בעת שלא היה אפשר לנסוע מארץ ישראל לאומן, והקיבוצים דברסלב נתחלקו לשניים: ירושלים ומירון. והיה אחד שמגודל תבערת לבו להראות כמה מחוייבים כולם להיות בירושלים דווקא, פרסם איזה קונטרס שבו רצה להוכיח כביכול שעניין הנסיעה לציון רבינו הוא בערב ראש השנה בלבד ולא בראש השנה, וכבר אז יצאו אנ"ש הנאמנים, ומחו על מה שכתב. (ואותו מחבר לבסוף חזר בו ונסע לראש-השנה לאומן כידוע).

וזה נוסח הכרוז שנדפס אז:

למען ציון לא אהשה

נזדעזענו עד עזמק נפשנו בראותינו בעינינו אנשים יחידים בקרב אנ"ש מזתהלכים בדעות כוזבות, ולשמוע אוזן תדאב כל נפש, כי הם מן הדברים העומדים בכבשוננו של עולם ומיסודי השארת דעת וקדושת רביה"ק בקרב אנ"ש לעולמי עד, הללו באים לטעון בכסילותם כי כל צוואת רבינו מענין ראש השנה לאהרן הסתלקותו.

להיות אצלי

היה כאילו רק להתקבץ ביחד באיזה מקום שהוא ואפי, בכל עיר שהוא, ומוסיפים לומר דברי אוולת שכל סיבת בואם של אנ"ש בכל הדורות בעיר אומן הייתה אך כדי לומר הי, מזמורים שגילה רבינו סגולתם, ולא מהטעם הידוע כדי להתפלל עמו יחד במקום גניזתו הק..

והנה דברים הללו איז להם שום שחר, וכל הסובר כך הוא נראך מפריד אלוף כי הם היפוכו של דברים מפורשים וברורים שבספרי רבינו ותלמידו הק, כפי אשר נעתיק לקמן מעט מזעיר, ולאחרונה הודפסו כזבים הללו בקונטרס מיוחד ע"י חז ... דמן חבריא מוכר "כפתור ופרה" על הציון מפריה, רעיונות כוזבים שאיז דעת הסידות ברסלב סובלתו, (ע"ש סעי, כ, שכתב בדברים אלז). ולא ראינו מי שיקום וימחה בדבר זה היקר וקדוש לנו בהתקשרותנו לשורש היוזנו, ויאמר למשחית דעות זה, הרף! גנוז את ספרך! הלא מאז ומקדם מזמן התייסדות הקיבוץ הכללי בירושלים עיה"ק ולא נשמע כזאת ולא גרסו כל אנ"ש בלי יוצא מן הכלל סברא מוטעית ותשובה אפיקורסית כעין זו שאחריתה מי ישורנו לבא לסטות מכל דרכי ועצות רבינו בדעות משובשות כגון אלה. אדרבא מי יחגוד עוז לטעון אחרת מדברים המפורשים יוצאים מפי אדמו"ר הק,, ומאן דהוא הסובר אחרת אל יתעלם מקטעים אלו המועתקים בזה, שהם מועט מן המרובה, דברים פשוטים וברורים בנידון זה.

(א) דברי רביה"ק המובאים בחיי מוהר"ן גודל יקרת ראש השנה בזה"ל: "בערב ר"ה האחרון באומין עמדנו לפניו . . . ענה הוא ז"ל ואמר בקול חזק מעומק הלב: ומה אומר לכם אין דבר גדול מזה היינו מלהיות אצלו על ראש השנה . . . ומכלל דבריו הק, שדיבר עמנו למדנו כמה דברים: למדנו עוד הפעם עוצם גודל החיוב להיות

אצלו על ר"ה, אע"פ שידענו זאת מכבר אעפ"כ מריבוי דבריו הקדושים אז בזה ומתנעויותיו הנוראות אז הבינו עוצם החיוב יותר ויותר שא"א לבאר זאת בכתב, וגם אז למדנו שרצונו חזק להיות אצלו באומאן על ר"ה תמיד לאחר הסתלקותו ושאיך דבר גדול מזה, "עכ"ל הק, ומכאן יסוד ושורש גילוי דעת רבינו על המשך ביאתנו אליו בר"ה גם לאחר הסתלקותו, ואיך אפשר לבוא ולטעון דעת אחרת?

(ב) וברוח הדברים הללו חוזר כמה פעמים מוהרנ"ת בתוך מכתביו הק, ונעתיק מהם כמה בלשון קדשו: "והזכה לנסוע מהרה על ציון הק' לאומן על ראש השנה הבעל"ט וכו, (מכתב קמ"ג). "ולחיות על ראש השנה במקום גניזתו הק, " (מכתב רכ"ה). "והכל בכח הוראש השנה הקדוש והנשגב והנורה מאד שזכינו להתקבץ יחד במקום גניזתו הק' (מכתב רכ"ח). "וכל מגמוזתי לזכות את כל השומעים לדברי שיהיו כולם על ראש השנה היינו במקום גניזתו הק' של אדמו"ר ז"ל כל ימיהם לעולם" (מכתב רל"ז). "והגיעו ימי ראש השנה שבהם נעוועד יחד על ציון הק' (מכתב ת"י). "אף גם להיות על ציון הק' שלו בפרט בימי ראש השנה בתוך כלל אנשיו הקיבוץ הק' שלו" (מכתב תכ"ד).

(ג) והא לך דברי צוואתו של מוהרנ"ת זיע"א לבנו שישתדל איך שהוא להיות באומאן על ר"ה אפי, ביחידות, והדברים מדברים בעד עצמם מגודל יקרת הוראש השנה בעיר אומן דייקא,; "על אודות אסיפתנו בימי ר"ה אמר פ"א לבנו רבי יצחק ז"ל בזה"ל אני מקוה. שיתקיים הדבר עד ביאת הגוה"צ אבל אף על פי כן מי יודע ח"ו מה שיעבור בזה (מגודל ועוצם הקטרזגים המתעוררים ע"ז בכל עת) אולי ח"ו ימנעו ולא יניחו בשום אופן לבא לשם, זאג

איך דיר זאלסט תמיד זיין ראש השנה אין אומין ערב ראש השנה זאלסט זיך שטעליך אפילו אין מארק באיזה מקום שרוואים משם בית ציונו הק, וזתאמר שם העשרה ק, תהלים ואה"כ תתפלל שם באומן אפ, באיזה עזרה (פאליש) של ביהמ"ד וכן תנהוג כל ימי הייך" (כוכבי אור אנשי מוהר"ו עמ, ס"ט). ועוד תראה גודל יקר סהודותא ובירוד גמור שהיה לנו למוהרנ"ת בדבר הראש השנה של רבינו הקדוש במקום גניזתו דוקא, כדברי ראבר"נ בספרו בזה"ל: "מה ששמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל שלא נמצא לו בירוד ההלכה והמשפט הנ"ל זולת בג, דברים חיוב וכו, וחיוב אסיפת הנפשות בראש השנה למקום גניזתו הק, עכ"ל (ביאור הלוקוטים סי, ס"א סעיף ס"א). ואלו דברי הגאון הקדוש הר"נ מטשעהרין בספרו פרפראות לחכמה על תורה ה, וזלה"ק על עיניו הקיבוץ בראש השנה "והלא עיקר הקיבוץ עכשיו הוא הוא בשביל לבוא ולהתפלל על קברו עכלה"ק! . וכך הם גם דברי תלמידו הגה"ק רבי ברוך אפרים על דבר תיקוני הראש השנה שכתב בזה"ל: "על כן כשבאין על ציון קברו הקדוש על ראש השנה אז נכללים כל התיקונים בשלימות וכו, (באבי הנחל ליקוטי תנינא ע"ד).

המוכח מכל הנ"ל דברים ברורים כשמש בצהריים על דעת האמת של הצדיק האמת במהות התקבצות הסידי ברסלב בעיר אומאן! מאז קבע רבינו את מושבו שם וכך לאהר הסתלקותו עד ביאת גוא"צ בב"א ומי האיש אשר יהין להרים ידו בזדון לחרוט עלי גליון דעות הפוכות ומוזרות אשר לא שיערום אבותינו מעולם זה הטוב יכפר ויה"ר שתמלא הארץ דעה את ה' ויפתחו שערי ציון הנעולים ונבוא לשם כולנו כאיש אחד בלב אחד לקבל שם תיקוני ר"ה הקדושים אכי"ר.

המעוררים .

ראש כל שנה ושנה צוה להתקבץ על ציונו הק' אומצה להתפלל עמו יחד ברצנה ולצעוק על נפילת המלכות בכוונה (שיר ידידות להר"י ברייטנר זצ"ל).

מעשה רב ממוהרנ"ת זי"ע:

מובא בשיחות וסיפורים נ"ד: "ופעם אחת שמעתי מאבי ז"ל סיפור בניין הביהכ"נ אשר באומן (ששמע אבי מפי מורנ"ת ז"ל) כי בשנה הראשונה שאחר הסתלקות רבינו ז"ל לא נמצאו יותר מששים אנשים (שבאו להשתטח על קברו הק' בער"ה) וגם זה המספר הרים מאד את הבטחון בלב מוהרנ"ת ז"ל שתהיה נקבעה זאת האסיפה לדורות [כנהוג עד היום] כי בתחילה לא עלה על דעתו כלל שיתעורר גם זה המספר לנסוע לרביז"ל על ראש השנה לאחר הסתלקותו כמו בימי חייו [ואשר יסופר לקמן בחלק רביעי].

"ובערב ראש השנה נסכם בלב רבי יודיל ורבי שמואל אייזיק ז"ל ועוד מגדולי תלמידי רביז"ל להתפלל ע'ל זה המקום שהתפלל בו רבינו ז"ל בעצמו בראש השנה האחרון שקודם הסתלקותו (שנקרא בשם האמבאר כמובא בס' חיי"מ) אבל מורנ"ת ז"ל נתעקש ועמד כנגדם בטענתו ששמע מפי רבינו ז"ל שאמר פעם אחת אליו ולחבירו רבי נפתלי ז"ל אני רוצה שתהיו מעורבים עם העולם [ובלשון המורגל בזה"ל איך וויל איר זאלט זיין אויס געמישט מיט דער וועלט] ורצה מחמת זה שיתפללו כל הציבור בביה"כ שנקרא בשם 'שומרים לבוקר' שהוא נבנה אז בסמוך ע"י איש אחד שרצה וחשק שאנשי שלומינו יתפללו שם. וגם כל אנשי הציבור התמידי שבוה הביה"כ הסכימו על זה [כי המחלוקת שהיתה בחיי רבינו ז"ל נשקט ונשתקע אחר פטירת רבינו ז"ל מלב רובם ככולם של אנשי העיר ונתמהמה זה ההשקט עד תחלת שנת תקצ"ה שעמד מי שעמד כאשר נספר לקמן. ועד זאת השנה היו רגילים אנשי העיר לבקש אורחים מאנ"ש לסעוד אצלם בסעודת ראש השנה].

להיות אצלי

אבל מחמת ששאר תלמידי רבינו ז"ל עמדו בזה כנגד מורנ"ת ז"ל נסכם הדבר להתפלל בהאמבר הנ"ל (שהתפלל בו רבינו ז"ל כנ"ל) ולפנות ערב כשנתאספו לתפילת המנחה נתעורר לאין ערך תבערת לב מורנ"ת ז"ל בצער ויסורים על עברם על דברי רבינו ז"ל (להיות מעורב עם שאר נפשות ישראל כנ"ל), עד שחזר ונתלבש במלבוש העליון לילך אל החוץ ולבוא להביהמ"ד הנ"ל ולבלי להתפלל כלל עם תלמידי רבינו ז"ל ורבי נפתלי בראות כן ממורנ"ת ז"ל נתעורר ג"כ לילך אל הבית המדרש הנ"ל. ועד שנתעוררו גם שאר התלמידים לילך אל הביהמ"ד הנ"ל. ואנשי הביהמ"ד הנ"ל קיבלו אותם ברוב כבוד, והתפללו עמהם יחד עד עשרה שנים. אבל מחמת שמשנה לשנה נתוסף הציבור הנוסעים לאומין על ר"ה. ראו אח"כ בסוף העשרה שנים שאין שום אופן ויכולת כלל לסבול את הדוחק בזה הביהכ"נ וחזרו לזה המקום הנ"ל (האמבאר שהתפלל שם רבינו ז"ל) ואח"כ במשך שנה או שנתים נתקלקל ונחרב קצת עפ"י איזה סיבה זה האמבאר עד שגם שם לא היה באפשר להתפלל. והתחיל מורנ"ת לשכור איזה חדר גדול אשר חיפש ומצא בכל שנה שיהי' ביכולת שיכנסו שם כל הציבור להתפלל בראש השנה.

אבל אח"כ סיבב השי"ת בקצת שנים שהי' קשה וכבד לאין ערך למצוא חדר כזה לשכרו וראה מוהרנ"ת שאם לא ישתדל לבנות עבור זה בית הכנסת מיוחד להתפלל שם באסיפת הקיבוץ בראש השנה לא תתקיים כלל אסיפת הקיבוץ. כי בלי ספק יהי' נמצא לפעמים שנה אחת שלא יהי' לשכור חדר כזה ותתבטל האסיפה לגמרי ח"ו מחמת זה. ונתעורר באמצע השנה לסבב בכל העיירות שנוסעים מהם לאומין לימי ראש השנה כנ"ל ולהציע לפני אנ"ש בכל עיר ועיר להתנדב מעות לצרכי זה הבניין. עכ"ל. הרי לנו ברור שאצל מוהרנ"ת היה העיקר להיות אצל רבינו באומן בראש השנה, וזה היה חשוב אצלו יותר מההתקבצות יחד. ולא כדעת האומרים שבערב ראש-השנה צריך להיות באומן, ואחר כך בראש-השנה להתקבץ יחד, לא משנה היכן.

ולגבי זאת שלא ניגשו אל הציון ביום-טוב, כבר הבאנו לעיל את דבריו הברורים של הרב מטשערין זצוק"ל שקדושת הציון בכל הרואה. קחנו משם.

ואמר רבי שמואל שפירא זצ"ל בשם רבי משה גלידמן זצ"ל שמוהרנ"ת אמר שאם לא המתנגדים, היה הולך לציון בשבת ויום-טוב, אבל גם כך המתנגדים חולקים וחשש להרבות ההתנגדות.

ולגבי ראש חודש, מובא בימי מוהרנ"ת ח"ב סעיף כ"ג: "ביום ערב חודש הנזכר לעיל, בא לעת ערב הרבני הותיק מורני הרב רב שמואל איזיק נ"י שנתעכב בדרך ולא היה עמנו על ציון הקדוש בבוקר, ולא בא עד סמוך למנחה ועדיין לא טעם כלום והיה בדעתו לילך תיכף על הבית עלמין, אבל ראיתי שהוא לו לטורח גדול כי בא מקור גדול ונתייגע בדרך, והיום רד מאוד, ועכבתי אותו קצת, ותכף נתרצה לומר: טוב שאלך למחר בראש-חודש, (וכנראה שזה היתה כוונתו של מוהרנ"ת שילח בר"ח על ציונו הק') וישב לאכל. ובלילה היה עמנו על התנאים ובבוקר הלך על ציון הקדוש, וכשחזר משם, נתעורר לי חשק לילך גם-כן אף-על-פי שביום אתמול היה בדעתי לבלי לילך בראש-חודש מחמת שהיה בדעתי להתעכב עוד איזה ימים באומאן, אבל עכשו, מחמת שהלך רבי שמואל איזיק עם איזה אנשי-שלומנו, נתעורר לי חשק, על-כן הלכתי והתפללתי שם, ופרשתי שם שיחתי קצת, ועל-ידי זה נתחזקתי יותר בענין נסיעתי". (ולא כמו שסילף בעל החוברת בהמשך שמוהרנ"ת הלך לכבודו של רבי שמואל איזיק, הלא רבי נתן הלך לציון אחרי שרבי שמואל איזיק חזר משם). רואים שרבי שמואל איזיק ושאר אנ"ש הלכו לציון בר"ח, וכן מוהרנ"ת ג"כ הלך ומה שבתחילה לא רצה ללכת כי היה בדעתו להישאר עוד כמה ימים.

וכן מובא בספר 'יקרא דחיי' שהרה"ג רבי מרדכי הלברשטאט מסוקולוב זצוק"ל דרכו היה שהלך על ציון אדמו"ר בראש השנה והיה אומר צדיקים במיתתם קרויין חיים. פעם בהיותו על ציון אדמו"ר ראה רבי הערשלי (שהיה גר סמוך לבית החיים והיה משגיח על ציון אדמו"ר) כי אש חופפת את כל

אהל אדמו"ר ונבהל רבי הערשלי ורץ מהר לציון אדמו"ר וכשהגיע קרוב לציון אדמו"ר והציץ לתוך האוהל ראה כי הכל על מתכונתו ורבי מרדכי שוכב על ציון אדמו"ר בהשתטחות". ע"כ.

נעתיק חלק מהקונטרס היקר "חדי רבי שמעון" אף שהרבה מהדברים מופעים כבר למעלה אבל היות שזה מברר ומוסיף לעניין הנ"ל, נעתיקנו כאן.

(א) הקיבוץ באומין על ראש השנה - להיות בר"ה עצמו במקום גניזתו.

(ב) חיי מוהר"ן: גודל יקרת ראש השנה שלו אות ד': "ומכלל דבריו הק' שדיבר עמנו למדנו כמה דברים, למדנו עוד הפעם גודל החיוב להיות אצלו על ר"ה וכו'. וגם אז למדנו שרצונו חזק להיות אצלו באומין על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו ושאין דבר גדול מזה וכו'".

(ג) ומובן לכל מעיין ישר פשוטם של דברים, איך למדו והבינו זאת. והוא, כי הלא באמת כל דיבוריו של רבינו אז הי' בענין גודל החיוב להמשיך ולבוא אליו על ר"ה תמיד כמו שהיו רגילים לבוא אליו בשנים הקודמות, רק שאז הפליג וגילה חיוב הדבר וגודל מעלתו יותר ויותר, עד שאין דבר גדול מזה, כמבואר בדברי מוהרנ"ת לעיל. אך היות שהדבר ברור שרבינו כבר ידע אז והכין עצמו כבר להסתלק בח"י ימים אח"כ (שלשם זה היתה כל מטרת ביאתו לאומן כידוע), מזה ידעו כולם והבינו ברורות, שכוונתו ז"ל בכל אלה הדבורים הוא, שישאר אותו מנהג הק' גם לאחר הסתלקותו באותו אופן ממש שהיה בחייו, כי הלא על זה האופן היו דיבוריו בענין זה. (והטעם, כי צדיקים במיתתם קרויים חיים ממש. וענין קבורתם הוא רק כמו שחולפים ועוברים מחדר לחדר כמבו' בדבה"ק במק"א). והיינו שיתקבצו להתפלל יחד בימי ר"ה אצלו באומין היינו קרוב לקברו הק'. כמו שהתפללו אצלו בראש השנה בימי חייו הק'.

ובאמת שכל סדר ההתקבצות באומין שהיה נוהג אחר הסתלקותו ז"ל, שהיו באים בער"ה להשתטח על קברו הק' ולהרבות שם בתחנונים כ"א כפי מה

שהוא ואח"כ היו מתפללים יחד שם באומין בביהמ"ד הנקרא על שמו שהיה סמוך לקברו הק'. כל זה היה ממש כמו בימי חייו הק'. שגם אז היו באים אליו על ער"ה והיו נכנסים אליו אז ביחידות להתוודות וכו' ואח"כ בר"ה היו מתפללים כולם יחד אצלו ז"ל. וידוע מה שרבינו ז"ל אמר שאחרים היו מאחלים לעצמם ר"ה כזה כמו הער"ה שלנו. אך אעפ"כ מובן ופשוט, שכל עניין הערב ראש השנה היה רק הכנה להראש השנה עצמו, שגם זה צריכים. והעיקר הוא הר"ה בעצמו. אבל אם בחייו ז"ל היה בא אליו אחד בערב ראש השנה, ואח"כ בר"ה עצמו היה מתפלל במקום אחר לא עם רבינו ז"ל בוודאי הוא, שהאדם הזה לא היה מקיים הנסיעה לרבינו על ר"ה. כמו כן ממש הוא גם לענין הראש השנה שלאחר הסתלקותו ז"ל שאם אחד יבא רק על ער"ה להשתטח על קברו הק', ובראש השנה עצמו ייסע מאומין ויתפלל במקום אחר, אפילו יחד עם אנ"ש, בוודאי הוא שהאדם הזה לא קיים צוואת רבינו ז"ל להיות אצלו באומין על ראש השנה.

ומי שרוצה לחדש ולומר שלאחר הסתלקותו ז"ל נעשה ענין חדש שונה מבימי חייו הק', והוא ש"העיקר להיות אצלו" הוא רק בערב ראש השנה ולא בר"ה, כי בראש השנה עצמו די ומספיק רק ההתקבצות להתפלל יחד באיזה מקום שהוא ובזה אנו מקיימין אזהרתו הק' - אין זה אלא מן המתמיהין, והוא להיפך מן המפורש והמובן בפשטות בדברי מוהרנ"ת ז"ל.

כללו של דבר, דענין "הנסיעה לצדיקים על ראש השנה" המבואר בתורותיו הק', שבכלל זה הוא ענין הנסיעה אליו ז"ל - הכוונה היא כפשוטה, לבוא אל הצדיק ממש הן אם זה בחייו. הן לאחר הסתלקותו - למקום קברו הק' הן אמת שההתקבצות להתפלל יחד ע"ש הצדיק ובהתקשרות אליו בכל מקום שהוא, הוא דבר גדול מאד וכנזכר גם בלקה"ל מעלת הקיבוץ, אבל אין לזה שייכות כלל לענין גודל הפלגת המעלה של "לנסוע לצדיקים על ר"ה" שבזה תלוי עיקרי התיקונים הנפלאים שנעשים בר"ה, שהזהיר ע"ז בתורותיו ובשיחותיו

להיות אצלי

הק'; ובפרט בראש השנה האחרון של ימי חייו הקדושים ז"ל. שזה נעשה אך ורק ע"י שבאים אליו כפשוטו וכאמור.

וכבר כתב כן אחד מגדולי אנ"ש בדור העבר נכד אדמו"ר ז"ל ותלמידו של רבי משה ברסלבר ז"ל (תלמיד מהרנ"ת ז"ל) ה"ה החסיד המפורסם רבי שמשון בארסקי זצ"ל, במכתבו משנת תרפ"ט (נדפס בס' שארית ישראל מכתב ס"ב): "גם דיברתי עם ר' אברהם סופר ונתברר הדבר, אז דיא אסיפה פין אנ"ש בפולין כמו בשנה העבר איז נאר א טובה להתפלל במתינות ובהתעוררות אבער וועגען תיקון פין ר"ה דארפין כל א"ש ביינקען לאומין, כי ר"ה שם ולא בשום מקום, כן אמר מוהרנ"ת ז"ל. וכוונתו פשוטה וברורה, כי עיקר הענין הוא להיות בר"ה "במקום גניזתו הק'; ולא קיבוץ גרידא.

הרה"ק מוהר"ן מטשעהרין ז"ל בס' פרפראות לחכמה סי' ס"א (חדו"ר"ש): "ובזה גילה דעתו בפירוש שכוונתו להתאסף יחד גם על קברו ז"ל להתפלל שם כי עצמות יוסף הוא קבר הצדיק ממש וכו'" הגה"ק ר"א בר"נ ז"ל בס' ביאור הלקוטים סי' ס"א (חדו"ר"ש) אות ס"א: "מה ששמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל וכו' וחיוב אסיפת הנפשות בראש השנה למקום גניזתו הק' עכ"ל". מוהרנ"ת בעלים לתרופה מכתב רכ"ה: "ועל כולם מה שאנו מכינים עצמינו במחשבתנו להיות על ר"ה במקום קודש גניזתו הק' וכו'" וכן נמצא כלשון הזה עוד בכמה מכתבים.

(ומכאן, דבכל מקום שנזכר בדברי הרה"ק מטשעהרין ז"ל ובשאר מקומות עניו מעלת ההתאספות בר"ה באומין "להתפלל יחד בביהמ"ד הנק' על שמו". עיקר כוונתו היא מצד שהיתה ההתאספות בקירוב למקום גניזתו הק' כי לא יסתור דברי עצמו ודברי מוהרנ"ת הברורים דכל מעלת ההתאספות באומן על ר"ה היה מצד שהוא מקום גניזתו הק')

ועיין במגיד מישרים (סודות שגילה המלאך להרב ב"י), פ' אמור ד"ה אור ליום שבת כ' לתשרי: "והא גשמים דאתו לא הוו דוגמת שפך לו קיתון על פניו ח"ו

אדרבה נתקבלו דבריכם ורשב"י ובנו שמחו לקראתכם בקרותכם זוהר על מערתם ובכפר הסמוך להם וכו' ובכן תדע כי הם שמחים מאד בקרותכם זוהר על מערתם או בכפר הסמוך להם וכו' "אע"פ שנפש הצדיק השורה על קברו עולה למעלה בר"ח וחזה"מ ויום-טוב ושבת, אעפ"כ אין זה גורע כלל לעניין נפלאות התיקונים שנעשים על ידי שמתפללים על קברם או סמוך להם. (הסבר הדברים בקטעים דלהלן)

במגיד מישרים הנ"ל, מבואר שזה היה בהג הסוכות ואעפ"כ הגיע תענוג ושמחה לרשב"י בזה שלמדו אז זוהר על קברו ובכפר הסמוך לו.

בסדר הדורות (מועתק גם בס' חיבת ירושלים מאמר גלילות ארץ אות כ"א): "יחזקאל הנביא נפטר וכו' ונקבר בבבל וכו' ובנו כיפה על קבר יחזקאל וכו' ועשו כנסת גדולה סמוך לה וכו' ובאים מארץ מרחק שם להתפלל שם מר"ה עד יום נפור וגם ראש הגולה בא לשם עם ראשי הישיבות מבאגדד ומוציא ס"ת גדול מכתיבת יחזקאל הנביא וקוראים בו ביום הכיפורים וכו'".

וכך נהגו בדורות שלפנינו, וגם בימינו, חסידים ואנשי מעשה וביניהם אנשים רמי מעלה ומקובלים המתנהגים ע"פ האריז"ל - לשבות שבתות במירון על ציון הרשב"י זי"ע, ובפרט אנשי שלומינו הותיקים עובדי ה' מאז ומקדם. ועד היום נהגו לשבות שם שבתות (וכידוע מדברי רבינו גודל המעלה הנפלאה לשבות אצל הצדיק) ומעולם לא עלה על דעת מי שהוא לפקפק על זה.

ואם יקשה מי שיקשה, הלא ידוע מהאריז"ל שאין נפש הצדיק נמצאת על קברו אפי' בר"ח וחזה"מ וכ"ש בשבת ויו"ט, הנה לפיך העתקת דברי האר"י ז"ל בזה. ודברי קדושים אשר בארץ המה, ודברי מוהרנ"ת ז"ל, ותראה דהקושיא מעיקרא ליתא, והכל שריר ובריר.

שער הגלגולים להאריז"ל הקדמה ל"ח: "גם ציוה אותי שלא אמנע מלייחד היחודים וכו' ושלא אלך לא בשבת ולא ביו"ט ולא בר"ח כי נפשותם עולות למעלה ואינם מושבות על הקבר, ופעם אחד שלחני על קברי הצדיקים בחוה"מ

להתפלל עליהם אבל לא נשתטחתי וכו' (וא"ל כי היחוד של היודי"ן והווי"ן וכו' ואפילו להשתטח על הצדיקים בר"ח הוא טוב היחוד הזה וכו').

ספר דברי תורה (להגה"ק ממונקטש ז"ל) מהדו"ק סי' צ"ו מעתיק משעה"ג בלשון זה: "ובשבתות ויו"ט ור"ח לא תשתטח כי אז נפשותם עולות למעלה ואינם מושגות, ואפילו בחוה"מ תוכל להתפלל אליהם אבל לא תיחד יחודים".

וכותב ע"ז בעל דברי תורה: "כי גם בחוה"מ עולות כמו ביו"ט ע"כ אין לעשות אז ייחודים בהשתטחות כנ"ל רק מותר להתפלל שם בחוה"מ שימליצו בעדו למעלה וזה אסור ביו"ט כי שאלת צרכיו אסורה ביו"ט, משא"כ בחוה"מ דשאלת צרכיו מותר ע"כ מותר להתפלל אז שם ג"כ". (מבואר מדבריו שהוא הדין ביו"ט שייך עניין התפלה על קבר הצדיק, וזלת שאלת צרכיו שאסור ביו"ט, וראה להלן) וכותב שם עוד: ומה שיתפלל שם בחוה"מ, כיון שהנפשות עולות דהוא יו"ט כנ"ל י"ל היינו לעזור ההבלי דגרמי שזה שורה בתוך הקבר גם בשבת ויום-טוב עד התחיה ב"ב, וע"כ יכולים להתפלל דאז מותר שאלת צרכיו כנז"ל.

המשך דברי הד"ת הנ"ל: "ולפלא כי שמעתי מחסיד ת"ח זקן אחד בשם רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע כי דרכו היה לצוות לילך בעת צרה להתפלל על קבר הגאה"ק ר' שכנא זי"ע השוכן שם בלובלין (חותנו של רבינו הרמ"א זיע"א) ופ"א באו לפניו להתפלל על חולה א' בחוה"מ, וציוה לילך על קבר הנ"ל, ושאלוהו הלא היום חוה"מ, ואמר מה זה אם יו"ט הוא או חוה"מ, כי רק הנשמות עולות למעלה, וגם חלק הנפש השוכן על הקבר, אבל על כל פנים ההבלא דגרמי נשאר גם אז עד התחיה וכח קדושת ההבלי דגרמי של הר"ר שכנא הנ"ל עדיף יותר משאר ציון של אחר". עכ"ד.

התיקונים הנפלאים שנעשים על ידי שבאים על קבר הצדיק נעשים גם ע"י ההבלי דגרמי לבד שהוא ג"כ קדוש מאד ויכול על ידי זה לתקן את הכל. כמובא בליקוטי הלכות יו"ד הכשר כלים ה"ד אות ז': "אבל באמת הצדיק גם בעת מיתתו והסתלקותו ממש אינו מסתלק מן העולם לגמרי ח"ו, כי עדיין נשאר

בהעלם חיות נפלא בתוך גופו הקדוש והנורא שהוא בחי' הבלי דגרמי שנשאר אפי' אצל כל אדם וכו' אבל הצדיק, בפרט הצדיק הגדול במעלה שזיכך עצמו מכל וכל, הוא אינו מת כלל כשרז"ל. כי צדיקים במיתתם קרויים חיים כי גם אחר הסתלקותו מקושר ומיוחד בחי' חיות גופו שהוא הבלי דגרמי בעצם חיות דקדושה ומקושר ומיוחד כל חיותו עד לעילא לעילא וכו' ואז הוא עוסק בתיקון נפשות ישראל יותר מבחייו מחמת שאז עולה בכל פעם למדרגות גבוהות ונפלאות ונשגבות כ"כ עד שיכול לתקן הכל, וזה בחי' מעלת קברי הצדיקים אמתיים כי שם על קברו שורה השארת נפשו הקדושה (ר"ל ההבלי דגרמי כנ"ל) כמבואר בכתבי האריז"ל ונפשו קשורה למעלה למעלה וכו' ועי"ז הכל יכולים להתתקן וכו' כי מי שקלקל וכו' וכן כל מה שפגם יותר וכו' עד שיש שפגמו כל כך בפרט עתה בדורות הללו, שאי אפשר להם להתתקן כי אם על ידי כוח הצדיקים שוכני עפר, שעל ידי שבאים על קבריהם הק', יכולים להמשיך שם הארת פי שניים שנמשך מבחינה גבוה ועצומה מאד שעיי"ז גם הוא יכול להתתקן אפילו אם הוא כמו שהוא" עכ"ל. וכל זה הוא אפילו על ידי ההבלי דגרמי לבד, כמובא שם להדיא, ששוכן בתוך גופו הקדוש והנורא בכל עת אף גם בשבת ויום טוב עד התחיה, עד כאן מהקונטרס חדי ר"ש.

ומוהרנ"ת הבין שכל העיר אומן זה נקרא סמוך לציון הק' כמו שכתב הרב מטשערין שבזה כולם שווים כהנים וישראלים היות שזה בית הקברות ע"כ כל מי שנמצא באומן אז הוא נמצא אצל הציון. ואין הפרש בין הציון של רבינו הק' לבין רבינו בחיים חיותו, כי רבינו הוא חי וקיים כמובא בשיחות הר"ן סעיף קנ"ו: "כשהיה באומאן שמע בביתו קול של הצועקים על הבית העלמין על קברי אבותם שדרכם לזעוק ולהתפלל שם בקול מר כנהוג ופעם אחת שמע אשה אחת שהיתה צועקת שם על אביה אבי! אבי! בקול מר מאד ובתו חי' היתה עומדת אצלו אז ענה ואמר לה: האשה הזאת צועקת בכוונה היטב אבי אבי אבל אביה אינו בכאן כלל וכו' אבל אצל הצדיק אין צריכים לחשוש זה

להיות אצלי

שמא אינו שם כי מיתת הצדיק הוא רק כמו מי שיוצא מחדר לחדר אחר והמשיל אז לבתו על עצמו כמו שאני עתה בחדר זה ואח"כ אני יוצא מחדר זה ונכנס לחדר הב' וסוגר הדלת אחריי, אם את תבואי אל הדלת ותצעק אבי אבי וכו' לא אשמע דבריך? כדברים האלה נשמעו מפיו הקדוש כמה פעמים שרמז לכל אחד ואחד כמה המעלה של מי שיזכה לבוא על קברו הק' והנורא כי בודאי ישמע דבריו ויעזור ויושיע לו בכל מה דאפשר, וכבר נרשמו איזה שיחות לעיל. כי כן הי' דרכו בקודש לשוח ולדבר בחכמתו הנפלאה, ובשעת השיחה לא הבינו כוונתו ואח"כ הבינו למפרע כוונתו הקדושה בפרט בענין זה לבוא על קברו שדיבר הרבה מזה בפירוש וברמז כמה פעמים וכבר מבואר מה שייחד ב' עדים וכנ"ל".

וכמובא בלקוטי תפילות תפילה ל"ג: "רבוננו של עולם אתה ידעת כי לא היה עולה על דעתי לבקש כל אלה מלפניך, כי אף על פי שאיני יודע כל התרחקותי ממך, אבל אפילו לפי מעט ידיעתי מהתרחקותי ממך גם כן לא היה עולה על דעתי לבקש על מעט מאלה, אך אתה ה' ידעת את לבבי כי כל דברי תחינותי ובקשתי וכל תקותי ומבטחי עדיין הוא רק על זכות וכה הצדיקים האמתיים אשר אנו חוסים בצל כנפיהם על כן עליהם אני נשען לבקש כל אלה כי כוחם הגדול מספיק אפילו עלי אפילו בהתרחקותי העצום בלי שיעור וערך, אף על פי כן בכוחם הגדול אני בטוח ונשען ונסמך ונאחז שעדיין יש לי תקוה לזכות לכל מה שבקשתי מלפניך ויותר ויותר מזה, כי רחמיך לא כלים זכות וכוה וגבורת כל הצדיקים האמתיים אינו נפסק לעולם ואין שום סטרא דמסאבא שתוכל לעמוד נגד קדושתם ומעלתם וגבהם ותקפם וחזקם וכוחם וגבורתם וזכותם וכוחם הגדול יעזור ויגן ויושיע לנו ולכל החוסים בהם. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם והם נקראין חיים תמיד ותזכני להיות רגיל ביותר לבוא על ציון קבריהם הקדושים ולהשתטח שם ולפרש שיחתי לפניהם באמת כאלו היו בחיים חיותם ויותר ויותר".

ועוד כותב בחוברת רב"י:

בספרי רבינו ז"ל מוזכר בדברי גאון עוזנו מוהרנ"ת ז"ל לבוא לאומן בראש השנה וכן מוהרנ"ת ז"ל אמר "ברסלב בוער אש... הבער אותו בליבי", וא"כ שבעיד ברסלב בוער אש, למה חסידי ברסלב לא מתיישבים שם?! אלא פשוט, ש"ברסלב" הכוונה רבינו ז"ל (ודרכו הקדוש), וגם "אומן" הכוונה לרבינו ז"ל ובשעתו לא היה יותר מאשר אומן, וכל אנ"ש היו גרים באוקראינה סמוך לרבינו ז"ל ולא בארץ ישראל, אבל כיום שב"ה אורו של רבינו ז"ל זורח בתעצומות בארץ ישראל וכאן גרים רובם ככולם של חסידי ברסלב (ואשר עליהם בשעתו, לא התיחס כלל מוהרנ"ת ז"ל, מה שייך לצטט "אומן"?!) והרי אנשיו והוא עצמו נמצאים כאן, וכנ"ל באות א".

הנה אנו רואים לאורך כל הקונטרס התייחסות אל מוהרנ"ת, מסוג שלא שיערוה אבותינו ואנשי שלומנו הנאמנים, "מוהרנ"ת אמר" זה אצלו כמו עוד אנשים שאמרו ואומרים דברים. הוא לא ממש התכוון, ובטח שלא ראה אותנו הגרים היום בירושלים, צפת ובני ברק. מוהרנ"ת דיבר (לדעתו) בסך הכל לכמה תלמידים שהיו לו אז, ולא אלינו, כמו שהוא כותב מפורשות בלי שמץ בושה:

"כאן גרים רובם ככולם של חסידי ברסלב ואשר עליהם בשעתו, לא התיחס כלל מוהרנ"ת ז"ל".

שומו שמיים!!! מה נענה ומה נאמר!!! אוי לדור שעלתה כך בימיו!!! לעשות לעג וקלס ממוהרנ"ת!!!

ברוך הוא אלוהינו שהבדילנו מן התועים והמתעים אחרים בעקבותיהם, ונטע בלבנו אמונה תמימה בצדיקו הנאמן הנחל נובע מקור חכמה ובתלמידו נאמן ביתו, פי שניים ברוחו, אשר זיכך וצרף את גופו עד שקיבל בעצמו את אור השמש להזריחו גם בעומק החושך שבדורותינו אלה, אשר ראה את כל הדורות העתידים לבוא עד הקץ האחרון וחרט באותיות של אש יוקדת לדורות עולם: "וגם למדנו

שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו ושאינ דבר גדול מזה". וברוך ה' אנו מאמינים שכל דיבור מדבריו נמשך מרבינו הקדוש בעצמו ומכוון לכל אחד, בכל מקום שהוא, מדיש כל דרגין ועד סוף כל דרגין. רבינו הקדוש נמצא באומן וקורא לכל אחד מאנשיו לבוא אליו לראש השנה! איש בל יעדר!!!

וכל הקונטרס שלו מתחילה ועד סוף הוא ליצנות אחת הדוחה מאה תוכחות ועיין בספר המדות צדיק קלד: "הליצנות אינו מניח את האדם לילך לצדיקים" וכבר כתב בספר מסילת ישרים פרק ה': "ותרא קשי הלצון והשחתו הרבה, כי כמו המגן המשוח בשמן, אשר ישמיט ויפיל מעליו החיצים וישליכם לארץ ולא יניח אותם שיגיעו אל גוף האדם, כן הלצון בפני התוכחה והמרדות, כי בליצנות אחד ובשחוק קטון יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות, מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו מדי ראותו או שמעו ענינים שיעירוהו אל החשבון והפשפוש במעשים, ובכוח הליצנות יפילו הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל ולא מפני חולשת העניינים, ולא מפני חסרון הבנת הלב, אלא מפני כוח הלצון ההורס כל ענייני המוסר והיראה". האם יש ליצנות גדולה יותר מלכתוב:

"רביה"ק אמר לבוא אליו לראש השנה, ולא אל קברו בראש השנה".

בינו בווערים בעם! כסילים מתי תשכילו!

עוד כותב ב שם בסעיף ג':

פעם, כששאל ר' מיכל ב"ר יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל את ראב"ן זצ"ל האם נכונה השיחה בשם רבינו ז"ל, שאמר "ארץ ישראל או אומן" (לדידן: ארץ ישראל - ליושבי ארץ ישראל, ואומן - ליושביה והסביבות) נענע לו ראב"ן בראשו כאומר "הן נכון הדבר" אולם אח"כ אמר ראב"ן לכמה מאנ"ש, דבריו נכונים רק מה, הרים ר' מיכלה יותר מדי את הטון בתיבת "או אומן" כי רבינו ז"ל אמרם בניחותא".

א' - בכל אופן בטון כזה או בטון אחר אבל רבינו הק' אמר ארץ ישראל אבל אומן. ומה שהוא כותב שרבינו אומר ארץ ישראל או אומן הנוסח הזה אינו נכון. השיחה הנכונה היא "ארץ ישראל, אבער אומן" והתרגום בלשה"ק הוא: ארץ ישראל, אבל אומן!".

ב' - כפי שכבר הובא לעיל, כל הויכוח בין ראב"ן לרבי מיכל נכד מוהרנ"ת, היה האם להתגורר בארץ ישראל או לא, "אומן ראש השנה" זה מעל לכל ויכוח. רבי אברהם דיבר על לגור בארץ-ישראל ולבוא לאומן לראש השנה כמובא לעיל במכתבו ובכתביו. ורבי מיכל חשש שמי שידור בארץ ישראל לא יבוא לאומן, על כך השיב לו ר' אברהם מה שהשיב, כשכוונתו שרבינו לא ביטל את ארץ ישראל, ובאמת אפשר ליכות לשני הדברים, כמו שהוא עצמו זכה. ובסעיף ד' כותב בחוברת:

"הפציר פעם ראב"ן ברבי מיכלה שיעלה לארץ-ישראל עם משפחתו, ולא הסכים עמו רבי מיכלה בהטעימו שרוצה להשאר בחו"ל, כדי שיבואו בניו ונכדיו להתפלל בקיבוץ אנ"ש בראש השנה באומן, ענה לו ראב"ן בגערה "שכך יחיו שונאי ציון, אם נכדיו יסעו ויבואו לאומן". וכן הוה רח"ל שמחמת תנועת הקומוניזם, שקמה אז נסחפו ונפלו מדרך התורה".

כל העניין הזה אין לו שום קשר לנידון דידן. רבי אברהם ראה שמי שישאר תחת שלטון הקומוניסטים, בניו יירדו מדרך התורה ולא יישארו יהודים רח"ל, ועל כך אמר את אשר אמר. האם מכך ניתן להוכיח שמי שיכול לחנך את בניו בדרך התורה וגם להביאם לאומן, שלא יביאם? (מה גם שלא כל מי שנשאר ברוסיה בניו עזבו את דרך התורה, ולא כל מי שגר אז בארץ ישראל בניו נשארו שומרי תומ"צ).

ובסעיף ה' כותב בחוברת:

"ראב"ן ז"ל אמר בארץ ישראל הרי נמצא הכותל המערבי ששם שורה השכינה והצדיקים הם אנפי שכינתא כמובא בזה"ק וא"כ רבינו ז"ל נמצא שם".

רבינו נמצא בכל העולם ובפרט בכותל, אבל מי שיגיד תיקון הכללי בכל מקום אפילו בכותל המערבי ולא בציון רבינו, בודאי הוא לא נכלל בהבטחת רבינו לכל הבא אל קברו, כן ממש הוא העניין של התיקון של ראש השנה שצריכים להיות אצלו באומן דייקא, כדברי מוהרנ"ת בפשיטות ותמימות בלי שום חכמות ודמיונות כלל.

ובסעיף ו' כותב בחוברת הנ"ל:

"ראב"ן ז"ל סבר שאילו היה נמצא בארץ-ישראל ולא בא לאומן לא הפסיד בזה, וכן הכריז שאם יזכה לבוא לארץ ישראל יזור נדר על דעת רבים שאין לו הפרה, שישאר בראש השנה בארץ-ישראל ולא יבוא לאומן".

כבר כתבנו לעיל שזה צחוק וזלזול ברבי אברהם לומר שאמר (ועוד "הכריז") שיעשה נדר שלא יסע מארץ ישראל לאומן, ואם רבי לוי יצחק היה שומע ממנו שלא צריכים לנסוע, בודאי לא היה מדבר כל החיים בארץ ישראל שניסע מכאן לאומן כידוע, ומה שאומרים שבשנה האחרונה אמר שאם יחזור הוא ישאר בארץ ישראל גם זה לא ברור כלל ואם זה כן נכון זה רק בגלל שהוא רצה לזכות לקבורת ארץ ישראל, ואין כוח בשיחה שאין ידוע מה מקורה, באלו תנאים וזמנים ולשון נאמרה, לבטל מה שכתב בספרו במפורש לכל. (ועוד, דשום נדר, אפילו על דעת רבים, אינו יכול לחול על מה שכתוב בתורה ועל מה שהצטוינו על ידי כל הצדיקים האמיתיים).

ובסעיף ז' כתוב בחוברת:

"ראב"ן היה רגיל לומר בארץ ישראל דער רבי איז דא און דארט רבינו נמצא כאן בארץ ישראל וגם נמצא באומן, ואעפ"כ נמצא בארץ ישראל ביתר שאת וביתר עוז".

לא מציינו שיחה זאת בכתבי רבי אברהם, ואין לנו אלא מה שכתב לרבים וכנ"ל. ובנוסף הזה בודאי לא אמר, שרבינו נמצא כאן בארץ-ישראל יותר מבאומן, שיחה מוזרה ותמוהה מאוד, שהלא רבינו אומר שאין לו שום הפרש

בין החיים לקברו כנ"ל. בכל אופן איך שיהיה הציון הק' נמצא באומן ובראש השנה צריכים לבוא לקברו הק' כמו באמירת תיקון הכללי שצריכים להגיד על ציונו הק' דייקא.

מדוע בחוץ לארץ?

ובכלל, לגבי הקושיא איך יתכן שצדיק גדול ונשגב כמו רבינו הקדוש יהיה בחו"ל ומדוע סובבה ההשגחה שיקבר שם ולא בארצנו הקדושה, כפי שהיה רצונו בתחילה. ראה מה שכותב על כך מוהרנ"ת זי"ע בליקוטי הלכות הל' חוה"מ ד' אות ט"ו:

"הצדיק הגדול הוא מת על קידוש השם, כי כל ימי חייו מסר נפשו בכל יום על קידוש השם, ובפרט בשעת מיתתו ממש בוודאי הוא מת על קידוש השם ועיקר המיתה על קידוש השם היא בבחינת התפלה בבחינת דין של הבעל כוח וכו' בפרט מיתת הצדיקים שבחוץ לארץ שהכל הוא בבחינת התפילה בחינת דין הנ"ל שמוסרים גופם שיקבר בחוץ לארץ ששם יניקת הסטרא אחרא ונדמה להסטרא אחרא שהיא בולעת את הגוף הקדוש הזה.

"אבל זה הגוף הקדוש הוא בעל כוח גדול ועומד להסטרא אחרא בצווארה, עד שמוכרת על ידי זה להקיא הקאות הרבה מקרבה ובטנה וכו' עד שיגמור הצדיק מזה שהתחיל כי אז אינו פוסק מלעסוק בבחינת תיקון התפילה הנ"ל עד שיגמור כרצונו, בבחינת 'כצאתי מן העיר אפרוש את כפי', שכשיצא מן העיר אל קברו אז יפרוש את כפיו בתפילה הנ"ל עד שיגמור מה שרוצה.

"ועל כן שם על קברו יכול כל אחד להתתקן אפילו הגרוע שבגרועים, כי שם עיקר הכוח של בחינת התפילה הנ"ל שעל ידי זה עיקר קול התוכחה הנ"ל שהוא קול הניגון הנ"ל, שעל ידי זה מוכיח את ישראל בבחינת 'נרדי נתן ריחו' שעל ידי זה עיקר התיקון, שזה נעשה בשעת מיתתו דייקא כי אז דייקא מוכיחם.

"ועל כן שם הכל יתקנו כראוי כל מי שיזכה לבוא לשם בחייו. וזהו בחינת העשרה קפיטיל תהלים שאומרים שם שהם בחינת עשרה מיני נגינה שהם בחינת קול הניגון הנ"ל שיתער לעתיד שהוא בחינת קול תוכחתו הקדושה הנ"ל, שעל ידי זה מעורר ריח טוב אפילו מהגרוע שבגרועים שבישראל ומתקן הכל על ידי זה". עכ"ל.

ולכן אנ"ש התאמצו בכל כוחותיהם לבוא אל ציון רבינו ובפרט בראש-השנה, כי על ידי זה יוצאות כל הקדושות מבטן הסט"א, כמו שכתב רבי נתן ב"ר יהודה תלמיד מוהרנ"ת על ידיד נפשו רבי אפרים ב"ר נפתלי שנסע בשארית כוחותיו מירושלים לאומן לראש השנה: "האי צנא מלא דספרא אשר מסר נפשו בשביל להיות על ראש השנה של הצדיק להתפלל בבחינת 'דין' - כמבואר בליקוטי הלכות על הצדיקים המופלגים הגנוזים בחו"ל, שזה תפילה בבחינת דין". (נתיב צדיק קטו)

ובסעיף ה' כתוב בחוברת:

"עיינ בס' ימי מוהרנ"ת שרבי שמעון בא חד פעמית מארץ ישראל מקום מושבו לאומן, ונתעכב שם כמה חודשים ולקראת ראש השנה עזב את אומן וחזר לארץ ישראל, ומוהרנ"ת ז"ל ורבי נפתלי ז"ל לא רק שלא העירו לו על כך, אלא גם רצו להצטרף אליו. הרי שארץ ישראל מעל אומן כולל בענין ראש השנה של רבינו ז"ל ותיקוניו הנפלאים".

א. הנה מה שהוא כותב שמוהרנ"ת לא העיר לו על זה, א"א לדעת כל מה שרבי נתן דיבר עם רבי שמעון, בודאי הוא דיבר איתו הרבה יותר ממה שהוא מביא בימי מוהרנ"ת.

ב. ויכול להיות שרבי שמעון סבר אחרת ממוהרנ"ת בענין ראש השנה להיות באומן וע"כ הוא לא דיבר איתו. ואנו הולכים רק לאורו של מוהרנ"ת אשר הוסמך על ידי רבינו.

ומה שהוא כותב "הרי שארץ ישראל מעל אומן כולל בענין ראש השנה של רבינו ז"ל ותיקוניו הנפלאים", כנראה שכח את דברי ראבר"נ: "והמובן היה מדבריו הקדושים (של מוהרנ"ת) שאף על פי ששיבת ארץ ישראל גדולה מעלתה מאד, אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על ראש השנה שלו שאין דבר גדול מזה וגם כל קדושת ארץ ישראל נמשך ממנו כמובא בלקו"ת סי' מ". ובסעיף ט כותב הנ"ל:

"רבי מאטעס כתב במכתב (שארית ישראל סימן קי"ד) ז"ל גם התיקון של ראש השנה וקדושתו יכולים להמשיך גם בארץ ישראל כמובאר בתורה מ' ח"ב".

הנה המכתב הזה נכתב לבן אחיו רבי יעקב זאב ברזעסקי ז"ל בזמן שהציון היה סגור ומסוגר ולא יכלו להגיע בשום פנים ואופן והוא היה אנוס גמור, ורבי יעקב זאב היה שבור ועצב מזה שהוא לא זוכה לנסוע לאומן, ע"כ הוא חיזק אותו בדבריו אלו, כי בוודאי כשבילתי אפשרי בשום אופן לנסוע, גם בארץ ישראל יכולים להמשיך את הקדושה של הראש השנה לפי האדם והזמן, וגם היום אם אחד משתוקק לנסוע ואינו יכול בשום אופן, כגון שיש לו צו עיכוב יציאה מהארץ וכד', אז הוא זוכה ונמשך עליו בחינת ראש השנה של רבינו, כמו שאמרו חז"ל (שבת בג ע"א) "חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה". אבל אין לדמות את הזמן שבו נכתב מכתבו של רבי מאטעס לזמננו, שהדרך כבושה לכל ואפשר לזכות לתיקוני הראש השנה בשלמות. ואם באמת שבארץ ישראל אפשר להמשיך את תיקוני ראש השנה, מדוע מוהרנ"ת אמר לא לנסוע לארץ ישראל, וכתב ע"ז רבי אברהם ברבי נחמן כי ראש השנה באומן יותר גדול, אלא ללמדך ששלמות התיקון הוא רק באומן.

בסעיף י' הוא כותב:

"ומ"מ מקובל אצלנו, שלעתיד לבוא כולם יהיו חסידי ברסלב, ומקובל שכשיבוא המלך המשיח ויבנה בית המקדש, ייקח עוד

להיות אצלי

ארבעים שנה עד זמן תחית המתים, ועכשיו הגע עצמך וכי כולם כולל משיח צדקיני יסעו לאומן, וירושלים בתפארתה בהתגלות מלכות שד-י תתרוקן מתושביה, שכולם יסעו לאומן וכו' זוהי תהא תפארתה של ירושלים וארץ-ישראל "תמיד עיני ה' אלוקיך בה" וכי זה כבוד ארץ ישראל שאלפים ורבבות מבזים אותה, ומרגישים כמצורעים בה אם נשארים בה בימי ראש השנה! בסברם, שזה פגם באמונת חכמים להשאר בה, אלא חייבים לצאת ממנו לחו"ל ודוקא ביום שנאמר בו בתורה "תמיד עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה."

עד שהוא דואג על ימות המשיח, שידאג לקיים עתה את רצון רבינו הקדוש בתמימות, ובעזרת ה' כשיבוא גואל צדק, יתיישבו לו כל התמיהות והקושיות. זאת ועוד, משיח יהיה צדיק הדור כמובא בביאור הליקוטים בהקדמה בכלל התשיעי: "בדבר השגותיו והודעותיו ברוממות הצדיק ותורתו, סובב כוונתו על יחידי הדורות כרשב"י והאריז"ל, ובעיקר לא יהיה כוונתו ברובם ככולם זולת על משה משיח בעצמו שאנו מחכים אליו" עכ"ל. ומשיח בעצמו יאמר לנו מה לעשות לכשיבוא בכ"א, וכאשר יאמר לנו כן נעשה. ו"אל תהלל ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום" (משלי כז, א).

ובסעיף יב מביא מלקוטי תפילות ח"א סי' כב:

"וחמול נא עלינו ורחם עלינו בזכות צדיקי אמת שבדור ובזכות צדיקי אמת הק' אשר בארץ המה, אשר אנו וכל עמך בית ישראל הולכים וסובבים ומשתטחים על קבריהם וציון שלהם בכל ערב ראש השנה ... ותעורר לב נשמת כל הצדיקים אמתיים ... שכל נשמות הצדיקים הק' האמתיים ירדו למטה בראש השנה ויהיו עמנו בקרב עמך ישראל" (שימו לב ללשון "סובבים ומשתטחים על קבריהם" וירידת הנשמה למטה, הנמצאת בירושלים כדאיתא בזה"ק וכנ"ל באות א' מתאימים ביותר בארץ-ישראל)

הבאנו לעיל את דברי מוהרנ"ת שהצדיק עוסק בתיקון נשמות ישראל הבאים אל מקום גניזתו, על ידי ההבלי דגרמי הקדוש שלו, וכל זאת בכל השנה כולה, אבל בראש השנה רבינו יורד בנפש ורוח ונשמה וכו' כמובא בהקדמה לספר 'ציון המצוינת' שאמר רבינו ז"ל "שמחיל כל קן צפור (א"ה): היינו היכלו של משיח (כמובא בזה"ק) יניח ההיכל קן ציפור ויירד להיות עם אנשיו בראש השנה".

ובליקוטי תפילות תפילה הנ"ל מתפלל מוהרנ"ת וזלה"ק: "ותעורר רחמיך עלינו, וכו' ונזכה להכלל בשבעה רועים דקדושה שהם כלליות הקדושה, כלליות אמונה הקדושה של ישראל עם קדשך, ותמשיך עלינו ותשפיע עלינו אמונה הקדושה על ידם, ועשה למענך ולמען השבעה רועים שהם אברהם יצחק ויעקב משה אהרון יוסף ודוד, ולמען כל הצדיקים שהיו בכל דור ודור עד עתה, ולמען הצדיקים אמתיים שבדור הזה ולמען כל בית ישראל עמך וכו' חוסה עלנו ברחמיך הרבים, ותעורר לב נשמת כל הצדיקים אמתיים אשר נשמתם בגבהי מרומם ברום המעלות בעולמות העליונים הקדושים, שכל נשמת הצדיקים הקדושים האמתיים ירדו למטה בראש השנה ויהיו עמנו בקרב עמך ישראל, ויעזרו אותנו להתפלל ולהתחנן בראש השנה, ולהכניע ולגרש השטן בראש השנה וכו' עכ"ל. וראה בעלים לתרופה רנ"א וזלה"ק: "והכל בכוח קדושת הצדיק האמת שגילה כל זה ועוסק בכל זה עדיין כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם וכמו שכתוב בזה"ק שאלמלא תפילת הצדיקים שמתו ומתפללין על החיים לא אתקיים עלמא כרגעא חדא, וחיבה יתרה נודעת לנו שתהלה לאל אנו יודעים מהצדיק האמת שעוסק בתקוננו עם כל הצדיקים שוכני עפר אשר מימות אבותינו זכות כולם יגן עלינו תמיד אמן".

ובסעיף יג כותב בחוברת הנ"ל:

"אמר הקב"ה חביבה עלי כת קטנה שבארץ ישראל יותר מסנהדרין גדולה שבחוץ לארץ".

אנו מוחים בכאב על ביזוי וחילול כבוד ציון רבינו. ציון רבינו אינו חוץ לארץ!! אלא קודש הקודשים "יקרה היא מלפני ולפנים בצמצום נפלא להיות ביכולת ליכנס לשם".

ושם בחוברת עוד בענין ראש השנה כתוב:

"ר' חש"ר שמע מפי רלו"י שמארץ ישראל לא צריכים לנסוע לאומן על ראש השנה".

לא ביררנו אצל ר' חיים שלמה האם הוא שמע מרבי לוי יצחק, ומה הוא שמע אבל ר' חיים שלמה נוסע בכל שנה לאומן על ראש השנה. דעת רבי לוי יצחק כבר הבאנו לעיל, ועוד עובדא ידענא, אחד מאנ"ש רי"ט שליט"א שאל את רבי לוי יצחק האם הוא יכול להיות בערב ראש השנה באומן ובראש השנה הוא יהיה בקייב ענה לו רבי לוי יצחק ז"ל: "למה כך? תתחבא באיזה בור, העיקר שתהיה באומן בראש השנה".

וכן בעל החוברת נסע בעצמו על ראש-השנה תשל"ג לאומן, הנקרא קיבוץ קישינוב, עם עוד 32 מאנ"ש ואם ר' לוי יצחק היה אומר שלא צריכים לנסוע מארץ ישראל לאומן על ראש השנה, למה בעל החוברת בעצמו נסע?! אלא וודאי שהוא ידע שר' לוי יצחק בעד הנסיעה לאומן על ראש השנה!

וצריכים לדעת שבחיי ר' לוי יצחק עוד לא נפתחה הדרך לאומן כי ר' לוי יצחק נפטר בשנת תשמ"ט ואף שבראש-השנה תשמ"ט היו כ- 250 מאנ"ש באומן אבל זה היה בלי רשיון כי הרשיון היה רק לקייב כמו שכתוב כל הסיפר באריכות בחוברת "ההכתרה" ראש השנה תשע"ב, רק בשנת תש"ן התחילה להיפתח הדרך וגם לא לכולם. בכל אופן בחיי ר' לוי יצחק עוד היה הדרך סגורה, ע"כ אם הוא אמר למישהו לא לנסוע זה בגלל הפחדים שיתפסו אותם לבית הסוהר וכדו' מכיוון שהוא לא ידע איך זה יתפתח, אבל על עצם הנסיעה בוודאי הוא סבר שחייבים לנסוע מארץ-ישראל לאומן.

ובכל אופן, אין בכוחו של אף אחד, אפילו יהיה צדיק גדול מהדורות הקודמים, לבטל את דבריו הקדושים של מוהרנ"ת, ומכל שכן לא מישהו מהדור הזה.

בסעיף ג' הוא כותב כתוב:

"רבינו ז"ל אמר (חיי"מ ס' רל) שטוב היה שיהי' לאיש כשר סוסים שייסע לתוך איזה יער, ושם ידברו יראת שמים ויהיה להם התבודדות עיי"ש. והנה ברור כשמש שבזה"ז שיש רכב – ניתן לקיים רצון רבינו ז"ל עם רכב, ולא צריך (ולא מומלץ) לעשות כן בסוס [ולא כאיזה בע"ת שקנה סוס בהיותו בב"ב, ורכב עליו לשדה ההתבודדות, דרך כביש גהה].

והמבין יבין שה"ה בכל מקום שהוזכר אומן בהקשר ללבוא אליו לראש השנה, היינו משום שבשעתו אנ"ש גרו באומן ובאוקראינה, ולא היה להם יותר מזה, משא"כ כיום שרוב אנ"ש גרים בארץ – ישראל ושם זורח אורו של רבינו ביותר, ושם נמצא רבינו ז"ל ביותר (כמבואר בקונטרס דילי) מקיימים אנחנו "לבא אליו" ביתר שאת בביהכ"נ הנקרא על שמו, בירושלים עיה"ק. ובפרט שרבינו הק' אמר במפורש (חיי"מ, נסיעתו לנארוויטש) המקום שלי הוא רק ארץ ישראל".

הנה רבינו לא אומר לבוא "לאומן" רבינו אמר לבוא אליו והיינו לציונו הקדוש, וכל דברי מוהרנ"ת הם על קברו הקדוש של רבינו – ומה זה קשור לאיפה אנ"ש היקרים נמצאים?

ועוד בסעיף ד כתוב:

"(ד) בעניין ריבוי הנוסעים. ידוע שרובם ככולם לא יודעים ומבינים בין ימינם לשמאלם ברזי ושורשי וסוד העניין. ונזכיר דברי הרמב"ם ז"ל וז"ל: האמת – לא נעשה אמת, בגלל שכולם מסכימים עליו. והאמת לא בטל כשכולם מתנגדים עליו עכ"ל. ודי לחכימא ברמיזא".

האם כל תלמידי מוהרנ"ת ותלמידיהם הקדושים שנסעו מארץ-ישראל לאומן במסירות-נפש לראש השנה לא ידעו מימינם ומשמאלם?! ורק הלה חכם יותר מכולם!?

אכן, כנראה שלצנינים בעיניו הנהירה ההמונית והעל-טבעית הגדלה ומתעצמת משנה לשנה של רבבות מעם ישראל למקום ציון רבינו הקדוש באומן לראש השנה הקדוש, בזמן שהם לא מקבלים שם לא ממזון, לא נופש, לא בילוי, אלא אך ורק דבר אחד: התקרבות להשם יתברך! ויעידו אלפי בעלי התשובה שהראש השנה של רבינו החזיר אותם לאביהם שבשמיים! הלא כבר אמר רבינו הקדוש שישראל עם קדוש אינם טפשים ואם הם מוציאים הרבה ממזון על אתרוג, אז הם יודעים למה הם מוציאים, ואף כאן, ישראל עם קדוש אינם טפשים ואם הם נוהרים ברבבותיהם לאומן לראש השנה, מכל החוגים והעדות, תלמידי חכמים ואנשי מעשה לצד אנשים הרחוקים לגמרי מיהדות, זקנים עם נערים, ולא במסע תענוגים עסקינן כידוע, אין זה אלא משום כוח המושך האדיר שיש לרבינו כמובא בהתורה 'ויהי ביום השמיני בליקו"מ ע', ומזלייהו דישאל חזי שרק שם באומן יזכו לקבל תיקונם המיוחד לפני יודע תעלומות! וכבר ידוע ומפורסם הוא שהגעגועים והשוועות וההתעוררות לתשובה שיש בראש השנה באומן, אין בשום מקום אחר בעולם, וכן השמחה והאהבה שיש שם אין למצוא בכל העולם. והיה ראוי שבמקום להתקנא על זה ולהוציא לעז על הקיבוץ הקדוש באומן, שיודה ויאמר "טעיתי" ויצטרף גם כן לקיבוץ הקדוש של רבינו (כאשר כבר כמה מתלמידי הקרובים נפקחו עיניהם וראו האמת ונוסעים בכל שנה לראש השנה לאומן).

שם בשאלות ותשובות סעיף א':

שאלה: אם רבינו ז"ל נמצא בכותל המערבי - אולי נעשה שם את הקיבוץ ותפילות ראש השנה?

תשובה: בכותל המערבי נמצאים לא רק רבינו, אלא גם הרבה צדיקים, וגם קהל מגוון, ואין זה המקום המיוחד לרבינו ז"ל,

משא"כ בשול במא"ש שהוא כולו של רבינו ז"ל לבד וניתן להתקשר לרבינו ז"ל שם באופן אחר לגמרי".

הנה דברים אלו מגוחכים להפליא. האם מפריע לרבינו שעוד צדיקים נמצאים בכותל?! האם זה מונע ממנו לעסוק בתיקוניו? הלא הכותב בעצמו הביא מקודם את תפילת מוהרנ"ת: "שכל נשמות הצדיקים הק' האמתיים ירדו למטה בראש השנה ויהיו עמנו בקרב עמך ישראל" - ואיך זה פתאום מפריע לו שיש עוד צדיקים בכותל? ומה עם דברי מוהרנ"ת בעל"ת: "זחיבה יתרה נודעת לנו שתהלה לאל אנו יודעים מהצדיק האמת שעוסק בתקונינו עם כל הצדיקים שוכני עפר אשר מימות אבותינו זכות כולם יגן עלינו תמיד"?!.

מובא באנשי מוהר"ן סעיף ד' שפעם אחת בלילה הראשון של ראש השנה באומן אחר תפילת ערבית מוהרנ"ת ז"ל האריך מאד בתפילתו, ואחר התפילה נתלהב מאד ואמר לאנשיו, כשאנחנו מתקבצים לכאן (לאומן) בודאי גם רבינו ז"ל אתנו פה ביחד. וכשרבנו ז"ל פה בודאי כל השבעה רועים הם גם כן אתנו פה. ויצעק בקולו איך גלייב אזוי ממש איך זעה זיי (אני מאמין כמו ממש שאני רואה אותם!!!).

האם מכיוון שכל הצדיקים נמצאים זה יגרע מהתיקונים של רבינו?

וראה עוד בעלים לתרופה מכתבי מוהר"י מכתב ה': "וביום ו' היה היאר צייט של כבוד הצדיק יסוד עולם האר"י יצוק"ל והלכתי על ציון שלו הק' בפעם הראשונה, מה אוכל לתאר לכם בני שיחיו גודל יקרת קברו הקדוש עם כל הקדושים הגנוזים שם זי"ע, וכו' ומשם הלכתי להקבר הצדיק הקדוש הוא רבי פינחס בן יאיר זי"ע, מה אומר מה אדבר, הלכתי בחזרה לביתי ממש כאיש הפורח באויר, לא ידעתי היכן אני בעולם, והכל נתחבר אצלי עם הציון הקדוש של הנחל נובע מקוד חכמה זכר צדיק וקדוש לברכה ממש כאלו אנכי עומד בשם ובאמת הוא הכל אחד אשרי מה טוב חלקי וכו'". ע"כ זוהי שטות גמורה מה שהוא כותב שמכיוון שיש עוד צדיקים בכותל לא כדאי להיות שם. ובכך

סותר למעשה את כל מה שכתב לפני כן שרבינו נמצא בכותל. (וכנראה שיש כמה תקופות בחייו של בעל הקונטרס רב"י. תקופה ראשונה - שסבר שרבינו נמצא בכותל. תקופה שנייה - השיג שרבינו לא בכותל אלא ב'שול'. ובעזרתו יתברך, אחרי שישב מאיוולתו וישליך חכמותיו המדומות, תהיה תקופה שלישית - הוא ייסע לאומן כמו שאר אנ"ש יצ"ו הנענים לכרוזו של רבינו הקדוש בתמימות ובפשיטות).

ועוד הוא כותב שם:

שאלה: אם רבינו ז"ל נמצא ביתר שאת בארץ ישראל, אם כן למה אנו נוסעים לקברו באומן?

תשובה: כי יש תיקון גדול ומסויים [ללא קשר עם ר"ה] לבוא על קברו דייקא, דהיינו אמירת י' המזמורים המכונים "תיקון הכללי" שרבינו ז"ל הקפיד שיהיו על קברו דייקא. ושעבוד זה הי' מוכן מוהרנ"ת ז"ל לחזור בגילגול אילו ידע בודאות שיזכה לבוא לקברו ולומר ת"ה. [משא"כ בראש השנה - שאין זה ענין לקברו, כ"א בערב ראש השנה].

כבר ביארנו שזה סילוף נורא, כי רבינו ציוה לבוא אליו על ראש השנה ובערב ראש השנה רבינו לא ציוה לבוא, רק זה הכנה לראש השנה.

שאלה: למה אנחנו סומכים על רבי לוי יצחק ז"ל ועל רבי אברהם ברבי נחמן ז"ל יותר מאחרים?

תשובה: כי קבלתם היא קבלת אמת ודעת תורתם היא אמת, דרך השתלשלות השארת דעת רבינו ז"ל.

דעת רבי אברהם ורבי לוי יצחק היתה שצריכים לנסוע מארץ ישראל לאומן לראש-השנה כמובא לעיל, כדעת כל גדולי אנ"ש, וכבר כתב רבי אברהם בביאור הליקוטים סימן סא' סעיף סא': "שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל שלא נמצא לו בירור ההלכה והמשפט הנ"ל זולת בג' דברים חיוב ללמוד .. וחיוב ... וחיוב אסיפת הנפשות בראש השנה למקום גניזתו הקדושה" עכ"ל. והובא גם בכוכבי אור.

ומי הם האחרים? מוהרנ"ת ותלמידיו!

בסעיף ה כתוב:

שאלה: אילו רבינו ז"ל היה חי (בזמן הזה), והיו אנ"ש בארץ ישראל, מה היו אנ"ש עושים?

תשובה: אם המצב היה מרשה (כגון בזה"ז) גם רבינו ז"ל בעצמו היה בא להתיישב בארץ ישראל בלי ספק, ואם המצב לא הי' מרשה כבזמנו היה ממשיך התיקון לא"י. והרי בעצמו אמר "רובי כבר בא"י, וכל מקום שאני הולך-הולך לארץ-ישראל".

מי גילה לו רז זה שאם רבינו היה חי בגופו, לא היו צריכים לבא אליו ורבינו היה ממשיך התיקון לארץ ישראל? וכי דיבר איתו בהקיץ או בחלום? וגם אם נניח שגילו לו זאת בחלום, הלא לעת עתה רבינו לא נקבר בארץ ישראל, וציוה עלינו לבוא אליו, ומנין לקחת אחריות על דבר גדול כזה שיועיל אף למי שלא הגיע?

ובסעיף ו' הוא כותב:

שאלה: הרי ראב"ן ז"ל בעצמו בפועל נסע כל שנה מארץ-ישראל לאומן?

תשובה: הרי הוא עצמו הכריז ג' שנים לפני הסתלקותו בהיותו באומן (והדרך חזרה לא"י ננעלה עקב פרוץ מלחמת העולם הראשונה) שאם יזכה לחזור לארץ ישראל - לא יבוא יותר לאומן, ויעשה נדר על דעת רבים שאין לא הפרה על כך. וא"כ זו דעתו למעשה. [והנה כל אדם ככל שמתקרב יותר למותו יותר צריך בודאי את התיקון של רבינו ז"ל, ובפרט בראש השנה, ואין לומר שהיה מוותר עליו, אלא ודאי סבר שיש לו בארץ ישראל התיקון בשלימות].

כל הסיפור הזה של הכרזה כביכול על נדר על דעת רבים הוא בדותא שלא היתה ולא נבראה, ראב"ן לא יחלוק על דעת תורה של מוהרנ"ת שהבאנו לעיל ממכתב תלמידו רבי נתן ב"ר יהודה ושכתב הוא בעצמו "שאע"פ

שישיבת ארץ ישראל גדולה מעלתה מאוד אבל כבר אמר אדמו"ר זצ"ל על ראש השנה שלו שאין דבר גדול מזה וגם כל קדושת ארץ ישראל נמושך ממנו".

ובסעיף ז' הוא כותב:

שאלה: למה אנחנו רגילים לנסוע מא"י לאומן לקבר רבינו ז"ל, כמה פעמים בשנה?

תשובה: אנחנו נוסעים כשהרבי קודא לנו. [דהיינו איננו מונעים את עצמינו לנסוע כשמישהו מציע לנו כרטיס].

בתורה ה' ח"ב כותב רבינו הק': "ריח - זה בחי' הטררחות והיגיעות שיש לכל אחד ואחד בשביל לנסוע ולייך ולבוא אל הרב, כי אי אפשר לקבל מהרב כי אם על ידי טררחות ויגיעות, וזה בחי' חוש הריח. מישוש - זה בחי' ידיים כנ"ל זה בחי' הווצאות שיש לכל אחד, מה שכל אחד מוציא יגיע כפו על הוצאות לבא להרב, וזה בחי' מישוש, על ידי זה נתתקן חוש המשוש". עיי"ש.

ועיין בספר המדות צדקה נו: "כשאתה עושה מצוה, תראה שהמצוה לא תהיה בחינם אלא בכסף מלא". לרבינו נוסעים מתוך מסירות-נפש ולא כמו שהוא כותב: "כשמישהו מציע לנו כרטיס".

ובסעיף ח' הוא כותב:

שאלה: ומה נעשה ויעשו מי שקוראים להם לר"ה, דהיינו שנותנים לו כרטיס לר"ה?

תשובה: אותו דבר שיעשה מי שנותנים לו כרטיס לנסוע בשבת. - הרבי לא קורא לרוקן את ארץ-ישראל ולבזותה עד כדי כך, ומי שישאר בה יחשב כזב ומצורע, כנודע.

סיום כזה זה סימן לביאת משיח, שהלוא אחד מהסימנים לפני ביאת משיח צדקינו היא ש"חוצפא יסגא". להשוות את הנסיעה הקדושה לרבינו לראש השנה עליה אמר 'אין דבר גדול מזה' לחילול שבת!?! האין קץ לשילוח רסן הלשון והקולמוס!?! הלא הצדיק הוא 'שבת' כמובא והנסיעה אליו היא שמירת שבת, אז בודאי נזכה עי"ז לביאת גואל צדק במהרה כדברי מוהרנ"ת זצ"ל שכל

נסיעה של כל אחד ואחד יהיה לה חלק בקץ הגאולה (כוכבי אור אנשי מוהר"ן ד') ועיין גם בספר חכמה ותבונה שכתב שאך בזה תלוי הגאולה על ידי שבאים על ציונו הקדוש באומאן, אמן כן יהי רצון.

עוד הוא כותב שרבינו אמר:

"רציתי שיהי' לי קיבוץ שלי בארץ ישראל".

עיין בשיש"ק ח"ג סעיף תקנ"ז אמר (רבי אברהם ברבי נחמן) עוד לפני ביאת הגואל כבר יהיה קיבוץ וישוב גדול של ישראל בארץ ישראל, ובביאת הגואל יתוספו עליהם שאר קיבוצי ישראל שבחוץ לארץ, ודייק זאת מהנאמר ככתוב "עוד אקבץ עליו לנקבצו" היינו שהקב"ה יוסיף לקבץ בביאת הגואל את ישראל מפזוריו שבכל העולם אל הקיבוץ כבר בארץ ישראל". קיבוץ זה משמעותו יישוב יהודים רבים מקצוות תבל בארץ הקודש, ואין לכך שום קשר למה שקוראים היום 'התקבצות' או 'קיבוץ' בראש השנה, כמו שבעל החוברת רוצה להקיש מהכא להכא.

ובסעיף ד' הוא כותב:

אלמלא הראש-השנה שלו היה העולם נעשה תוהו ובוהו! וא"כ 50 שנה כשלא היה קיבוץ בראש-השנה באומן - איך העולם התקיים?? אלא בזכות הקיבוץ הקדוש בימי ראש השנה בארץ ישראל, (הראש השנה שלו) בארץ ישראל, בירושלים! בשול על שמו.

הראש השנה של רבינו הוא בודאי תיקון כל העולמות ואין לנו עסק בנסתרות, על ידי מי פועל את תיקונו הנוראים, כי מי יכול לדעת מה התרחש באומן בשנים הללו. בכל אופן כפי הידוע בכל השנים היו רבים או יחידים באומן כי עד שנת ת"ש שפרצה השואה היה קיבוץ ואף בזמן השואה חיו שרידים מאנ"ש באומן כמו ר' דניאל הגר ואף היה מעורב בבניה של הדירה ליד הציון והציון הק'. ומיד בסיום המלחמה נחלץ רבי זאנוויל ליובארסקי וחידש ואירגן את הקיבוץ באומן ובאו מכל מיני מקומות מטשקענט ומוסקבה ואף מגרוזיה

כמו ר' מיכל דורפמן זצ"ל ועוד. וכל השנים שאחר כך, בתקופת הקומוניזם, התקיים קיבוץ באומן, עד שנפתחו השערים בחסדו יתברך.

אז על איזה 50 שנה הוא מדבר?

(להלן ציטוט מהספר כך נפרצה הדרך דף 22: "בשנת תרצ"ז - צ"ח עוד התקיים מנין בדירה שכורה, לראש השנה תרצ"ט הגיעו ר' לוי יצחק בנדר ע"ה ועוד כמה חסידים תוך סיכון עצמי רב, לדברי ר' לוי יצחק בנדר ז"ל הגיעו אז כעשרים ושבע מאנ"ש לקיבוץ. בשנות השואה, כמובן, לא התקיים מנין במקום, הגרמנים שלטו אחר הכיבוש, ויהודי העיר אומן נרצחו על ידם בשנת תש"א ותש"ב, הי"ד (א"ה: וגם אז היו מאנ"ש באומן כמו שכתוב בספר 'בצילו של הרבי' בפרק על רבי יצחק גלבך ז"ל: "מתופעות הפלא שאירעו באומן הייתה העובדה שגויים סלאביים מעם הארץ באו והתדפקו על שערי ה"קלוז" של חסידי ברסלב, בבקשה להתגייר, החסידים קירבו אותם וסיעו בידם, ולאחר שקיבלו עליהם עול תורה הפכו ליהודים נאמנים שמסרו נפשם על קיום התורה אחד מאלו היה רבי דניאל הגר, הוא הצליח לשרוד את אימי השואה, ויחד עם עוד יהודים שנותרו לפליטה ניסה לשקם את חיי היהדות באומן". ובשיח שרפי קודש ח"ד סעיף שט"ז ובדיבורי אמונה ח"א דף כב מסופר: בעת המלחמה העולמית רצחו הנאצים את אשתו ואת בניו של ר' דניאל הגר אך אותו השאירו לפליטה, הוא צעק והתחנן לרוצחים שיהרגו גם אותו, כי הוא הרי יהודי שנתגייר, אך לא נענו לו באומרם לו: אתה אינך יהודי ולא נהרגך והשאירו אותו בחיים וגם הוא היה בראש-השנה באומן. וכן כתוב בגליון 'אוצרות' פרשת דברים תש"ע: "בתקופת ערב מלחמת העולם השנייה, הייתה התגיירותם של רבים מגויי הארץ, שהפכו ליהודים נאמנים נלהבים וכו' כפר אחד היה באיזור אומן, בשם סיניצה, תושביו הנוכרים היו מלומדים ועשירים, כולם החליטו פה אחד לחבר לעם ישראל, אולם בבואם אל הרבנים, נדחתה בקשתם על הסף, הרבנים פחדו להענות לבקשתם, מאימת

השלטנות, אך תושבי סיניצה לא אמרו נואש: הם פנו אל חסידי ברסלב באומן והתחננו בפניהם שייסיעו להם להכנס תחת כנפי השכינה, החסידים נחלצו בכל לב לעזרתם והצליחו לשכנע את רבה של אומן לגיירם, כשהם נוטלים על כתפיהם את כל האחריות לכך. כשזכו גרי הצדק לבוא בברית לא היה קץ לאושרם, הם הפכו לחסידי ברסלב בלב ונפש ובראש השנה מילאו שולחן שלם בקלוז שבאומן ואחד מהם היה ר' דניאל הגר). ולאחר שהמלחמה הסתיימה והרוסים חזרו לשלוט בעיר, החלו השרידים מאנ"ש להתארגן לקראת חידוש המנין בראש השנה במקום. בראשם עמד ר' זנוויל ליובארסקי ע"ה, נכדו של ר' זנוויל אחיו של רבי משה ברסלב מתלמידי מוהרנ"ת, ר' זנוויל בתקופה זו טרח בכל מאודו על חידוש המנין בראש השנה באומן בערך בשנת תש"ד בא בדברים עם ר' חיים בנימין ברודי ר' נחמן שטרנהארץ בר' יצחק בבריניצר נכד מוהרנ"ת ז"ל ר' ישראל קורסונסקי עם שני בני דודיו, ר' יוחנן גלנט, ר' זלמן לייב אסטולין שיחי' חתנו של ר' חיים בנימין הנ"ל ר' מיכל דורפמן שיחי' ר' בניציון קניבסקי ובעל הבית רבינוביץ ע"ה ס"ה אחד עשר איש, אלו נסעו בתור יחידים והתפללו במנין עם יהודים מאומן שחזרו לשם לאחר המלחמה עד שנת תשט"ז שאז התארגן המנין מחדש". עד כאן מהספר 'אומן - כך נפרצה הדרך'. על כן, לא היתה שנה שלא היו אנ"ש באומן!

ועתה אנ"ש היקרים שיחיו, הלא לפנינו דעתם הברורה והמזוקקת שבעתיים של כל הני גדולי אנ"ש זצ"ל הנ"ל, אשר כמה וכמה מהם היו מבחירי תלמידי גאון עוזינו אדמו"ר מוהרנ"ת ז"ל, וגם גדולי תלמידיהם וכו', אשר נסעו מארץ ישראל לאומאן ובפרט על ימי ראש השנה הקדושים ושברו על זה מניעות עצומות ביותר, ובפרט הגה"ק רבי אפרים בן רבי נפתלי זצוק"ל אשר העיד עליו ידידו וחברו רבי נתן ב"ר יהודה זצוק"ל שמסר נפשו ממש לנסוע על ראש וכנ"ל. וכל אנ"ש שבחו"ל גילו דעתם בכתביהם שצריך לנסוע על ראש השנה גם מארץ ישראל ואין לנו שום מכתב מאחד מגדולי אנ"ש בדורות העברו

שסובר להיפך, ואף רבי שלמה וקסלר זצ"ל, אמר רבי גדליה קעניג זצ"ל שהוא שמע ממנו שהוא מתחרט על שלא נסע לאומן כדעת כל גדולי ענקי הרוח שבאנ"ש.

לכן עורו נא אחינו אהובינו לקיים בפשיטות ותמימות צוואת רבינו הקדוש זי"ע א, שהזהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר למשמעתו ומקורב אליו יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש, ואמר הר"ה שלי עולה על הכל והיה פלא אצלי מאחר שהמקורבים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקורבים אלי שיהיו כולם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל הענין שלי הוא רק ראש השנה (חיי מוהר"ן ת"ג) ואמר בקול חזק מעומק הלב ומה אומר לכם, אין דבר גדול מזה! היינו מלהיות אצלו על ראש השנה" (חיי"מ ת"ו). ועוד שם: "דיבר עמנו מהרב מברסלב שלא היה על ר"ה אז באומן, ואמר לנו מה אומר לכם אין דבר גדול מזה, היינו מלהיות אצלו על ר"ה, גאר מיין זאך איז ר"ה, וכו'." "ומכלל דבריו הקדושים שדיבר בערב ראש השנה האחרון למדנו כמה דברים, למדנו עוד הפעם עוצם גודל החיוב להיות אצלו על ראש השנה כי אע"פ שידענו זאת מכבר אעפ"כ מריבוי דבריו הקדושים אז בזה ומתנועותיו הנוראות אז, הבנו עוצם החיוב יותר ויותר שאי אפשר לבאר זאת בכתב, וגם למדנו שרצונו חזק להיות אצלו באומן על ראש תמיד לאחר הסתלקותו ושאיין דבר גדול מזה". "גם כבר אמר על ראש השנה צריכים כולם להיות ואמר שצריכים להיות אצלו על ראש השנה דייקא, ושיכולין אז אנשים לקבל תיקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תיקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולים אפילו הם לקבל תיקון אע"פ שבכל השנה אפילו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל כי אמר שהוא עושה בראש השנה עניינים ותיקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות".

ועוד אמר רבינו: "איך שהספר הגנוז שלי גדול וספר הנשרף, הראש השנה שלי יותר גדול, (הקדמת ציון המצוינת) ועוד כהנה וכהנה אשר רבו מלספור, ואכמ"ל.

עוד מובא בשיחות של ר' שמואל הורביץ זצ"ל "איתא בזה"ק שהצדיקים זורקים חיצים להסטרא אחרא, אבל הסטרא אחרא אינו מתפעל מזה, ויש צדיק "רעיא מהימנא" שכשהוא זורק חץ אזי מזה הם מפחדים וכשבאים על ציון הקדוש של רבינו בימי ראש השנה זהו החץ ומה נתפחד הסטרא אחרא, כי בזמן הנ"ל יכול הצדיק לעשות טובה אפילו באלו שבשאר ימות השנה אינו יכול לעשות"

ונקיים בפשיטות דעתם הברורה של גדולי אנ"ש זצ"ל ששפתם ברורה מללו שאף מארץ ישראל צריך לנסוע על ראש השנה לאומן ויה"ר שנזכה כולנו יחד להיות על ימי ר"ה הק' במקום גניזתו הק' ולקבל כל התיקונים הנוראים המבוארים בספריו הק' ובספרי מוהרנ"ת ז"ל מתלמידיהם ועל ידי זה יתרבה ויתווסף קדושת ארץ ישראל כדברי ר"א בר"נ הנ"ל בכוכבי אור ע"פ תו' מ' לקו"ת, ונזכה עי"ז לביאת גואל צדק במהרה כדברי מוהרנ"ת זצ"ל שכל נסיעה של כל אחד ואחד יהיה לה חלק בקץ הגאולה (כוכבי אור אנשי מוהר"ן ד') ועיין גם בספרו חכמה ותבונה שכתב שאך בזה תלוי הגאולה ע"י שבאים על ציה"ק באומאן, אמן כן יהי רצון.

לסיום, נביא בזאת רשימה חלקית של גדולי אנ"ש שנסעו מארץ ישראל לאומן לראש השנה, לפי סדר הדורות (וכל הרוצה, יכול להוסיף):

רבי אפרים ב"ר נפתלי מירושלים תלמיד מוהרנ"ת. רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה תלמיד מוהרנ"ת. רבי מאיר טפליקר מצפת תלמיד מוהרנ"ת. ר' יצחק בר' אברהם דב מטולשין תלמיד מוהרנ"ת. רבי אברהם ב"ר נחמן מירושלים. ר' חיים קראסטשטיין. ר' יוסף מצפת רבי משה קליין מחיפה. רבי שמואל העשיל פרידמן מיפו. רבי ישראל קרדונר מצפת. רבי נחום שכטיר מצפת. רבי נתן

טרוביצר מצפת. רבי אייזיקל מבוקרסט מצפת. רבי שמואל הורוויץ מירושלים. רבי שמואל שפירא מירושלים. רבי אברהם יעקב גולדרייך מירושלים. רבי ישראל דב אודסר מטבריה. רבי שמואל צ'צ'יק מירושלים. ועוד. זאת, מלבד כל אותם מאנ"ש מארץ-ישראל שהשתוקקו לנסוע לאומן ולא יכלו להוציא כיסופיהם לפועל.

וכן היו עוד הרבה מאנ"ש שנסעו לארץ-ישראל וחזרו משם לאומן לראש השנה, כמו:

הרב רבי נחמן מטשערין תלמיד מוהרנ"ת. רבי אבא'לה מטשערין תלמיד מוהרנ"ת. רבי מיכל נכד מוהרנ"ת. רבי נפתל הירץ שטרנהארץ אביו של רבי אברהם. ר' יונה ב"ר ישעיה שלום דאשיוסקע נכדו של ר' יודל מדאשיב. רבי שמשון בארסקי. רבי אליקום געציל ליובאוונע. רבי חיים קיבליטשער. רבי שמחה מאומן. ר' נתן טיטיעווסקי, ועוד.

**"ראש כל שנה ושנה ציוה להתקבץ על ציונו
אומנה, להתפלל עמו יחד ברננה, ולצעוק על
נפילת המלכות ברננה.**

**שזמרים זאת תלמידיו, מדי שנה בשנה
להתראות לפניו, שזברים על מניעות עצומות
כי הוא תיקונם המיוחד לפני יודע תעלומות.**

"ראש השנה" בגימ' "נחמן בן שמחה נחמן בן פיגא"
ואחד מהם עם האותיות והתבות והכולל (חכמה ובינה).